

CLUB DEL MAR CRIS TERRASSA

50

ANYS D'HISTÒRIA
1968/2018

CLUB DEL MAR CRIS TERRASSA

50 ANYS D'HISTÒRIA
1968/2018

Portada:

Jan Baca Pericot

Foto:

Joan Cerdà Mendiola

Correcció, traducció i maquetació:

Pícsel Traç, SL

Impremta:

Gràfiques Olsa

PROMOTORS-COORDINADORS:

Sebastià Mas i Fermí Estragués

COAUTORS:

Neus Abad Soler, Joan Baca Pericot, Joan Cerdà Mendiola, Lluís Clois Bernaldo, Alfonso Cruz Suárez, Fermí Estragués Ventura, Josep Franco Sirvent, Josep Lluís García Cañadas, Joan Ramon Guinjoan Esteban, Jordi Malgosa Montserrat, Maria Carme Mallofré Gómez, Sebastià Mas Plana, Enric Puig Surrallés, Josep Quera Martí, Joan Quera Degieux, Teodoro Rubio Castaño, Josep Maria Sans Escolà, Alfredo Tejerina Balboa, Pep Turull Castellet

COL·LABORADORS:

Ricard Alegre Morillo, Gonçalo Brito (BORIS RETAIL, S.L.), Ot Corominas Ricart, Maiol Estragués Benito, Ramon Guinjoan Barons, José Ignacio Piris Moreno, Jordi Regàs (CIB CLUB IMMERSIÓ BIOLOGIA - UNIVERSITAT DE BARCELONA), Rita Soler Sala, Joan Manel Tajadura Ijalba, Pere Vehí Contos

PRÒLEG

Guillermo Álvarez Lerma

President de la Federació Catalana d'Activitats
Subaquàtiques - FECIDAS

IL·LUSIÓ I BUSSEIG

Què porta a un grup de persones a fer plegats una activitat comuna? L'interès per desenvolupar i gaudir en comú d'una passió. L'associacionisme ha estat, és i serà un model de cohesió social i de desenvolupament a Catalunya. Aplegar-se, associar-se per desenvolupar un objectiu comú és un model de fortalesa social. L'associacionisme social, juntament amb el desig individual de les persones per col·laborar de manera activa en favor de causes socials, mediambientals i culturals en un exercici de participació activa i altruista a favor dels interessos d'un projecte, van portar a consolidar amb èxit el Club del Mar de Terrassa. És un exemple d'entitat que ha estat motor del desenvolupament i creixement del sector de les activitats subaquàtiques a Catalunya.

La història dels cinquanta anys del Club del Mar de Terrassa és una història d'amor i d'il·lusió. D'il·lusió per gaudir amb els amics de la natura, del mar, de descobrir els misteris dels fons marins, de superar limitacions personals i d'aportar coneixement a través del voluntariat individual amb l'entitat i la societat.

La llavor creada a tot Catalunya pel Centre de Recuperació i Investigacions Submarines (CRIS) de Barcelona, nascut el 1954, va comportar la fundació l'any 1968 del Club del Mar - CRIS Terrassa sota l'estructura federativa i social de la Federació Catalana d'Activitats Subaquàtiques (FECIDAS).

Evolució, ampliant visions

Durant tota la seva història el camí que realitza el Club del Mar de Terrassa sempre ha anat en paral·lel a l'evolució del busseig a Catalunya. El Club ha tingut un pes important acostant els fons marins a la societat i en concret a la somiadora i inquieta societat d'amants de la mar de Terrassa.

Des de les Columbretes a Cadaqués els socis del Club van realitzar expedicions lúdiques de descobriment de la biodiversitat de fons marí i de derelictes i roques enfonsades en el Cap de Creus, llocs que avui són espais naturals protegits per llei amb la categoria de Reserves i Parc Natural com a punts estratègics de protecció de la biodiversitat en el Mediterrani.

Ensenyar a bussejar, ensenyar a descobrir i observar la vida marina mitjançant els cursos de busseig va ser un eix de creixement i consolidació del Club en els anys vuitanta, creant forts vincles entre els socis.

Una entitat il·lusionada explora totes les possibilitats i així ho ha fet el Club del Mar de Terrassa, plantejant diverses accions per fer gaudir els seus socis d'activitats submarines: sortides de busseig, organització d'actes i exposicions i col·laborant de manera activa amb altres actors d'activitats marítimes en el territori, com en la recuperació d'embarcacions enfonsades, xarxes extraviades de pescadors i buscant persones.

La fotografia submarina és una tècnica que divulga de forma molt potent el coneixement de la vida marina i de les activitats submarines a la societat, i aquí el Club també va ser molt actiu. Les "Biennals Internacionals de Fotografia a Terrassa" van ser un punt d'atracció i un aparador del submarinisme i del busseig a Catalunya. Van acostar el món submarí a la societat. La culminació va ser l'organització el 1987 del Campionat del Món de Fotografia Submarina (World Photosub Championship 1987) en aigües de Cadaqués. Aquí fa acte de presència altre cop la força del voluntariat, la força del grup dels socis del Club treballant amb un objectiu comú que va portar a la realització d'un espectacular campionat mundial.

El busseig va continuar evolucionant i el Club del Mar de Terrassa va ser un aparador d'aquesta evolució. Van transmetre millores i canvis en la fotografia i vídeo submarí, van treballar amb professionalitat la formació de nous bussejadors de forma segura i sostenible, la importància del coneixement de la vida marina, la democratització dels viatges de busseig pel món, i les noves formes de bussejar, com el busseig amb Nitrox.

La història continua

Formació segura i continuada, treballar el respecte pel medi ambient i el patrimoni cultural i natural submarí, la divulgació i l'oci són les línies de potenciació del funcionament de Club. El camí continua per una formació de qualitat i segura que faci gaudir a les persones de les excursions submarines i fer sostenible la nostra activitat amb els diversos ecosistemes marins i amb el ric patrimoni cultural i arqueològic submergit. També fent difusió i divulgació de les observacions realitzades i del coneixement après i per gaudir del plaer de descobrir paisatges submergits al costat d'amics.

I la il·lusió, sens dubte la il·lusió, és el motor que porta a les persones a la satisfacció de gaudir del busseig. La història marca el camí per continuar creixent i, en el nostre cas, per seguir gaudint de la nostra passió que és la mar i els seus fons marins. Tots tenim un futur per compartir.

Aquesta passió i il·lusió està reflectida en Sebastià Mas i Fermí Estragués, com a promotors, i dels diversos col·laboradors que han participat en aquesta obra amb els seus escrits i records que recorren la història dels cinquanta anys del Club. A tots ells hem d'agrair l'esforç realitzat per protegir la història social i cultural de les Activitats Subaquàtiques a Catalunya i en concret del Club del Mar de Terrassa.

PREFACI

Sebastià Mas i Fermí Estragués

Promotors - Coordinadors

*Amb motiu dels primers 50 ANYS DEL CLUB DEL MAR - CRIS TERRASSA, hem cregut convenient deixar constància de la **història del Club** mitjançant un conjunt de relats i vivències personals descrits en els diferents capítols d'aquesta publicació de la qual en són autors diferents socis/es i exsocs/es que expressen les seves experiències com escafandristes esportius.*

*La composició dels capítols resulta doncs diversa i plural, tant en temàtica com d'autors sense relació de continuïtat entre ells, excepte per un únic fil conductor: **la passió pel mar i l'escafandrisme.***

*Malauradament no hem pogut comptar amb els relats de molts dels nostres companys/es i amics/amigues escafandristes pioners i veterans d'aquest esport que ja no són entre nosaltres i que sens dubte haurien millorat el contingut d'aquest llibre. Per aquest motiu desitgem que la història del Club serveixi per rememorar els moments conviscuts amb ells, bé sigui submergits dins els mars, a bord de vaixells o a terra per fer palès allò que diu: **no mor qui se'n va, mor qui s'oblida**, motiu pel qual s'ha defugit de fer cap mena de referència necrològica de ningú.*

Als escafandristes de noves generacions convidar-los a continuar amb aquest esport apassionant i a valorar i respectar la biodiversitat dels nostres mars essencials per la vida del Planeta, sens dubte la millor Història que podran escriure pel futur.

ÍNDEX

01	ORÍGENS I FUNDACIÓ DEL CLUB.....	9
02	NOSALTRES I LES ILLES COLUMBRETES UNA RELACIÓ AMOROSA.....	21
03	CADAQUÉS I EL CAP DE CREUS.....	35
04	CURSOS D'ESCAFANDRISME ESPORTIU.....	61
	4.1. Finalitat i organització.....	62
	4.2. Física aplicada.....	75
	4.3. Material.....	80
05	CURSOS DE PATRÓ D'EMBARCACIONS D'ESBARJO.....	87
06	EMBARCACIONS, Puerto de Garraf, Nereida, Nereida II.....	91
	6.1. Vallcarca.....	97
	6.2. Vallcarca, peripècies i mecàniques.....	99
	6.3. Altres embarcacions.....	102
07	RECERQUES I RECUPERACIONS.....	105
08	ENTREVISTA A JACQUES YVES COUSTEAU.....	121
09	BIENNALS INTERNACIONALS DE FOTOGRAFIA SUBMARINA I CAMPIONAT DEL MÓN (<i>World Photosub Championship</i>).....	127
10	EIVISSA (1974-2014).....	159
11	EXPLORACIONS AMB VAIXELLS I ROBOTS.....	179
12	FOTOGRAFIA I VÍDEO SUBMARÍ.....	187
13	SALUT I BUSSEIG.....	195
14	PEIXOS I BIOLOGIA MEDITERRÀNIA.....	207
15	IMMERSIONS AMB NITROX.....	215
16	IMMERSIONS PELS MARS DEL MÓN.....	221
17	PINTURA ARTÍSTICA SUBMARINA.....	233
18	INTEGRACIÓ AL SUBMARINISME.....	243
19	DERELICTES DE LA FLOTA ESPAÑOLA A CUBA.....	247
20	GRAN SENAT DEL CLUB DEL MAR.....	261
21	IMMERSIONS A COLUMBRETS I A CABRERA.....	269
22	ACTIVITATS DIVERSES.....	275
23	GALERIA DE PRESIDENTS DEL CLUB DEL MAR.....	285
24	SOCIS PREMIATS I GUARDONATS.....	289
25	PRESIDENTS DEL CRIS BARCELONA I SOCIS MÉS VINCULATS.....	297
26	ANNEX IMATGES.....	303

01

ORÍGENS I FUNDACIÓ DEL CLUB

Salt d'un pioner.

ORÍGENS

1954

El dia 26 d'abril es fundà el CENTRE DE RECUPERACIÓ I INVESTIGACIONS SUBMARINES (CRIS) a Barcelona. El seu primer president i fundador va ser en **Climent Vidal i Solà** (Barcelona, 1912-1992) persona de gran iniciativa i activitat en el món del submarinisme, a més de Fundador del CRIS, va ser també:

- President de l'Escola Nacional de Monitors.
- President de l'Escola Nacional d'Escafandrisme.
- Pioner de la Fotografia Submarina, distingit com a millor fotògraf submarí del món l'any 1964.
- Medalla de Plata al Mèrit Esportiu el 1967.
- Medalla d'Or de la FEDAS.
- Medalla Forjadors de la Història Esportiva de Catalunya el 1987.

1958

Any de fundació del CRIS Sabadell, Delegació del CRIS Barcelona. És aquí, al CRIS Sabadell, on els pioners de Terrassa trobaren l'acollida i els mitjans necessaris per desenvolupar l'activitat per la qual sentien gran passió. S'hi impartien les classes teòriques dels cursos d'escafandrisme. Les classes i proves d'aptitud aquàtiques s'efectuaven a la piscina de Cal Marcet de Sabadell i les classes i exàmens de mar a Blanes i Palamós.

1967

A mesura que creixia l'afició al submarinisme a Terrassa, es va fer palès la necessitat de crear un Club propi, per tal d'evitar els constants desplaçaments a la veïna ciutat de Sabadell, i facilitar el desenvolupament d'aquesta activitat a Terrassa, fet al qual hi va contribuir de manera especial com a impulsor, el llavors Tinent d'Alcalde de Cultura i Esports de l'Ajuntament de Terrassa, en **Santiago Trullàs i Vila** gran aficionat al mar i acompanyant dels pioners del submarinisme en sortides d'immersió especialment a les Illes Columbretes.

Per tal de portar a terme la fundació del Club a Terrassa es creà una **comissió gestora** formada pels senyors següents:

- Santiago Trullàs i Vila
- Joaquim Campà i Viñas
- Pere Ros i Gasset
- Josep Quera i Martí
- Josep Verdaguer i Nicolau
- Isidre Galí i Llobet
- Pere Oliart i Roca
- Pere Fonollosa i Cercós
- Antoni Herreras i Fernández
- Sebastià Mas i Plana

Aquesta comissió gestora seria l'encarregada d'efectuar les tramitacions oportunes amb els organismes corresponents, Clubs, Federació, Escola Nacional d'Escafandrisme i Govern Civil, fins assolir així llurs autoritzacions i permisos per a la fundació legal i reglada del Club.

Iniciaren els contactes, els senyors Trullàs, Campà i Ros, que exposaren al senyor Buxó, president de CRIS Sabadell, la voluntat de segregar-nos de CRIS Sabadell i formar un Club independent amb estatuts i reglament propis. Si bé es preveia en un futur la possibilitat d'agrupar els dos Clubs de Sabadell i Terrassa en un de sol en terrenys de la Mancomunitat equidistants pels socis d'ambdues ciutats, aquest acord verbal d'intencions no va arribar a prosperar.

Posteriorment s'establiren els contactes per informar i aconseguir sengles autoritzacions amb el CRIS Barcelona, amb la FECDAS i amb l'Escola Nacional d'Escafandrisme.

FUNDACIÓ

1968

El dia **19 de gener** es celebrà la primera Assemblea Ordinària composta pels membres de la Comissió Gestora per donar compte dels resultats de les gestions efectuades:

- Els senyors Trullàs i Quera amb el president de CRIS Barcelona, senyor Jordi Massana, que acceptà la proposta d'agrupació amb CRIS deixant alguns detalls de tipus administratiu a concretar. Igualment i amb total aprovació per part del president de la FECDAS senyor Sánchez Madriguera per a la fundació d'un nou Club.
- Els senyors Ros i Quera amb el director de l'Escola Nacional d'Escafandrisme senyor Climent Vidal i Solà, també donà el seu beneplàcit per a la fundació d'un nou Club. En conseqüència, els assistents **acorden la fundació d'un Club d'escafandrisme a Terrassa.**

El dia **14 de març** es formalitzà l'**acta fundacional del Club del Mar**. Posteriorment es van establir els acords amb el CRIS per formalitzar l'Agrupació CRIS Terrassa.

El dia **20 de març** el **Club del Mar** es va constituir com Associació Esportiva de caràcter civil, inscrit al Registre Provincial del Govern Civil de Barcelona.

1987

El **Club del Mar** es va inscriure al Registre d'Entitats Jurídiques de la Generalitat de Catalunya.

1997

El dia **25 de febrer** per acord de l'Assemblea General de Socis es transformà el seu objectiu i caràcter jurídic en **Entitat Esportiva** amb les mateixes finalitats i l'activitat principal de l'escafandrisme en caràcter federat afiliada a la **FECDAS** (Federació Catalana d'Activitats Subaquàtiques), constant finalment als estatuts: **CLUB DEL MAR**, com **ASSOCIACIÓ ESPORTIVA**, inscrita al Registre d'Entitats Esportives de la Secretaria General de l'Esport.

Relació de socis fundadors del Club del Mar de Terrassa segons consten inscrits per ordre alfabètic al Llibre Registre de Socis segellat pel *Gobierno de la Provincia*, Expedient 1214 Secció 1^a de Barcelona el dia 2 de desembre de 1968.

1. Josep Almirall i Veyga	18. Antonio Herreras i Fernández
2. Antoni Alvarez	19. Xavier Lloberas i Massaguer
3. Joan Baca i Pericot	20. Sebastià Mas i Plana
4. Josep Bou i Masip	21. Pere Oliart i Roca
5. Joaquim Campà i Viñas	22. Llorenç Oliveras i Simó
6. Francesc Colom i Surrallés	23. Manel de Pablos i López
7. Martí Colomer i Rich	24. Jordi Pujol i Font
8. Víctor Colomer i Rich	25. Manel Puyalto i García
9. Maria Comas i Cuní	26. Josep Quera i Martí
10. Gervasi Escayol i Torres	27. Joan Roig i Berenguer
11. Jaume Feliu i Guardia	28. Pere Ros i Gasset
12. Maite Fonollosa i Cercós	29. Domènec Segué i Donadeu
13. Pere Fonollosa i Cercós	30. Pere Segué i Sans
14. Ismael Freixes i Montserrat	31. Antoni Sellarés
15. Isidre Galí i Llobet	32. Joan Tarrés i Féniz
16. Miquel García i Palou	33. Santiago Trullàs i Vila
17. Joan Guitart i Plans	34. Josep Verdaguer i Nicolau

Primera Junta Directiva del Club del Mar - CRIS Terrassa, elegida en Assemblea el dia **31 de gener de 1968** segons consta transcrita al Llibre d'Actes segellat pel *Gobierno de la Provincia Expediente 1214 Sección 1^a -Actas-* de Barcelona el dia 2 de desembre de 1968.

<i>President</i>	Santiago Trullàs i Vila
<i>Vicepresident</i>	Pere Ros i Gasset
<i>Secretari</i>	Miquel García i Palou
<i>Vicesecretari</i>	Josép Almirall i Veyga
<i>Cap d'ensenyament</i>	Joaquim Campà i Viñas
<i>Ajudant d'ensenyament</i>	Gervasi Escayol i Torres
<i>Tresorer</i>	Isidre Galí i Llobet
<i>Comptable</i>	Francesc Colom i Surrallés
<i>Relacions públiques</i>	Josép Quera i Martí
<i>Cinema i fotografia</i>	Josép Verdaguer i Nicolau
<i>Ajudant Cinema i fotografia</i>	Víctor Colomer i Rich
<i>Cap de material</i>	Antoni Herreras i Fernández
<i>Ajudant de material</i>	Pere Oliart i Roca
<i>Vocal 1r</i>	Sebastià Mas i Plana

Domicilis de les **Seus Socials** des de la fundació del Club:

1968-1970 Avinguda de Jacquard, 96 Terrassa (Bar Escola, cessió família Estragués Ventura)

1970-1974 Carrer Sant Llorenç, 131 Terrassa (local de lloguer)

1974-Carrer de la Unió, 4 Terrassa (local de propietat)

L'any 1969 el CRIS Sabadell es segrega de CRIS Barcelona i crea l'UNISUB Sabadell que continua amb plena activitat aconseguint èxits esportius i socials fins el dia d'avui.

**Sebastià
Mas i Plana**

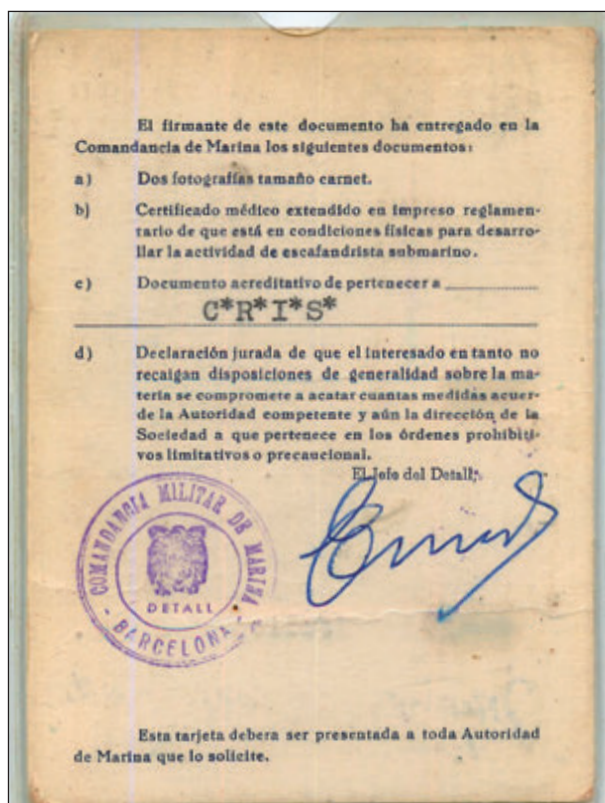
1965. Sopar Social del CRIS Sabadell, d'esquerra a dreta: Pere Ros, Conxita Marcet, Joaquim Campà, Elvira Arch, Jan Baca i Margarida Llauredó.
Foto: CRIS Sabadell.

1967 abril. Piscina de Cal Marçet de Sabadell, pràctiques del curs d'escafandisme. A l'esquerra els germans Pere Fonollosa i Maite Fonollosa Cercós. Preparat per saltar a l'aigua amb jersei blanc de llana (pel fred) Sebastià Mas. Al curs hi participaren també entre d'altres en Josep Quera i la Mariona Comas.
Foto: CRIS Sabadell.

1966 juliol. Títol d'escafandista autònom esportiu d'en Josep Almirall soci núm. 1 del Club del Mar segons inscripció per ordre alfabètic del «Registro de Socios».

1966 juliol. Revers del títol.

1967 abril. Piscina de Cal Marcet de Sabadell, pràctiques del curs d'escafandisme. Foto: CRIS Sabadell.

1967 setembre. Josep Quera en una immersió a es Cucurucuc de Cadaqués. Foto: Sebastià Mas.

1967 juny. Santiago Trullàs i Vila, impulsor de la fundació del Club del Mar de Terrassa i Primer President, a les Illes Columbretes. Foto: Jan Baca.

1967 abril. Mariona Comas comprovant l'equip d'escafandrista al pati de casa seva a Matadepera. Foto: Sebastià Mas.

Asamblea General Ordinaria, 1968

En la ciudad de Terrasa a diecinueve de Enero de mil novecientos sesenta y ocho, siendo las veintidós horas y cuarenta y cinco minutos se constituye la primera asamblea ordinaria compuesta por los señores que en su día nombraron una comisión gestora compuesta por los señores D. Santiago Guellá, D. Joaquín Campa, D. Pedro Ros, D. José Quera, D. José Verdaguer, D. Fichó Gali, D. Pedro Oliant, D. Pedro Fonollosa, D. Antonio Herrerías, y D. Sebastián Mas, la cual se nombró a fin de organizar en Terrasa el deporte subacuático.

Acto seguido la Comisión gestora dió lectura a su informe el cual se transcribe a continuación.:

El día veintinueve de diciembre pasado se reunió por primera vez la comisión gestora y en ella el Sr. Quera informó de la entrevista que el Sr. Guellá y él sostuvieron con el Sr. Masana, actual presidente del CRIS de Barcelona, durante la cual les hizo la proposición siguiente: El CRIS de Barcelona nos admitiría como socios mediante el pago de doscientas pesetas anuales por socio al CRIS; el resto de la cuota a pagar por el socio, quedaba a nuestra disposición; nos permitirían completa propiedad de todos los bienes que pudiéramos poseer (edificios, material, etc.) y asimismo celebrar el Kursillo de Escafandrimo en Terrasa, cuidándonos nosotros de su organización. Al mismo tiempo el CRIS se comprometía a tramitar toda la documentación oficial que necesitaríamos. A los señores Guellá y Quera les pareció algo elevada la cantidad propuesta por el CRIS y después de discutir sobre ello llegaron al acuerdo de que fueran cien pesetas anuales por socio las que se tuvieran que pagar. Esta propuesta del Sr. Masana no fue del agrado de la comisión gestora pues que dábamos dependiendo de un Club superior anulándonos nuestra propia personalidad.

Al final de la reunión se acordó poner en funcionamiento el compresor que nos presta el Sr. Guellá y convocar al

1968 gener, 19. Acta de la primera Assemblea General de la Comissió Gestora per tal d'exposar i aprovar les relacions d'associació entre el CRIS Barcelona i la delegació de Terrassa, i constitució de la Primera Junta Directiva del Club.

Reunión, 31 de Enero de 1968

En la ciudad de San Sebastián, siendo las veintidós horas treinta minutos del día 31 de Enero de mil novecientos sesenta y ocho, se reúnen los siguientes señores: D. Pedro Ros, D. Miguel García, D. Joxe Almirall, D. Joaquín Campa, D. Gerardo Escayol, D. Laidro Gali, D. Francisco Colom, D. Joxe Tuera, D. Joxe Verdaguier, D. Antonio Herrerías y D. Pedro Olant, los cuales constituyen la Junta Directiva elegida en la asamblea general, celebrada de la sociedad en constitución Club del Mar.

Auerdan en primer lugar la distribución de cargos y funciones quedando en su consecuencia constituida la Junta Directiva de la siguiente forma:

Presidente	D. Santiago Guillén Vela
Vicepresidente	D. Pedro Ros Gasset
Secretario	D. Miguel García Talou
Vicesecretario	D. Joxe Almirall Verga
Jefe Enseñanza	D. Joaquín Campa Vinas
Ayudante "	D. Gerardo Escayol Lones
Esorero	D. Laidro Gali Lobos
Contador	D. Francisco Colom Luerallés
Relaciones Públicas	D. Joxe Tuera Martí
Cine y Fotografía	D. Joxe Verdaguier Nicolau
Ayudante "	D. Víctor Colomer Rich
Jefe Material	D. Antonio Herrerías Fernández
Ayudante "	D. Pedro Olant Roca
Vocal 1º	D. Sebastián May Plana

No habiendo más asuntos a tratar, se levanta la sesión, siendo las cero horas treinta minutos del día 1 de Febrero de mil novecientos sesenta y ocho, de todo lo cual, yo el Secretario, levanto la presente acta que firmo.

M. García

1968 gener, 31. Acta on s'aprovà la distribució de càrrecs de la Junta Directiva.

GOBIERNO DE LA PROVINCIA - ASOCIACIONES - BARCELONA

JUZGADO MUNICIPAL DE TARRASA

Núm. 510-68

LIBRO Actas para uso de Club del Mar compuesto de Seiscientos folios útiles, que van numerados por folios, los cuales se sellan con el de este Juzgado, para su debida requisitacion, con arreglo a lo prevenido en las disposiciones vigentes, previa inutilización del Papel de Pagos al Estado, siguiente: 9. Elan 187160

Tarrasa, a veintuno de octubre de mil novecientos sesenta y ocho

El Jefe Municipal [Firma] El Secretario [Firma]

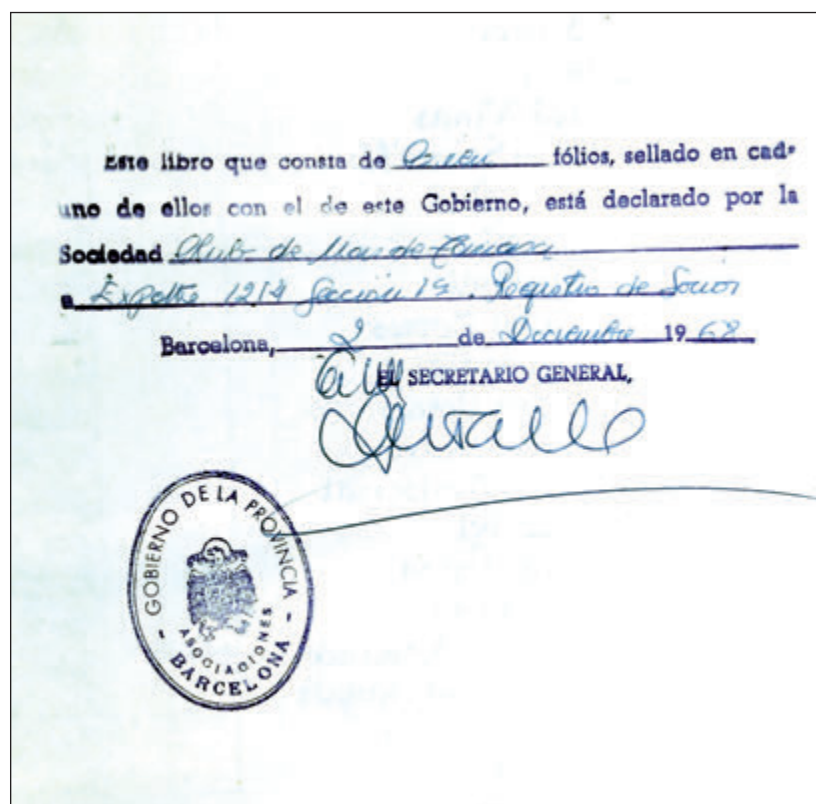
Este libro que consta de Seiscientos folios, sellado en cada uno de ellos con el de este Gobierno, está declarado por la Sociedad Club del Mar de Tarrasa a Expte 1214 Sección 1ª - Actas

Barcelona, 9 de Diciembre 19 68

El SECRETARIO GENERAL, [Firma]

GOBIERNO DE LA PROVINCIA - ASOCIACIONES - BARCELONA

1968 octubre, 21. Diligència de segellat del Llibre d'Actes Oficial del Club del Mar pel «Gobierno de la Provincia de Barcelona» i pel «Juzgado Municipal de Tarrasa».

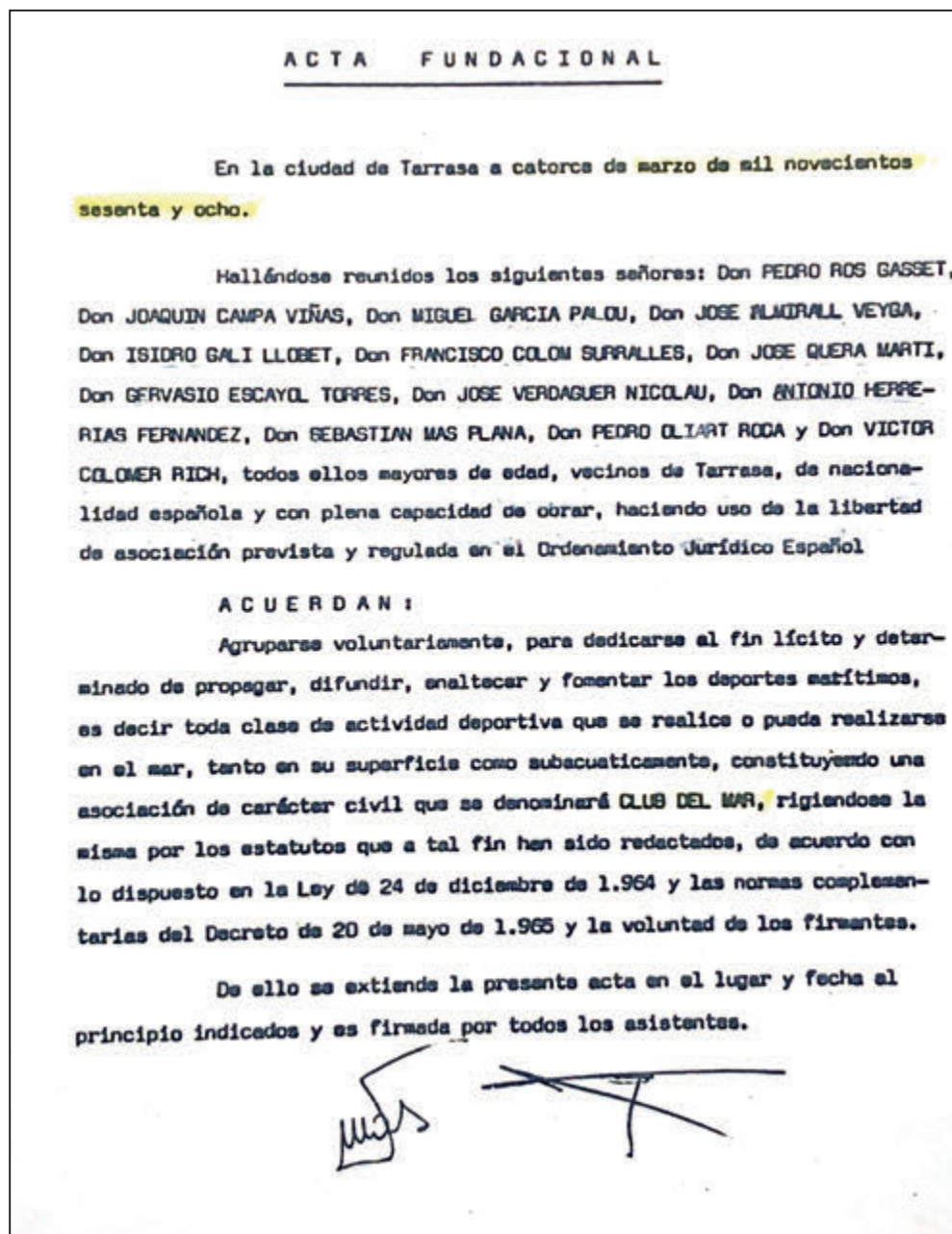

1968 desembre, 02. Diligència de segellat del Llibre Registre de Socis del Club del Mar pel «Gobierno de la Provincia de Barcelona Expediente 1214 Sección 1ª».

Núm. de orden	Socio Núm.	NOMBRES Y APELLIDOS	Núm. de orden	Socio Núm.	NOMBRES Y APELLIDOS	Núm. de orden	Socio Núm.	NOMBRES Y APELLIDOS
1		José Almirall Veyga	32		Juan Barres Feniz	63		Ramón Rambla Gil
2		Antonio Alvarez	33		Santiago Trullas Vila	64		Miquel Razyall Alejandro
3		Juan Baca Pericot	34		José Verdagué Nicolau	65		Agustín Soler Conde
4		José Dou Masig	35		Pilar Benito Salva	66		Jorge Suñer Bellart
5		Joaquín Campà Viñas	36		Antonio Cáceres Ayola	67		Francisco Trias Cardiel
6		Francisco Colom Surralles	37		Jesús Callejón Castilla	68		Jorge Vall's Frats
7		Martín Colomer Rich	38		Jaime Campà Arch	69		Juan Campà Arch
8		Victor Colomer Rich	39		Eusebio Lima Mollet	70		Rosa María Campà Arch
9		Maria Comas Euni	40		Ernesto Comellas Riquelme	71		José Castellà Rueda
10		Servasio Escayol Torres	41		Francisco Elias Malas	72		Antonio Codina Ruiz
11		Jaime Feliu Guardia	42		Fermín Estragués Ventura	73		Eusebio Dalmau Martras
12		Maitte Fonollosa Cercós	43		Miquel Angel Onandia Bont	74		Josefa Fontanals Martí
13		Pedro Fonollosa Cercós	44		Juan Quera Degieux	75		Leónidas García Fernández
14		Ismael Freixes Montserrat	45		Pedro Valldauria Bosch	76		José Gómez Zuru
15		Isidro Gali Llobet	46		José Beltrán Ral	77		Francisco Sánchez Alarcón
16		Miquel García Salou	47		Jaime Bultá Serra	78		Ramón Solanellas Estragués
17		Juan Guilart Plans	48		Francisco Vcharle	79		José Soler Carrera
18		Antonio Herreras Fernandez	49		Antonia Falguera Farré	80		Jorge Zuru Munill
19		Javier Lloberas Massagué	50		Ignacio Gros Florido	81		José Luis Torras Balbastre
20		Sebastián Mas Plana	51		Urbano Hernandez Luis	82		Fausto Sabal & Belsa
21		Pedro Oliart Roca	52		Ana María Mollet Bosch	83		
22		Lorenzo Olivéras Simó	53		Manuel Roger	84		
23		Manuel de Valls López	54		José Torres Cervera	85		
24		Jorge Rujol Font	55		Eduardo Camacho Muanda	86		
25		Manuel Sugalto García	56		Pilar Codina Serracanta	87		
26		José Quera Martí	57		Maria Carmen Costa Soler	88		
27		Juan Roig Berenguer	58		Jorge Elisella Torraquart	89		
28		Pedro Ros Gassel	59		Federico Infante Pina	90		
29		Domingo Sequés Donadeu	60		Jaime Jové Estrada	91		
30		Pedro Sequés Sans	61		Ramón Sagés Figueras	92		
31		Antonio Sellarés	62		Enrique Puig Surralles	93		

1968-1969. Llibre Registre de Socis. Del núm. 1 al 34 primers Socis i Fundadors del Club. 1970-1971. Socis inscrits al segon exercici. Han estat omesos les dades de caràcter personal en compliment de la LOPD.

Registre manuscrit: Sebastià Mas.

1968 març, 14. Acta Fundacional del Club del Mar.

1968 octubre, 21. Paper de «Pagos al Estado» per a la legalització del Llibre d'Actes.

1968 setembre. Sala d'Actes de la Caixa de Terrassa, seu central del carrer de la Rutlla, 2. Conferència i Lliurament de títols per part de l'Eduard Admetlla als nous escafandristes del Curs realitzat pel CRIS Sabadell. D'esquerra a dreta: Santiago Trullàs, Eduard Admetlla, Eusebi Cima i Josep Quera.
Foto: Josep Verdaguer.

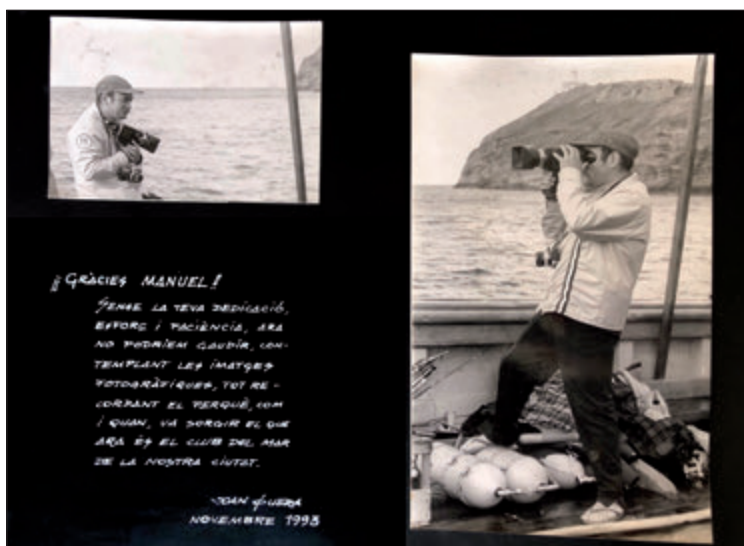
1969 abril. Sessió de cine submarí a càrrec d'en Josep Verdaguer, a la primera Seu Social del Club del Mar - CRIS Terrassa, Avinguda de Jacquard, 96 (Bar Restaurant Escola). D'esquerra a dreta: Antonio Cáceres, Josep Verdaguer, Joan Tarrés, Eduardo Camacho, Josep Torres, Sebastià Mas i Rosa Maria Ballester.
Foto: Manel Puyalto.

1970. Presentació de la Nova Seu Social del Club del Mar - CRIS Terrassa del carrer Sant Llorenç, 131 de Terrassa. D'esquerra a dreta: Jordi Masana i Cervera, President del CRIS Barcelona; Eduard Admetlla i Lázaro, President de la FECDAS (Federació Catalana d'Activitats Subaquàtiques); Santiago Trullàs i Vila, Expresident del Club del Mar i Tinent d'Alcalde de Cultura i Esports de l'Ajuntament de Terrassa; Josep Quera i Martí, Adjunt a la Presidència del Club del Mar - CRIS Terrassa.
Foto: Manel Puyalto.

1975 desembre, 5. Gran Casino de Terrassa. VIII Sopar Social Homenatge a Climent Vidal Solà fundador del CRIS Barcelona. D'esquerra a dreta: Josep Quera, Climent Vidal, esposa d'en Lluís Maria Puyó, Lluís Maria Puyó President de la FEDAS (Federació Espanyola d'Activitats Subaquàtiques), Eusebi Cima i la seva esposa Mercè Julià. Foto: Manel Puyalto.

1993. Dedicatòria d'agraïment al soci Manel Puyalto per la seva incansable tasca per deixar constància fotogràfica de les activitats del Club.
Autor: Joan Quera Degieux.

02

NOSALTRES I LES ILLES COLUMBRETES, UNA RELACIÓ AMOROSA

Far dels Illots Columbrets, abans «Islas Columbretes».

UN TOC DE GEOGRAFIA

Illes mítiques, plenes de llegendes de pirates i contrabandistes, refugi i bressol d'escorpins i serpents, situades a mig camí entre Vinaròs i Eivissa, les illes Columbretes formen un petit i exòtic arxipèlag d'illetes i illots d'origen clarament volcànic.

L'illa més gran, la "Grossa" té forma de cercle obert recordant la forma del cràter del volcà que la devia formar, en el punt més elevat (67 m) hi ha un far de 1a magnitud.

Avui costa de creure que aquests trossos de terra fossin des de sempre considerats simples accidents geogràfics. Fins i tot, a l'època franquista l'arxipèlag va ser uns anys joguina de l'exèrcit espanyol en les seves pràctiques militars d'entrenament de tir. Restes de balística submergides ho testimonien.

La riquesa dels fons marins era enorme i en les seves aigües netes abundaven especialment nacres, gorgònies, meros i llagostes. Un paradís.

Naturalment, algun dia algú les havia de "redescobrir". Nosaltres vam ser-ne uns dels afortunats. Però així com nosaltres les vàrem anar "descobrint" també ho van fer tota mena de gent, més dels desaprensus que dels altres, fins que les autoritats van prendre mesures (1988), convertint el seu entorn en Parc Nacional protegit amb una Reserva Marina de 4.400 Ha.

Avui dia, recuperada la seva virginitat, és difícil accedir-hi. Disposen d'escasses boies controlades on amarrar vaixells, i amb prohibició de tirar l'àncora. Qui les ha vist i qui les veu...

Però, com totes les coses de la vida, a mesura que l'evolució de la conducta humana empitjora els comportaments i els abusos proliferen, les possibilitats de gaudir amb seny de la naturalesa van disminuint i acotant-se, mentre s'acosta lentament i inexorable el final del nostre planeta.

EL FAR I EL FARONER

El far de l'illa Grossa, és una construcció de l'any 1859, aixecada amb la típica mentalitat militar espanyola de l'època, amb plànols fets per algun delineant oficinista del Ministeri de Marina.

Edifici desangelat, inhòspit, que a més del far, disposa de quatre habitatges, presumiblement en el seu origen s'havia planejat per a quatre famílies. Les condicions de vida a l'illa devien ser tan extremadament dures, per a les estades preceptives de tres en tres mesos que poca gent es veié amb cor de suportar-les. Hi va haver morts, criatures incloses, imaginem que per falta d'auxilis a temps. Nou tombes dalt la carena en són testimoni.

Així que, al llarg dels anys, com que les famílies s'havien anat desmarcant de portar una vida tan descarnada, van acabar habitats per dos homes sols, faroner i ajudant, solitaris, que a més, sovint ni es parlaven.

Quan vàrem aterrar nosaltres hi havia com a faroner en José Bonachera, un galleg afable, ple d'anècdotes viscudes, que coneixia els fons marins de Columbretes i el seu entorn més que qualsevol submarinista. Murri com ell sol, "tu em dones una ampolla de conyac i jo et dic on hi ha una cova amb meros". D'aspecte deixat però senyor de compostura, parlant a tothom de vostè, hospitalari i bon cuiner acollia a les nits a "casa seva", el far, els companys que no volien ser gronxats per la mar a les nits (no saben el que es perdien).

Els anys que vam anar-hi, organitzava puntualment un dinar per als expedicionaris a la "terrassa" del far. L'amistat amb ell va créixer al llarg dels anys fins al punt que, convidat per en Joaquim Campà va passar alguns caps de setmana a Terrassa, festejat per tots nosaltres, discursos inclosos.

El seu ajudant, en Mir, adust, corsecat per la vida, com una arengada, home de ben poques

paraules era l'altra cara de la moneda. Imaginar-se aquell parell d'ànimes solitàries, tres mesos seguits, amb nits de fred i tempesta, la remor del mar, el far gira que gira... posa la pell de gallina.

LA 1a EXPEDICIÓ

A la primavera dels anys 1964 i 1965 en Quimet Campà i en Pere Ros, els nostres pioners del submarinisme a Terrassa, tots dos del ram de la construcció, detall important, que havien tret el Títol de submarinista a la delegació del CRIS a Sabadell, van ser convidats i participaren en dues expedicions organitzades per aquell Club, a unes illes suposadament paradisiàques "Com se diuen? Es diuen Columbretes", ubicades al bell mig del Mediterrani. Expedicions de les que tornaren entusiasmat.

Així que l'any 1966, escoltant aquests cants de sirena, per què no podíem organitzar nosaltres, submarinistes terrassencs, una expedició semblant, si a aquestes alçades ja érem una bona colla?

EL VAIXELL

La **Cinta**, embarcació de pesca d'arrossegament, ample de mànega i còmoda per bellugar-s'hi, era ideal per rebre la quantitat de trastos que havíem d'embarcar i per equipar-se i desequipar-se sense empentes i tots a l'hora, una dotzena d'homenots no precisament endreçats. "de qui és aquest escarpí, on són les meves ulleres...?"

Un gran esforç, el malson de l'expedició era el transport, càrrega i descàrrega de les ampolles industrials, una vintena, contenint aire comprimit com a font per omplir, durant l'estada a les illes, les nostres ampolles que necessitàvem per a la immersió. Els experts capitanejats per l'Isidre Galí, van idear un "pop" o arbre de tubs com a vasos comunicants, que mitjançant vàlvules de pas anaven transvessant l'aire equilibrant les pressions d'una ampolla a l'altra. Una filigrana.

Però anem a rememorar la intensa relació amorosa del submarinisme terrassenc amb les illes Columbretes, que va cobrir una etapa brillant de la vida del Club del Mar.

Doncs sí, i aquesta prova de foc la formaren nou terrassencs agosarats capitanejats per en Quimet Campà. També venien convidats dos submarinistes, grans amics, experimentats companys de Sabadell... per allò del bon veïnatge.

Llogada una embarcació de pesca a Vinaròs, la **Cinta**, amb el seu patró Joan Fàbregas i tres mariners, va salpar doncs del port de Vinaròs la 1a expedició de submarinistes terrassencs de la història.

L'expedició durà 5 dies establint una rutina que es repetiria 7 anys seguits més i una relació feliç que ha durat tota la vida.

No sé si érem prou conscients, en aquell moment, que naixia el primer nucli dur del futur Club del Mar - CRIS Terrassa.

El primer dia l'invent funcionava a la perfecció. El segon, el tercer, el quart, anava minvant la pressió mare i les nostres ampolles (aleshores la pressió màxima era 150 atmosferes) carregaven cada vegada a menys pressió, que vol dir menys durada de les immersions. El truc era camelar-se el responsable del transvasament per obtenir alguna bonificació... alguna atmosfereta més de regal... sense que els altres se n'assabentessin. No diré noms. El que sí puc dir és que l'aire que sortia d'aquelles ampolles industrials tenia un sabor infernal al que poc a poc ens acostumàvem, quin remei, ajudats per la passió per submergir-nos.

Pel que fa a la bodega de la **Cinta**, a proa hi havia el camarot de la tripulació, al mig la sala de màquines i a popa el recinte camarot auxiliar

on s'ubicava la ràdio amb dues lliteres dobles i la nevera. Tot un món...

La nevera condicionada per al dia a dia de la pesca, es carregava amb barres industrials de gel. Val a dir però que per a una expedició de 5 dies aguantava "justet" la temperatura i començava a tufegar. Encara que, ben mirat, no hi ha queixa, no va emmalaltir ningú...

LA VIDA A BORD

Les hores d'immersió s'omplia la coberta de gran activitat i excitació, més o menys com en una pel·lícula dels Germans Marx.

Llevat d'aquestes estones de desesperada activitat, però, la vida a bord era plàcida. Els àpats amb converses inacabables sobre les aventures personals viscudes per cadascun durant la mitja hora o tres quarts que podia haver durat l'afonament (afonar-se era el nom amb que el patró batejava el nostre fet sagrat de la immersió).

Les migdiades a "sol i serena", perquè el tendal no cobria gaires metres de la coberta, i els

Sobre la coberta, el pont, la cuina i el rebost. I discretament tres taulers de fusta, volant per fora la borda, em sembla que la de babord, constituïen el "quarto de bany". Hi havia doncs tot el necessari per viure intensament la mar, sense arribar als extrems de la KON-TIKI, però vaja...

ocupaven els caps jugant a cartes amb el faroner era un petit punt flac. Però ara ja ho podem dir. Com per a tot, hi havia categories...

I els vespres, oh els vespres!... els vespres i les nits, eren pura delícia. Com que al vaixell no hi cabíem tots, els més fins pujaven a dormir al far, tot sigui dit, rodejats d'escorpins. L'endemà baixaven explicant, però, que havien esmorzat torradetes amb melmelada.

Quedàvem pernoctant a bord els mariners, en Pere Ros, en Jan Baca i més endavant en Josep Quera i en Pere Valldaura.

LES IMMERSIONS

L'activitat submarina era regida per un ordre consensuat, amb més voluntat que ordre...

Cada nit a bord tenia lloc una reunió on es traçava el pla per a l'endemà. Els destins eren clars. Que gaudiríem tots dels idíl·lics paisatges submarins es donava per entès però les fites eren: "Qui va per peixos i qui va per àmfores?" I amb aquestes motivacions tan pragmàtiques, no hi havia més dubtes. Tothom a l'aigua.

Per un costat, els pescadors "nats" tenien clars els seus objectius, podríem dir que els seus "deures". El primer, el de la supervivència. Caçar per subsistir. Llei de vida.

El segon, protocol·lari però políticament imprescindible, era aconseguir una peça (mero) important per a la tornada i per obsequiar al comandant de marina de Vinaròs... per evitar problemes legals. S'ha de tenir en compte que

navegàvem amb un pesquer, alguns sense tenir el preceptiu Carnet de la Marina Mercant.

L'altre compromís, més domèstic però no menys important, era la pesca obligada d'un element d'envergadura suficient per a què a l'Hostal del Fum, ens el cuinessin i poder dedicar un sopar de "desagreujament" a les dones abandonades en terra de la mà de Déu.

Com a descàrrega de consciència, per tanta caça "aquí te pillo aquí te mato", faig constar que el nostre grup ens sentíem uns angelets quan, bo i submergits, contemplàvem baixar davant dels nostres nassos i a la mateixa profunditat però a pulmó lliure, l'aleshores campió d'Espanya de Pesca Submarina, el senyor Noguera, una i altra vegada, treient mero rere mero sense pietat, sense emparar-se en la supervivència, només com a exercici d'entrenament.

Qui llegeixi això ha d'entendre però, i reitero, que estem parlant d'una altra època i que en el nostre cas era purament evitar morir de gana. Oi que ho dic bé?

Per altra banda, hi havia els amants de les pedres i l'arqueologia, destí que podríem dir més "intel·lectual". Contemplar restes d'un naufragi, tocar trossos d'esmicolada ceràmica romana, potser agafar-ne algun de record...

Havíem trobat dos pecis a la banda de ponent de l'illa Grossa. Un d'ells venia ja amb el segell del CRIS de Sabadell. Els vaixells romans estavellats contra les roques per temporals sobtats

de ponent i caiguts sobre una pendent pronunciada, havien acabat deixant una trencadissa de ceràmica quasi irreconeixible. Però l'emoció de la troballa i la contemplació de cada nova peça d'àmfora, un coll, una nansa, un cul, sota la sorra, amb 30 metres d'aigua freda sobre el nostre cap ens feia sentir uns herois.

Ara, quan la vida ens ha ensenyat tantes coses, no pretendrem fer-nos els sants. Teníem entre vint i trenta anys. El mar era nostre i les restes romanes ens van emborniar. El respecte per la història l'hem après més tard, a estones dolorosament. Ara ho faríem diferent?

I L'AVENTURA VA SEGUIR

Una operació semblant, amb lleugeres modificacions, algun relleu de participants i noves incorporacions, es va repetir des d'aleshores, any rere any, fins l'any 1972. Un fet important és que l'any 1968 l'expedició ja portava la bandera del Club del Mar (Assemblea constituent 27-12-1967 esperonada per en Joaquim Trullàs i Vila,

Tinent d'Alcalde de Cultura i Esports de l'Ajuntament de Terrassa i Primer President del Club del Mar l'any 1968). El líder indiscutible va ser sempre, de principi a final, en Joaquim Campà, el nostre patriarca, que amb la seva bonhomia i experiència era capaç de fer-se obeir i estimar per tots, que ja és dir...

L'ÚLTIMA SINGLADURA

L'any 1972, pressionats per nous companys que es volien incorporar, i forçats per les dificultats creixents posades per la Comandància de Marina per utilitzar amb fins recreatius una embarcació de pesca, malgrat disposar tots de la Llibreta d'Inscripció de la Marina Mercant, ens va fer decidir deixar córrer, amb molta pena, la **Cinta** i llogar un vaixell més gran, no de pesca.

Aquesta vegada, un pailebot de 33 m d'eslora, rebatejat com a **Roger de Flor**, però que venia de dir-se **Pepito Vera**. Això ja ens hauria d'haver fet sospitar...

Érem 36 a bord, i tot plegat ja no era el mateix. Érem fotuts turistes i com a tals se'ns tractava. L'encant de l'aventura havia perdut molts punts. A més, per manca d'espai es va afegir a l'expedició el petit vaixell **Vallcarca**, manllevat de la fàbrica de ciment Fradera, fent la travessa fins a Columbretes en paral·lel.

El capità del **Roger de Flor**, Don César, que sabia menar el vaixell més o menys com si jo em posés a cantar òpera, ens va donar ja de sortida del port de Barcelona un parell d'ensurts, abordant una embarcació, guerrejant l'ancora i jo què sé què més... fins a culminar, just en arribar a les Columbretes, en el greu accident que per una falsa maniobra de Don César i els seus corsaris podia haver costat la vida a en Josep Quera, quan per una col·lisió entre els dos vaixells en abarloar, va petar un obenc i el pal del **Vallcarca** li va caure a sobre.

Un gran ensurt, en Josep per terra amb el cap obert, la coberta plena de sang... el **Roger de Flor** pitant rumb a Castelló, on havia de ser hospitalitzat d'urgència. Al port, el Jutge, la Guàrdia Civil esperant-nos, preguntant on era el cadàver, i escenes surrealistes com ara la invasió del vaixell per caporals de l'*Armada Española*, màquina d'escriure a bord, atestat... Després una nit obligada

en observació que no va ser sencera perquè en Josep, que gràcies a Déu ja es trobava bé, es va escapar de l'hospital... tot com en una pel·lícula.

Malgrat aquest greu incident i el retard en l'expedició, afortunadament la mar era la mateixa i a sota l'aigua els paisatges no havien encara deixat de ser impressionants. L'expedició, retornada la calma, va acabar feliçment però tot plegat inevi-

tablement va propiciar un canvi radical, precipitant el pas a una nova etapa del Club.

Així que l'any 1973, el nucli dur del Club consolidant-se, exultant de nous socis i agafant empenta de cara a iniciar noves èpoques esplendoroses que havien de venir, va emprendre una nova singladura: Eivissa.

EPÍLEG

A les noves generacions (ja en fa dues del que estic explicant) tot això els ha de semblar música celestial, amb les fronteres avui esteses i els ulls posats cap al Mar Roig, el Carib, les *Galápagos* i la Gran Barrera.

Però va ser una època important de consolidació d'un grup humà, d'un Club que ha arribat a ser gran i del que ens plau deixar constància.

Quedaran com a records inoblidables, irrepetibles, tants i tants moments d'aquelles Columbretes...

–Les postes de sol, amb una mar en calma, sortint a la superfície acabada la immersió de la tarda, tot contemplant desaparèixer el sol per la ratlla de l'horitzó.

–Aquell bany de bon matí, dins la rada, en una aigua clara, deliciosament freda i sempre silenciosa.

–La dramàtica estampa permanent, ja que de tot arreu es dominava, del cementiri, penjat sobre el penyasegat de l'illa.

–Ecoltar cap al tard l'informe del patró per ràdio al seu armador o a la família.

–Les converses amb el cuiner, gat vell de la mar i de la vida, endurit, escardalenc, divagant sobre les dones que havia conegut.

–El faroner Bonachera, deixant anar la llengua després d'unes quantes cerveses, amb històries fabuloses viscudes o imaginades.

–La companyonia convertint-se suaument en amistat i en amistat per a la vida.

Això van ser les Columbretes, o els Columbrets com els anomenaven els mariners, per a nosaltres... una simple Història d'amor.

**Jan Baca
i Pericot**

Illots Columbrets,
plànol de situació geogràfica.

Illots Columbrets, Illa Gran.
A l'esquerra La Foradada i a la
dreta La Ferrera.
Foto: «El Periódico del
Mediterráneo» de Castelló
de la Plana.

1966 juny. Embarcació: La Cinta. Ampolles d'aire comprimit industrials color gris per a la càrrega de les ampolles d'immersió color groc.
Foto: Josep Verdaguer.

1966 juny. Embarcació Cinta fondejada a «Puerto Tofiño» de la Columbrete Gran.
Foto: Arxiu Club.

1966 juny. Cabines de la Cinta. A dalt Jan Baca, a baix Pere Ros.
Foto: Josep Verdaguer.

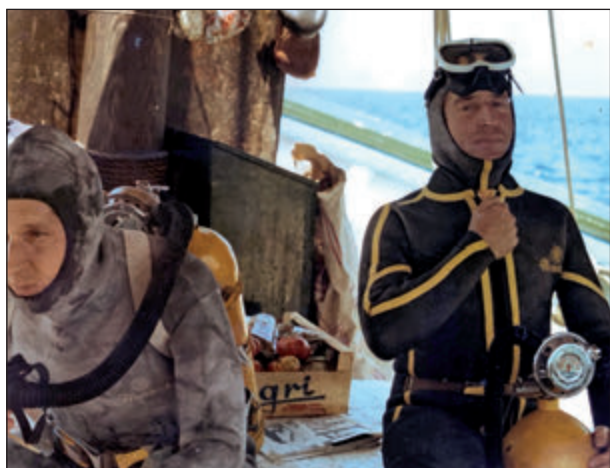

1966 juny. Immersió a Columbretes.
Foto: Fotograma d'una filmació d'en Jan Baca.

1966 juny. Columbretes altres temps. Joan Guitart mostrant un nero i una llagosta pescats pel sopar de final d'expedició. Foto: Jan Baca.

1966 juny. Víctor Colomer i Josep Fabregat a bord de la Cinta equipats per a una immersió. Foto: Arxiu Club.

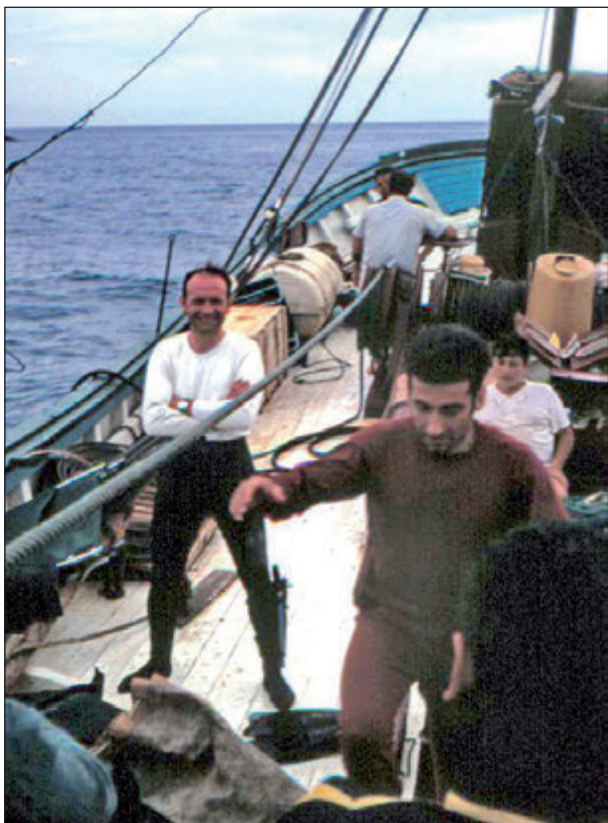
1966 juny. Far de Columbretes. Sopar final d'expedició, del centre cap a l'esquerra: Jan Baca, Josep Almirall, Isidre Galí, Joaquim Campà, Francisco Bonachera faroner, Domènec Segué, i Ramon Casanovas del CRIS Sabadell. Foto: Josep Verdaguer.

1966 juny. Columbretes altres temps. Restes d'àmfora procedents d'un derelict ja espoliat una dècada anterior. D'esquerra a dreta: Jan Baca, Joan Guitart, Josep Almirall i Isidre Galí. Foto: Arxiu Club.

1967 juny. Columbretes. Josep Verdaguer en un dia de mal temps a bord de la Cinta. Foto: Jan Baca.

1967 juny. Columbretes a bord de la Cinta, Josep Verdaguer i Francesc Colom i d'altres navegant cap el destí de la immersió.
Foto: Jan Baca.

1972 juny. Columbretes. El Vallcarca amb els seus dos tripulants i el pal trencat que va ferir al Josep Quera.
Foto: Manel Puyalto.

1972 juny. Columbretes. En primer terme el pailebot Roger de Flor abans «Pepito Vera» i a l'esquerra el Vallcarca després d'haver trencat el pal i ferit al Josep Quera al moment d'abarloar ambdues embarcacions.
Foto: Manel Puyalto.

1972. Camiseta disseny exprés d'en Jan Baca per a l'expedició de Columbretes amb les embarcacions Roger de Flor i Vallcarca.
Foto: Jan Baca.

1972 juny. Columbretes. Pailebot Roger de Flor, d'esquerra a dreta: Fausto Labal, Pere Ros, Joaquim Campà, Josep Fabregat i Víctor Colomer. Foto: Jan Baca.

1972 juny. Columbretes. El Vallcarca fondejat al punt d'immersió. D'esquerra a dreta: Gervasi Escayol, Josep Quera (ferit al cap pel pal del Vallcarca el dia anterior), Jaume Bultà i d'altres. Foto: Jan Baca.

1972 juny. Columbretes. Embarcació Vallcarca, a bord preparats per a la immersió al Sud de La Foradada i de La Piedra Joaquín. D'esquerra a dreta: Fermí Estragués, Joaquim Verdaguer, Joan Guitart, Pere Ros i Pere Valldaura assegut. Foto: Manel Puyalto.

1972 juny. Columbretes. Transvasament d'aire comprimit de les ampolles industrials a les d'immersió a bord del pailebot Roger de Flor. D'esquerra a dreta: Ramon Rambla, Josep Fabregat i Víctor Colomer efectuant l'operació. Foto: Manel Puyalto.

1972 juny. Columbretes. Cuina del Far. D'esquerra a dreta: Francisco Bonachera faroner, Pere Ros i José Mir ajudant de faroner. Foto: Fermí Estragués.

1972 juny. Columbretes. Dinar a la terrassa del Far. D'esquerra a dreta: Gervasi Escayol, Francisco Bonachera faroner fent un discurs, Pere Ros, Isidre Galí i Ernest Bellés.
Foto: Manel Puyalto.

1972 juny. Columbretes, Illa Gran «Puerto Tofiño» a l'esquerra La Senyoreta, al centre El Mascarat. Retorn d'una immersió. Dalt la Zòdiac d'esquerra a dreta: Sebastià Mas, Francesc Colom, Francisco Sánchez Alarcón, Fermí Estragués i Josep Verdaguer. Al darrera mariner del Vallcarca amb el bot auxiliar.
Foto: Manel Puyalto.

1972 juny. Columbretes. A bord del pailebot Roger de Flor, Víctor Colomer i Josep Fabregat.
Foto: Jan Baca.

1973 juny. Columbretes. Grup de l'expedició a la Cisterna del far. Fila superior al centre: Jan Baca, Pere Ros i Pere Valldaura. Segona fila d'esquerra a dreta: patró de l'embarcació de pesca, Ernest Bellés, Ramon Rambla, Isidre Galí, Gervasi Escayol, Joaquim Garrido, Antoni Herrerías, Francisco Bonachera faroner, i Marcos Piulacs, tercera fila: Josep Fabregat, Fermí Estragués, Josep Quera, Josep Soler, Josep Verdaguer, Sebastià Mas, Josep Mir ajudant de faroner, Manuel de Pablos, mariner embarcació pesca, i Manel Puyalto. Foto: Tripulació pesquer.

1973 juny. Columbretes. Embarcació Nereida en la seva primera singladura amarrada a La Foradada a redòs de la tramuntana. Foto: Josep Verdaguer.

1991. Local Social del Club del Mar. Celebració del XXV Aniversari de la primera expedició a Les Illes Columbretes, l'any 1966 organitzada per submarinistes terrassencs del CRIS Sabadell. Assistents, d'esquerra a dreta: Joaquim Campà, Francesc Colom, Antoni Herrerías, Ramon Casanovas UNISUB Sabadell i Ernest Comellas, asseguts: Joan Guitart i Domènec Segués. Foto: Manel Puyalto.

2001 juny 23. Columbretes. Celebració revetlla de Sant Joan a bord del Bon Geni, amb coca i cava. D'esquerra a dreta: Josep Quera, Frans Batalla, Lluís Clois, Neus Abad, Ramon Rambla, Ramon Torner i Jan Baca. Foto: Automàtica amb temporitzador.

2004 juny. Columbretes. Visita nostàlgica d'una part del grup. D'esquerra a dreta: Fermí Estragués, Joan Quera, Andreu Balasch, Ernest Bellés, Ramon Guinjoan, Francesc Elías, Josep Torres, Jaume Bultà, Josep Almirall i Sebastià Mas.

03 CADAQUÉS i EL CAP DE CREUS

Sol ixent a Cadaqués i El Cap de Creus.
Foto: Copyright 2021 by José Ignacio Piris.

Durant el període dels anys 1968 al 2008 Cadaqués fou la base d'un nombrós grup de socis del Club del Mar que hi fixaren la seva segona residència durant les vacances, caps de setmana i dies festius per tal de practicar el submarinisme. Actualment alguns d'ells continuen amb l'activitat allà mateix.

A finals de les dècades dels anys **1950** i principis dels **1960** els pioners del submarinisme i fundadors del Club entre els més destacats en **Joaquim Campà** i en **Pere Ros** ja consideraven el Cap de Creus com un dels indrets més bonics, feréstecs, amb més biodiversitat i quantitat de derelictes (restes de vaixells naufragats) de diferents èpoques. El 1967 un grup reduït de submarinistes liderats per en **Josep Quera** no van dubtar a l'hora d'escollir aquest indret com a base per a la pràctica del submarinisme. A partir de la fundació del Club l'any 1968 el grup s'incrementà progressivament fins arribar a una vintena de socis i amics que vàrem coincidir en l'especialitat esportiva i en el lloc.

Descriure Cadaqués i el Cap de Creus pot semblar fàcil, muntanya, mar i al mig el poble, però és molt més, cal veure-ho i viure-ho, conèixer la seva gent i submergir-se als fons de les seves aigües.

En **Josep Pla** en el seu llibre **Cadaqués, març 1947** diu:

*Hi ha qui considera que Cadaqués és un dels llocs més bonics del Mediterrani, però per discreció i timidesa s'absté de manifestar-ho. Altres empetint el Mediterrani, proclamen a tots quatre vents que Cadaqués és el poble més bonic del món. Així per exemple: **Salvador Dalí**. La manifestació d'una tal grandesa implica una gran enyorança, una noble i considerable enyorança.*

Cadaqués té tres gràcies: l'aigua dolça de la Font Vella, l'oli d'oliva, el millor del país de manera inqüestionable, finalment el peix, tot el peix i concretament l'anxova no té comparació apreciable. Les aigües dels paratges de Cap de Creus i de Cadaqués estan travessades per corrents alterns molt vius, extremadament forts, de vegades difícils de manejar i que no deixen pescar. Els peixos tenen un vigor i una força considerables. Les espècies melindroses no hi tenen gaire vida. No s'hi adapten.

Una llàstima que en Josep Pla i en Salvador Dalí no s'haguessin submergit en aquest mar per tal de lloar també amb encertades paraules els fons del Cap de Creus per fer palès la seva riquesa de fauna i flora, així com els misteris que envolten els nombrosos naufragis de vaixells fenicis, romans i d'èpoques més recents de gran interès pels submarinistes que resten disposats a apropar-s'hi.

ELS DESPLAÇAMENTS A CADAQUÉS

Els atractius de Cadaqués i el Cap de Creus eren més que justificats per no dubtar en fer els obligats desplaçaments per arribar-hi. En aquells anys no hi havia autopistes, les carreteres eren les pròpies de l'època, no massa bones i manteniment escàs, de Terrassa fins a Cadaqués per carreteres comarcals i algun tram de nacional, hi havien uns 180 quilòmetres. Amb els cotxes ben carregats, amb quatre o cinc persones i els equips complets per a la immersió. El viatge durava unes tres hores sense parar i amb aturada per esmorzar (en ocasions a l'entrada de Figueres **Hotel Rallye**) cap a tres hores i mitja, la qual cosa obligava a sortir de Terrassa a les sis del matí per arribar a Cadaqués entre les nou i quarts de deu. Acabada la jornada de

mar, satisfets per les descobertes submarines viscudes, a la tarda de tornada 180 quilòmetres més fins a casa.

Calia també tenir sort i encertar amb el temps, ja que el **Cap de Creus** és una de les zones més fortament castigades per la **tramuntana**. Per això durant el viatge a partir de Figueres la nostra preocupació es centrava en esbrinar quina era la direcció i la força del vent mentre circulàvem per la carretera de **Roses**. Si el moviment dels xiprers i canyissars s'inclinaven cap el **Sud**, era **tramuntana**. En algunes ocasions no hi havia vent..., quasi segur que trobaríem mar en calma!

Abans d'arribar a **Roses**, trencall a l'esquerra direcció Cadaqués ja només quedava la pujada

fins el coll del **Bombo** (o **coll del Pení**) i enfil·lar la baixada cap el **coll de sa Perafita** (cruïlla amb la carretera de Port de la Selva). Just abans d'arribar en aquesta cruïlla ja teníem a la vista el blau intens del mar del Port de la Selva, Llançà i Colera, i fins i tot en bon temps Port Bou i la Costa Vermella.

Aquí el temps ja es confirmava del tot. Si a la mar hi havia «cabretes», blau amb alguns escumalls blancs repartits, era **tramuntaneta**, si els escumalls s'ajuntaven i el color de la mar era tant blau com blanc, malament, **tramuntana**, era qüestió d'anar pensant com podríem aconseguir que algun dels pescadors que ens portaven amb la seva barca ho volgués fer en un dia de tramuntana, malgrat fos en algun dels indrets a redós del vent.

Un cop som arribats a Cadaqués (com diuen ells) anem directament al lloc de trobada, el **Bar Boia** (en aquell temps Boya). Tot un ritual al qual les presses no hi tenien cabuda. Salutacions amb el **Pere Vehí Contos** del Boia, expert submarinista des de l'any 1973, i amb títol CMAS-FEDAS atorgat pel Club del Mar - CRIS Terrassa el 1976, amic nostre i de tothom. Mentre ens servia un entrepà d'anxoves i ens posava al corrent de

les novetats locals de la setmana, començava a arribar algun pescador del poble que hauríem de convèncer perquè ens portés amb la seva barca com podien ser en **Jaume (Met) Faixó** o en **Pere (Peret) Fortuny** qualsevol d'ells que en veure'ns allà asseguts al voltant d'una taula rodona del bar, una de les exclamacions freqüents solia ser: *–On aneu nens, que no veieu com està en mar, no es pot pas sortir avui vos negareu!!!* Resposta: –Home potser d'aquí una mica el vent afluixarà ja ho veuràs, mentrestant seu aquí amb nosaltres i pren-te un cafè o una cervesa o el que vulguis, observació que de vegades era replicada amb un *–Fot un vent que s'emporta es collons d'es gossos!!!* En ocasions fèiem cap a **Portlligat** per mirar de convèncer a l'**Aleix (Alejo) Descamps**.

Passat un temps prudencial, calia tornar a insistir. –Bé, què fem!!! ens portes encara que sigui fins es Cucurucuc o passem es Caials i ben aterrats per no embarcar aigua anem a buscar els recers de Cala Bona, Cala Freda o sa Popa del Vaixell?, a la qual cosa acabaven accedint excepte si les condicions del mar eren prou dolentes. Si la negativa persistia només quedava la solució d'anar amb cotxe fins a s'Aranella o es Caials i fer la immersió sortint d'allà mateix.

ES DE SA BARCA

Com que el grup creixia, es va evidenciar la necessitat de disposar d'embarcació pròpia per tal d'evitar en part aquestes «negociacions» comentades que tenien la seva gràcia però en ocasions s'allargaven i això ens feia perdre un temps que nosaltres volíem emprar sota l'aigua, amb la recança però de deixar de comptar amb l'experiència d'uns barquers com ells.

Per aquest motiu va començar la història de les embarcacions del Club, primer amb el **Port de Garraf**, ja matriculat com a *Puerto de Garraf*, seguint posteriorment amb la **Nereida**, i la **Nereida II**, característiques i detalls que es poden veure al Capítol d'Embarcacions. Salvades les dificultats de cerca, i finançament (totes van ser adquirides en règim de copropietat amb les aportacions econòmiques d'una trentena de socis) principalment perquè el Club no disposava

de capital suficient i per altra banda pel fet de fixar la base a Cadaqués, la qual cosa limitava les embarcacions a un ús gairebé exclusiu del grup instal·lat allà. Les embarcacions es registraren a nom del Club del Mar amb la condició que qualsevol soci en pogués fer ús per a la immersió, només calia posar-se d'acord per concretar dia i hora de la sortida juntament amb el grup de socis copropietaris. El règim de copropietat va resultar un èxit, bàsicament en tractar-se d'un grup ben avingut i per a la pràctica de la mateixa activitat, i també en aplicar una forma equitativa de repartiment de les despeses dels consums i manteniments, que es distribuïen en Despeses Fixes i Despeses Variables. Les Fixes: amaratges i assegurances a parts iguals entre tots. Les Variables: Consums, combustible i manteniments a parts proporcionals segons les milles recorregudes per cada soci usuari.

L'embarcació de torn era fondejada durant l'època de bon temps a la badia de **Cadaqués** i a partir de primers d'octubre fins a principis de juny als centres nàutics d'**Empuriabrava** o bé de **Santa Margarida** on disposaven d'amarratges segurs per passar l'hivern i tallers de reparació per al manteniment anual, amb l'inconvenient que les sortides d'immersió s'havien de fer des dels mateixos centres obligant-nos a una navegació d'una hora i mitja fins a **Cadaqués** i de dues hores per arribar al **Cap de Creus**, cosa que fins i tot es feia agradable ja que mentre es gaudia de la navegació, de l'esmorzar, del cafè i les tertúlies, es preparaven els equips per a la immersió.

La il·lusió i les ganes de submergir-nos van fer que les sortides es repetissin gairebé cada cap de setmana durant tot l'any estiu i hivern i diàries en vacances, especialment els primers anys amb el **Port de Garraf** fins el punt que a **Cadaqués** el grup era conegut com «es de sa barca» com si talment no n'hi hagués cap més. El cert és que hi havia dies de ple hivern freds i plujosos d'aquells que el mar i el cel es confonen pel seu color gris plom, però amb tot el grup sortia de matí igualment, per

fer la immersió allà on el temps ho permetés. En acabar tocava dinar en alguna cala, en ocasions després de preparar una paella d'arròs i a la tarda tornada per arribar de nit a port sense haver vist cap altra embarcació al mar durant tot el dia. Això ens feia pensar que el nom de «**es de sa barca**» segurament ens l'haviem guanyat. La majoria de sortides d'immersió s'esqueien però en dies assolats i no pas amb pluja.

Altres grups més reduïts que es formaren també per afinitats i amistats ja disposaven de segones residències en diferents indrets de la **Costa Brava** on hi tenien les seves bases per a la pràctica del submarinisme, a la cerca d'uns fons tan atractius com podien ser els del Cap de Creus. Així hi havia grups repartits per **l'Escala**, **Platja de Pals**, **l'Estartit**, **Aiguafreda** i **Sa Riera (Cap de Begur)**, **Calella de Palafrugell**, **Palamós**, **Platja d'Aro**, i **Cala Canyelles (Lloret de Mar)** i **Blanes**.

Aquests llocs feien possible l'intercanvi de trobades d'immersió i poder conèixer altres indrets. Normalment però tothom es sentia més còmode a casa seva per tenir-hi instal·lada la família i on es disposava del material, equips i en alguns casos embarcació pròpia.

EL CAP DE CREUS

Declarat Parc Natural i Reserva Marítima i Terrestre el **1998**.

Punt més oriental de la serralada dels Pirineus, segons alguns les aigües més fredes i perilloses del Mediterrani, conegut també com a **Cap del Diable**. Al seu promontori de **87 m sobre el nivell del mar** el **Far del Cap de Creus** fou construït sobre els fonaments d'una torre de senyals romana l'any **1853**. Amb anterioritat, al **1385** ja existia una torre de guaita per prevenir els atacs de la pirateria.

En la introducció del llibre **Naufragis a la mar de l'Alt Empordà**, el seu autor **Enric Trilla i Morató** comença tot dient:

*La mar de l'Empordà ha estat de temps immemorial, una àrea d'intens tràfic marítim, comercial i de guerra. En són testimonis les ruïnes del port romà d'Empúries i els jaciments arqueològics de Riells-la Clota (l'Escala). L'abrupta orografia del litoral, la força dels elements i l'acció de l'home ha provocat la pèrdua, durant més de dos mil·lennis de navegació documentada, de centenars, potser milers de vaixells. La toponímia és prou suggeridora; noms com **s'Encalladora**, **La Bomba** o **Sa Nau Perduda** evoquen nits de tempesta, batalles navals i vaixells naufragats. De molts d'ells, desfets per les ones, enterrats a la sorra o enfonsats a profunditats inacessibles, n'hem perdut el record.*

LES IMMERSIONS AL CAP DE CREUS

Un dels punts més atractius per a la immersió el constitueix l'**Illa de la Massa d'Or, sa Freu o sa Rata** (coneguda així pels no cadaquesencs). Situada a menys de mitja milla a l'**Est de sa Punta de Cap de Creus** i de l'entrada de **sa Claveguera** o sigui el pas per mar entre **sa Punta de Cap de Creus** i **s'Encalladora** o **La Blanca** o l'**Illa Grossa**.

Massa d'Or i els seus fons, es on podem observar més biodiversitat de tota aquesta zona, possiblement per la «protecció» que li ofereixen els forts vents normalment de tramuntana i de llevant però també el mestral, el gregal i tots els altres. En un dia de llevantada forta es poden veure les ones saltar per sobre l'illa que té una **alçada de 19 m** sobre el nivell del mar. Envoltada tanmateix dels forts corrents que es formen per l'aiguabarreig en l'encontre de la **Mar d'Amunt** amb la **Mar d'Avall**, vents i corrents limiten doncs les immersions i l'acció de l'home a l'Illa i la fan inabastable durant molts dies a l'any, raó per la qual es conserven en el seu estat més natural els ecosistemes marins i la biodiversitat.

A qualsevol cara de l'Illa podem veure gran quantitat de gorgònies, esponges, espirògrafs i tota mena de peixos com sards, orades, salpes, barracudes, neris, escòrpores. Algun congri i alguna morena sempre encauats i esporàdicament algun banc de bonítols. Flora i fauna són garantides.

En submergir-nos pel seu costat **SE**, trobem un pendent pronunciat i alguns blocs de pedra força grossos adornats amb gorgònies de diversos colors a partir dels **25 m** de fondària, i si anem baixant, les pedres i parets de gorgònies que arriben fins al fons de fang situat a **55 m**. De retorn a la superfície podem observar les colònies de corall vermell als sostres dels blocs de pedra i de formacions calcàries. De tant en tant algunes llagostes marcant territori amb les seves antenes, i fins i tot algun llamàntol encauat amenaçant-nos amb les fortes pinces.

En general qualsevol cara de l'Illa és semblant, si bé aquesta la **SE** possiblement és la més rica en diversitat. La cara oposada la **N**, té un pendent força més vertical i el fons de fang es troba a **65 m**. A la cara **NE**, a una fondària de **20 m** hi

vam localitzar una peça de ferro, que aparenta un tros de quaderna, o quilla de vaixell de procedència indeterminada de dos metres de llargada i **70 kg** de pes que fou recuperada per en **Josep Quera, Sebastià Mas, Pere Valldaura i Jaume Bultà** i està situada com element ornamental al Club del Mar. En una altra immersió i a la cara **O** de l'Illa a **18 m** de fondària fou recuperada per **Sebastià Mas** una bala o bola de ferro de canó de **16 cm** de diàmetre igual a les que portava el vaixell **Annunziata** del **segle XV**, enfonsat a **Portaló**, la bola està també depositada al Club del Mar.

Només a la zona on, de manera més habitual, practicàvem la nostra activitat, o sigui des **sa Punta Falconera** de **sa Mar d'Avall** fins l'**Illa de la Galera** de **sa Mar d'Amunt**, s'hi troben més d'un centenar de llocs de gran interès fins i tot alguns amb derelictes (restes de vaixells naufragats) tal com es detallen més endavant.

Si bé el relat el centrem en aquesta zona, hem d'esmentar el gran valor ecològic i interès submarí de tota la **Costa Brava**, com l'**Escala**, l'**Estartit** amb les **Illes Medes**, **Cap Sa Sal**, **Cap de Begur**, o **Palamós** amb les **Illes Formigues**, els **Ullastres** a **Llafranc**, i altres indrets distribuïts per la costa de la **Mediterrània** que també han estat objecte d'exploració per part de grups de submarinistes del Club, com poden ser: **La costa Daurada**, **El Delta de l'Ebre**, **costes de Vinaròs i Castelló**, **Alacant**, **Águilas**, **Cabo de Palos de Murcia**, **Cabo de Gata** a **Almería**, etc. i per descomptat les **Illes de Menorca**, **Mallorca**, les **Pitiüses** i els incomparables fons dels **Illots Columbrets** abans «**Illes Columbretes**». Tots i cada un d'aquests llocs serien mereixedors també d'un capítol a part.

l'Illa Messina o Illa Plana

Continuem amb el Cap de Creus, per deixar constància de les fantàstiques jornades d'immersió viscudes als seus indrets com per exemple a l'**Illa Messina** o **Illa Plana** amb uns fons que van de **10 a 50 m** on tenim també diversitat de gorgònies de diferents colors i varietat de fauna similar a la de la Massa d'Or però amb menys densitat. Al **Nord** de l'Illa si

poden veure vestigis del derelict del **Pailebot Miguel Murall** de **27 m** d'eslora a uns **30 m** de fondària naufragat el dia **10 de novembre de 1964**, que a causa de la boira va col·lisionar amb l'Illa. També s'havia pogut veure algun cep (peça de plom d'àncora romana) i trossos d'àmfora actualment inexistents.

Illa de s'Arenella

A tocar dels Caials, una alternativa per a immersions en cas de tramuntana, ja que ens permetia sortir nedant des de la **platja de s'Arenella**. Aquí naufragà, a causa d'un temporal, el **DOUAMONT** el dia 29 d'octubre de 1920. Pailebot de vela de quatre pals i dos motors, construït amb casc de fusta als Estats Units, amb matrícula o bandera francesa de Brest. Tenia una eslora de 76 m i una mànega de 14,65 m amb un calat de 6,20 m. Navegava amb un dels dos motors avariats, i l'altre es va incendiar. Solament amb les veles limitades en part per l'incendi, va ser dominat pel temporal, i portat a la deriva cap a s'Arenella. Allà el capità ordenà ancorar, en un intent d'evitar estavellar-se contra les roques. L'embarcació de salvament a rem Miguel Aguirre va sortir de Cadaqués comandada pel patró cadaquesenc Pius Riberas, portant a terra en un primer viatge deu mariners, en un segon viatge no aconsegueixen arribar al pailebot que llançà un cap a terra per on un tripulant aconseguí desembarcar. A la nit van llançar un altre cap fent possible l'evacuació de bona part de la tripulació. En trencar-se el cap arrossegà les dues úniques víctimes del naufragi. El Douamont amb el casc esberlat i amb vies d'aigua s'enfonsa entre els 15 i 20 m. Actualment no queda pràcticament res del derelict només algunes restes de la càrrega com trossos de teules i rajoles.

Els Caials

Un altre bon recurs per a la immersió, en dies de tramuntana sempre que no sigui massa forta, ja que també permetia sortir nedant des de terra. Com atractiu hi teníem el derelict o restes del vaixell **LLANISHEN** transport anglès de **112 m** d'eslora torpedinat el dia **8 d'agost de 1917** al Golf de Lleó per un **U-Boot** submarí alemany durant la primera guerra mundial. El torpede no va explotar però el va travessar de banda a banda

passant per la sala de màquines provocant una gran via d'aigua, el capità del Llanishen donà la nau per perduda i ordenà el seu abandó. Trobat abandonat, escorat i a la deriva, pel **Colón**, un petit vapor de cabotatge, intentaren remolcar-lo cap a **Barcelona**, però poques hores després es desencadenà un **temporal de llevant** i es van veure obligats a tallar el cap de remolc. Des de **Cadaqués** va sortir un llagut a vela que interceptà el vaixell quan ja es trobava pràcticament sobre les roques, abordat, amollaren les àncores però de sobte el vent canvia a **tramuntana**, el **Llanishen** pivota sobre la proa i queda encallat als Caials. Una empresa naviliera barcelonina de capital britànic intentà reflotar-lo sense èxit. Abandonat definitivament l'hivern del mateix any **1917** un temporal el va desfer. La primavera següent el bus **Constantí Kontos** (besavi d'en Pere Vehí Contos del Bar Boia de Cadaqués) inicià els treballs de desballestament. Fonts: Informació verbal i de la publicació **Els Kontos** d'en Pere Vehí, i també de la publicació **Naufragis a la Mar de l'Alt Empordà** de l'Enric Trilla i Morató.

Davant mateix de la **Punta des Caials** direcció **Est** en un fons de **55 m** s'hi troba un promontori com una petita muntanya submergida nomenada **La Carolina** que té la seva part superior a **30 m** de fondària amb una paret al seu costat **Sud** quasi vertical que arriba fins el fons.

És un lloc molt atractiu per la seva diversitat d'espècies, gorgònies, corall i llagostes. Si bé la seva localització és relativament fàcil amb senyes i sonda, no cal dir actualment amb GPS, té l'inconvenient de la seva situació, just al mig del pas d'embarcacions que van i vénen de Nord a Sud i de Sud a Nord en la trajectòria que va del **Far de Cala Nans** al **Far del Cap de Creus** o a la inversa. Això converteix la immersió en aquest lloc en incòmode i fins i tot un xic arriscada. Per tant recomanable a l'hivern o en èpoques de poc trànsit d'embarcacions.

Portlligat

Navegant front els **Caials**, direcció **Nord**, tot seguit trobarem a l'esquerra l'**Illa de Portlligat** i **sa Farnera** amb **sa Llosa**, perillós baix per aquells navegants que no el coneixen i a

continuació la **Badia de Portlligat**. Refugi ideal per a les embarcacions en èpoques hivernals o de mal temps, destaca principalment per la gran quantitat de posidònia que cobreix el fons de la badia. Coneguda arreu per haver estat la residència de **Salvador Dalí**, convertida actualment en **Casa-Museu**. En ple hivern en ocasions les sortides a mar per submergir-nos les fèiem des d'aquesta badia que disposa d'un

petit embarcador utilitzat aquella època principalment pels pescadors. Mentre desembarcàvem els equips d'immersió alguna vegada venia poc a poc «**el Mestre**» **Dalí**, per veure les maniobres i preguntava què **haviem tret**. Li contestàvem que la satisfacció de contemplar els magnífics paisatges submarins, compensaven qualsevol esforç i el fred de l'hivern.

LES CALES... DE TARDES INOBLIDABLES

Continuant direcció **Nord**, com a llocs més emblemàtics, anirem trobant **s'Alqueria**, **es Jonquet**, **Cala Guillola**, **Cala Bona**, **Cala Freda**, **Cala Jugadora**, i **sa Fredosa** i **sa Punta d'entrada a s'Infern** sota mateix del **Far de Cap de Creus**. En tots aquests llocs de sa Mar d'Avall, a més de les immersions, en acabar-les i en dies de bon temps, també en gaudírem amb els «picnics» i dinars amb concurs de paelles inclòs entre en **Josep Quera** i en **Ramon Rambla**, compartides amb les famílies i amics, amb «sobre-taules» que de vegades s'allargaven fins a la posta del sol mentre s'exhaurien els cremats de rom i alguns s'atrevien a entonar alguna havanera popular, altres que l'escoltaven intentaven esbrinar de quina cançó es podia tractar...?, possiblement sense ser prou conscients tots plegats que aquells moments serien irrepetibles i tanmateix inoblidables.

Cala Bona

A **Morro de Cala Bona**, hi tenim un bon lloc per submergir-nos si bé els fons són similars als que ja hem anat descrivint, a la punta **Sud** i a **20 m** de fondària trobarem les poques restes del derelict del **TREGASTEL**, vaixell de vapor amb casc d'acer construït al Regne Unit de 69 m d'eslora, 10 de mànega i 5 m de puntal, de propulsió mecànica, amb bandera o matrícula francesa de Le Havre, que naufragà a causa d'un temporal de xaloc amb una forta pluja i molt poca visibilitat el dia **28 de setembre de 1938**. Anava sense càrrega i es desplaçava de València a Marsella. A causa de la guerra civil els dos fars de Cadaqués situats a Cala Nans i al Cap de Creus, romanen apagats, el del Cap de

Creus havia estat bombardejat per l'aviació franquista. Sense referències de la costa el capità va calcular que ja havia sobrepassat el Cap de Creus, posant rumb Oest sent la seva situació tot just davant de Cadaqués. Se suposa que va topar amb l'Illa Messina i portat a la deriva pel temporal arribà a Cala Bona on tirà les àncores, pivotà sobre la proa quedant orientat al **Sud** de cara a la tempesta. No hi va haver víctimes, la tripulació va poder desembarcar amb els bots salvavides.

Cala Culip. Refugi i trampa d'antics navegants

Continuant cap el **Nord**, passem **sa Claveguera**, pas de mar format entre **sa Punta del Cap de Creus** i **l'Illa de s'Encalladora** i ja ens trobem a **sa Mar de Dalt**. Immediatament a babord tenim **Cala Culip**, una cala excepcional escollida ja fa molts anys pels pescadors de Cadaqués com a lloc de resguard i descans, on al **segle XVIII** hi construïren una barraca de pescadors que actualment també s'utilitza com a lloc de trobades i d'esbarjo entre grups d'amics de Cadaqués, pescadors, submarinistes i gent de mar.

Cala Culip ja era ben coneguda pels navegants i comerciants romans, doncs en cas d'aixecar-se temporal mentre navegaven per aquella zona Culip oferia un bon refugi de tots els vents excepte els de **N** i **NE**. En cas de tramuntana o gregal, si eren forts, la pròpia cala es convertia en trampa, doncs en no poder sortir-ne fora, els vaixells acabaven estavellant-se a les roques de la cala, sobretot tenint en compte que les maniobres dels vaixells a vela d'aquella època eren lentes i feixugues.

Així ho constaten les restes de sis derelictes romans que hi ha al fons d'aquesta Cala com són els nomenats CULIP I, CULIP II, CULIP III, i CULIP IV, CULIP V, a més del CULIP VI aquest del segle XIV. Els tres primers totalment espoliats i no en queda pràcticament res. El IV i el V també romans del Segle I de la nostra època, prospectats i excavats l'any **1984** pel **Centre d'Investigacions Arqueològiques de Girona**, han estat objecte d'estudi d'en **Xavier Nieto Director del Centre d'Arqueologia Subaquàtica de Catalunya** i el seu equip. El CULIP VI, que va naufragar el segle XIV, es tractava d'un veler mercant amb casc de fusta que transportava ceràmica musulmana. Va ser excavat l'any **1988**.

Per les seves característiques de resguard i l'existència de la barraca de pescadors, aquest també fou un indret on i celebràrem grans jornades d'immersions i dinars amb companys i familiars.

El paratge del Pla de Tudela

Direcció **NO**, passem per l'Illa de Cullaró, seguim **O** ses Esculls de Tudela, davant es Pla de Tudela, zona que teníem vetada per a la immersió per tractar-se d'una propietat privada del **Club Mediterranée** que pertanyia a l'empresa multinacional francesa Club Mediterranée S.A. Durant molts anys aquest paratge fou ocupat per les construccions dels més de 400 bungalows seus, sempre criticats pel gran impacte paisatgístic i mediambiental que tingueren en aquesta zona privilegiada que passà a ser d'ús exclusiu dels seus socis majoritàriament francesos. Inaugurat el **juny de 1962**. La Llei de Protecció del Cap de Creus no s'aprovà fins el **1998**. El desembre de 2005 el Ministeri de Mediambient va anunciar la compra del Club Mediterranée per 4,4 M d'euros. La deconstrucció de les 443 edificacions s'efectuà a partir de l'any 2009 amb un cost de 7 M d'euros. El **2010** es va obrir l'espai natural recuperat al públic.

Abans d'instal·lar-s'hi el Club Mediterranée, el paratge del Pla de Tudela havia estat un dels llocs predilectes d'en **Salvador Dalí**, de **J.V. Foix** i en **Josep Pla** que juntament amb altres coneguts seus de Cadaqués i de Figueres, hi solien anar a acampar uns quants dies a l'estiu. Els tres personatges van ser consultats per l'arqui-

tecte figuerenc **Pelai Martínez** encarregat del projecte, per tal de copsar la seva opinió i visió en relació al projecte. En **Dalí**, va fer un esbós actualment al Museu de Figueres acompanyat d'una carta que deia el següent:

«Aquesta part compresa entre el Camell i l'Àguila (formacions geològiques amb aquestes figures) que tu coneixes i estimes tant com jo mateix és i ha de continuar sempre essent geologia pura, sense res que pugui mixtificar-ho; en faig qüestió de principi. És un paratge mitològic que es féu per a déus més que per a homes i cal que continuï tal com està».

Dalí segurament conscient que no podria aturar ni redreçar el projecte davant la pressió econòmica d'una multinacional va voler preservar unes de les formacions geològiques més singulars des Pla de Tudela, cosa que va aconseguir.

Malgrat la privacitat d'aquest espai durant més de 40 anys, en alguna ocasió ens submergirem a l'Illa de Cullaró, amarrant l'embarcació a la Cala Cullaró dins els termes de la propietat del Club Mediterranée, cosa que generà algun enfrontament verbal amb el personal d'aquest Club. També férem algunes immersions a **ses Esculls del Pla de Tudela** i a **ses Fulloles** tot i que ho consideraven de la seva propietat privada. El nostre argument consistia en dir-los-hi que el mar no tenia propietats privades. Evidentment no érem ben rebuts doncs el Club Mediterranée que posava a disposició dels seus socis activitats esportives com tennis, mini-golf, futbol, natació i també submarinisme que per la seva pràctica disposaven d'un «diving» amb embarcació pròpia i sortides diàries d'uns 25 submarinistes en cada immersió, que tampoc ens agradava a nosaltres ja que si coincidíem en un lloc determinat, immediatament canviàvem d'indret, cosa que per sort només passava en època de vacances.

Cala Portaló

Continuant direcció **O** trobem **sa Punta des Llibreter** i **Cala Portaló** on s'hi poden veure els derelictes de l'**ANNUNZIATA** vaixell alemany enfonsat a **20 m** a causa d'un temporal, el **22 de març de 1654**. Viatjava juntament amb un altre vaixell també alemany el **PELIKAN** conegut també per la **PELIKANA** enfonsat a **30 m** el

mateix dia i pel mateix temporal a **s'Illa de la Galera de Port de la Selva**.

L'ANNUNZIATA, vaixell alemany, navegava amb matrícula o bandera de Gènova portant passatgers a més de càrrega: tabac del Brasil, pebre, canyella, 800 caixes de sucre i pedres precioses. El número de víctimes es quantificà entre 120 i 150, i entre 2 i 4 supervivents.

El **PELIKAN**, navegava amb matrícula o bandera d'Hamburg, la seva càrrega consistia en plata en monedes i lingots, 300.000 peces de plata de vuit rals, i passatge.

Pel que se sap per la documentació de l'època, pescadors de Cadaqués que coneixien els llocs dels derelictes, amb ganxos i estris van poder espoliar quelcom dels vaixells, fins que s'ordenà per part de les autoritats la prohibició de retirar res més. Es construí una campana a Barcelona (coneguda com a campana de Cadaqués) i es va recuperar bona part de la càrrega restant dels vaixells enfonsats tot i les dificultats que presentaven els treballs des d'una campana. Durant els treballs van morir dos del bussos per manca d'oxigen a l'aire i un altre que va escapar de la campana per emergir a superfície i segurament desconexor de les lleis físiques devia morir per sobrepressió pulmonar, o descompressió.

El **WOODSIDE**, conegut com a **Boxhill**.

Entre els dies **12 o 13 d'agost de 1884**, el **WOODSIDE** o **BOXHILL**, una goleta mercant de casc de ferro de propulsió mixta a vela de quatre pals i motor de vapor, construït a Sunderland (Regne Unit), de 85,14 m d'eslora, 11,91 m de mànega i 6,10 m de calat navegava en llast o sigui sense càrrega pel Cap de Creus. Durant tota la setmana anterior havia estat plovent i hi havia una espessa boira baixa.

Privat de visibilitat xocà frontalment amb l'**Illa de Portaló**. Encastat a les roques amb una important via d'aigua, es començà a inundar la sentina. Immediatament va demanar ajuda fent sonar el xiulet de vapor. Els pescadors de la zona pensaren que es tractava dels avisos d'altres vaixells quan navegaven amb boira i sense visibilitat. A l'alba va ser vist per un pescador de Cadaqués que donà l'alarma a la vila. Van sortir al rescat les canoneres Pilar i Toledo, amb l'al-

calde, capità del port, secretari de sanitat marítima i l'administrador de duanes, amb carabiners i guàrdies civils. Constaten la impossibilitat de reflotar-lo a més de la dificultat afegida que a França s'havia declarat una epidèmia de còlera i el govern espanyol decretà quarantena per persones i mercaderies que volguessin travessar la frontera, per tant la tripulació no podia abandonar el vaixell. Uns dies més tard un temporal desencallà el vaixell que va anar a parar a un fons de **25 m**. No hi va haver víctimes, la tripulació es va salvar. Durant els anys **1950 i 1960** va ser dinamitat per recuperar el ferro, i només queda una part del casc recobert de gorgònies i una caldera.

Fins aquí hem fet un seguiment de les cales i les illes a partir de Cadaqués cap el **Nord** per **sa Mar d'Avall** i **sa Mar d'Amunt** descrivint els llocs més coneguts i a la vegada els que més freqüentàrem, ens resta exposar allò més significatiu de Cadaqués cap el **Sud** per **sa Mar d'Avall**, zona a la qual no hi tinguérem tant d'interès (potser perquè a la tornada en cas de tramuntana teníem el mar de proa?). Els indrets on ens submergiem eren **sa Punta de Cala Nans**, **sa Punta de sa Figuera**, **la Badia de Jóncols**, **Cap Norfeu** i **Es Gat**, **sa Pelosa**, **Montjoi** i **Punta Falconera**.

Els fons són continuïtat dels que ja hem descrit fins ara i per tant exposarem només els llocs més significatius. Totes les immersions solien ser entre els **-30** i els **-50 m** on la fauna i la flora estaven més ben conservades. A la franja entre els **-20** o **-25 m** es notava més l'empremta dels submarinistes i dels pescadors d'apnea que reduïen la diversitat de peixos, de gorgònies i de coralls, cosa que també passava a la part nord.

Punta de Cala Nans

Sortint de la Badia de Cadaqués direcció **SO**, passem per davant d'**es Cucurucuc de sa Sabolla** i tot seguit ens trobem a **sa Punta de Cala Nans**, on hi ha el **far de Cala Nans**. En aquest indret en més d'una ocasió hi efectuàrem immersions nocturnes ja que sol ser un lloc encalmat de nit amb uns fons que faciliten l'orientació nocturna. Naveguem direcció **Sud** directament cap a **sa Punta de sa Figuera** sense parar atenció a la zona anterior des de sa Punta de s'Ocelleta i

s'Esllavissada a Punta Prima ja que durant anys fou un abocador de residus que havien afectat en part el fons marí, és per això que desestimàvem aquest indret. De **sa Punta de sa Figuera** a **sa Punta de la Maçana** els fons ja tenen tot l'interès, a molt poca distància de la costa s'arriba fàcilment als **40 i 50 m** de fondària. Seguint rumb **Oest** arribem a un dels llocs més emblemàtics de la zona.

Cala Jóncols

Entrem a la **Badia de Jóncols** amb la seva Platja de Jóncols al final. Indret on tenim també immersions i jornades d'esplai amb famílies i amics perdurables. La **platja de Jóncols** era també objecte d'acampades i estades de diversos dies per grups de pescadors, amics i familiars de Cadaqués per gaudir de la natura, la pesca i les sessions gastronòmiques regades amb bon vi en ocasions de la seva pròpia collita i la convivència eren les constants del dia a dia.

En aquesta cala el **15 de juny de 1985** hi vam celebrar el dinar de cloenda de la **III BIENNIAL INTERNACIONAL de Fotografia Submarina**, amb la participació de concursants i convidats vinguts de diversos països, col·laboradors i amics de Cadaqués, amb una paellada extraordinària cuinada amb la participació de les parelles dels organitzadors del Club per a més de cent comensals amb èxit total, tant per la qualitat de la paella com per l'entorn natural de **Jóncols**, l'ambient de companyonia, i també pel viatge per mar d'anada i tornada des de Cadaqués a Jóncols de tots els assistents.

Cap de Norfeu

Sortint de la **Badia de Jóncols** direcció **Sud** hi tenim **es Cap de Norfeu** amb **sa Punta de la Trona**, **Punta Prima** i **Es Gat**, indrets difícils d'escollir per a la immersió doncs tots són més que agraïts sense saber què destacar entre un i altre. Direcció **NO** tenim **sa Pelosa** amb dues petites platges.

Troblem a continuació el **Bau de la Ferrera**, on encara hi queda alguna resta del derelict del **PHEDON** amb la seva trista història de misèria i desencerts, segons el relat de la publicació *Els*

KONTOS Una nissaga de bussos i corallers, entre els autors **Pere Vehí Contos**, que en resum diu:

Es tractava d'un vaixell de vapor molt vell i en molt mal estat de conservació de 1.885 tones de desplaçament. El seu propietari i capità d'origen grec igual que la tripulació. L'any 1933 el PHEDON arribà a Barcelona procedent d'Alger amb una càrrega de varies tones de mongetes, blat de moro i fusta. El capità va intentar vendre la càrrega a Barcelona, però li resultà impossible ja que la mongeta estava en mal estat de conservació. La situació era desesperada per a la tripulació i el capità va decidir que l'única solució seria enfonsar el vaixell i cobrar l'assegurança.

Varen salpar de Barcelona el 24 de març molt curts de carbó i amb les mongetes podrint-se a les bodegues. A Cadaqués van veure el vaixell fent diverses passades de nord a sud i de sud a nord com si busqués quelcom fins que el capità va decidir que enfonsaria el PHEDON al bau de la Ferrera.

Dirien que se'ls havia obert una via d'aigua al vell casc i que per evitar perdre el vaixell buscaven una platja per embarrancar. Era un dia de calma, van preparar els botes salvavides i quan ja tenien l'escala de desembarcament ben amollada, van passar per allà unes teranyines de Roses que venien de pescar al Cap de Creus que els ajudaren a desembarcar. Mentrestant el capità sol al pont dirigia el vaixell amb els motors aturats, només amb la seva inèrcia cap a terra. El xoc fou precedit d'una explosió. El PHEDON es va escorar i enfonsar en menys d'una hora. El capità va demanar als seus «salvadors» que els traslladessin a Roses per ser repatriats.

La Lloyds, companyia asseguradora va fer les seves indagacions i va encarregar el reconeixement del derelict al bus Kostas Kontos, qui va informar que la causa principal de l'enfonsament no va ser per la topada amb el bau si no pel forat que tenia al casc d'uns dos metres quadrats degut a una explosió interna ja que les planxes estaven corbades cap a fora. Tampoc van ajudar les informacions dels pescadors de Roses. Tot plegat va fer que ni el capità ni la tripulació cobressin res. Allò que se'n diu «perdre bous i esquelles».

Montjoi

Passat Cala Pelosa i el Bau de la Ferrera, entrem a Montjoi. Coneguda per la instal·lació del **Restaurant El Bulli** del que en fou **director Juli Soler**, terrassenc, submarinista i soci del **Club del Mar - CRIS Terrassa**. En **Juli Soler** com és conegut formà societat amb en Ferran Adrià, i obtingueren uns resultats mai aconseguits en la cuina internacional, posant l'indret i la Cuina Catalana al mapa mundial. El **Juli** fou un soci singular de caràcter afable i extravertit, de jove havia estat bàrman i disc-jockey d'una coneguda discoteca nomenada Cerebrum situada a la Rambla de Terrassa, d'aquí devia venir el fet que ell mateix es definís com **un Rocker a El Bulli**.

Durant les vacances si excepcionalment algú de nosaltres havia reservat taula a **El Bulli** amb els mesos d'anticipació corresponents, sempre era ben rebut tot recordant els temps en que ell va fer el curs de submarinista al Club i les vivències al Cerebrum.

Els primers contactes amb la **Cala Montjoi** van ser però a l'inici de la nostra activitat i no precisament pel restaurant El Bulli. A la primavera de l'any **1968** vam anar a submergir-nos a la **Punta d'es Bergantí**, just a l'entrada de la **Cala Montjoi**, ja que allà el dia **27 de gener de 1968**, s'havia encallat i enfonsat de popa la motonau **MELCHUCA** de 68 m d'eslora, mànega de 9,99 m i calat de 5,67 m amb matrícula i bandera espanyola de Gijón. Havia salpat de Seta (França), amb destí a Casablanca (Marroc). La càrrega que portava consistia en sacs de ciment, madeixes de fil, bidons de pintura i diverses mercaderies més. En arribar al **Cap de Creus**, misteriosament xocà amb l'**Illa de Massa d'Or** o **sa Rata**. Amb una important via d'aigua a la proa es dirigí cap a Roses, però en adonar-se que no hi podria arribar va embarrancar a Cala Montjoi. Alliberat per les fortes onades quedà a la deriva i acabà encallant a **sa Punta d'es Bergantí**, amb la proa fora la superfície i la popa a 14 m de fondària.

Al dia següent del naufragi, a petició del capità del **Melchuca**, submarinistes de **CRIS de Barcelona** recuperaren una col·lecció de plats damasquinats regal de l'esposa de l'armador.

En la nostra immersió vam poder observar que l'hèlix del vaixell de dimensions considerables havia estat serrada i retirada. Segons vam conèixer posteriorment, havia estat espoliada per un grup de submarinistes francesos segurament per obtenir el corresponent benefici amb la venda del bronze i per la «facilitat» d'efectuar els treballs en trobar-se a poca profunditat.

Continuant cap el **Sud**, passem per davant del **Cap Blanc** i el **Cap Trencat**, tot arribant a la

Punta Falconera

Solia ser el límit de les nostres immersions sortint des de Cadaqués, no massa habituals atès que a aquesta zona solien submergir-s'hi grups de Roses. El seu promontori de 75 m d'alçada sobre el nivell del mar era una zona militar, amb canons d'artilleria per a la defensa costera.

A **100 m** de fondària, per tant fora l'abast de les nostres immersions, s'hi troba el derelict del vaixell **MANUEL** naufragat el dia **12 de novembre de 1936**, es tractava d'un mercant a vapor amb casc de ferro fabricat a les drassanes d'Hamburg, que navegava amb bandera republicana i matrícula de València. Tenia una eslora de 74,61 m, mànega de 9,60 m i 5,51 m de calat. Cobria regularment la línia Alacant - València - Seta - Marsella, transportant bocois de vi cap a França. En aquest darrer viatge però anava de Marsella a Tarragona portant, segons documents oficials, queviures destinats al Front Republicà de Madrid, malgrat que entre la tripulació es sospitava que hi havia quelcom més que queviures (possiblement armes).

La nit del **10 a l'11 de novembre de 1936**, el creuer **CANARIAS**, després de l'esclat de la Guerra Civil, es passà al bàndol sublevat i efectuà un bombardeig a **Barcelona**, i immediatament posà rumb cap el **Nord**, fugint amb tots els llums apagats per tal de no ser localitzat pels reflectors de defensa costera situats a Montjuïc. Té instruccions d'interceptar un mercant que porta subministraments a territori republicà.

A les nou del vespre del dia 11, el Canarias, arribat aquella tarda a la badia de **Roses**, avista un vaixell que sense sospitar res, navega amb tots els llums encesos cap a la posició del Cana-

rias. Quan es troba a uns dos-cents metres el Canaries maniobra per posar-se a la popa del **MANUEL**, i després d'encendre el reflector poden llegir MANUEL-VALENCIA. El MANUEL, apagà tots els llums i intentà fugir sense aconseguir-ho, rebent una salva de quinze granades de 120 mm que perforaren el casc per sota la línia de flotació. La coberta va ser batuda amb metralladores pesades. Els tripulants del MANUEL, que intentaren salvar-se amb els bots salvavides, van ser metrallats pel Canaries i pels milicians de Roses en confondre'ls amb un escamot enemic.

Un episodi més de la lamentable guerra civil que cap ésser humà hauria d'haver patit.

Cadaqués i la seva badia

Arribats al final de la zona on desenvolupàvem la nostra activitat esportiva, ens resta posar una altra vegada rumb **Nord**, per retornar a la **badia de Cadaqués**. Entrar navegant a la badia és d'allò més agraït, talment un espectacle, la sensació és com trobar-te de cop i volta davant d'una pintura executada per un gran artista feta realitat. En expressions de **Josep Pla**:

«La sorpresa que produeix Cadaqués... prové, em sembla d'un contrast: del contrast de trobar una població de vora mar, i la mateixa, en un paisatge pirinenc... La bellesa fascinatora de Cadaqués prové en gran part d'aquest contrast tan sorprenent».

Refugi per als navegants del Cap de Creus en cas de tramuntana. Als inicis de les immersions, a finals de la dècada dels anys **60** i principis dels **70**, submergir-se al **Llaner Petit** o bé a **sa Conca**, tot i la poca fondària entre **-10** i **-20 m**, era talment una experiència d'allò més agradable. El fons era tota una catifa contínua de posidònia amb quantitat de nacres sobresortint per sobre la posidònia, tenien entre **60** i **80 cm** d'alçada, amb alguns peixos serrànids i altres espècies que semblaven posats allà com si talment es tractés d'un espectacular aquari. Semblava que aquell fons sempre seria igual, però la realitat va ser una altra, en pocs anys la posidònia es va reduir i les nacres van anar desapareixent. Actualment es fa difícil veure alguna nacra, en tot cas ha de ser prou petita com per quedar protegida per la posidònia. El camp de posidònia també era estès per tota l'amplada de la badia que va des del

Sud a **sa Punta de Cala Nans** fins l'altra costat al Nord a **es Cucurucuc** i l'**Illa de s'Aranella**. Des de **sa Punta de Pampà** començament des de **Llané Gran**, fins l'altre costat a **sa Punta de la Costa** inici de la **Platja de ses Oliveres**, degut a les àncores pel fondeig d'embarcacions i col·locació de morts (blocs de formigó o conjunt d'àncores amb cadenes) el fons s'ha malmès i gran part de la posidònia inexistent.

En referir-nos als inicis de les immersions per tal de deixar constància del gran moviment de vaixells que fondejaren en èpoques anteriors un dels submarinistes locals, cadaquesenc que se submergia gairebé diàriament a la badia, ja que era contractat pel servei de l'Ajuntament per connectar i desconectar la mànega del vaixell d'aigua dolça que bastia Cadaqués cada dos dies, era en **Melitón Faixó** fill del **Met**. Ens comentava i ens consta per haver-ho vist, que dins de la badia i als llocs de fondeig entre **5** i **15 m** de fondària, s'havien recuperat quantitat de ceps de plom procedents d'àncores romanes i diferents peces de ceràmica del **Segle I** fins al **Segle XVIII**.

Passats uns anys el **Melitón** deixà Cadaqués ja que per raons professionals fixà la seva residència a la ciutat francesa de **Tolosa** (Toulouse). En època de vacances o en algunes festes que tornava a **Cadaqués**, sabia que sempre tenia un lloc a la **Nereida** per poder fer immersió al **Cap de Creus**.

Tancarem aquest capítol recordant la lletra de **Joaquim Gay** corresponent a l'última estrofa de la sardana **CAP DE CREUS** (música de **Rafael Cabrisas**):

*Cadaqués, bell Cadaqués!
de la costa empordanesa
n'ets el més plàusid recés!
Portitxol bonic:
que es guardes cara a sol ixent!
Llumener del Món Antic!
Per sempre, visca Cadaqués!*

**Sebastià
Mas i Plana**

Cadaqués. Foto: Copyright 2021 by José Ignacio Piris.

Cadaqués, Far de Cala Nans. Foto: Copyright 2021 by José Ignacio Piris.

1968 març. Josep Quera preparat per iniciar una immersió a es Cucurucuc de sa Sabolla de Cadaqués.
Foto: Arxiu Club del Mar.

1967. Portlligat. Preparats per embarcar per a una immersió al Cap de Creus. D'esquerra a dreta: Antoni Herrerías, Alejo (Aleix) Descamps patró de l'embarcació, Ernest Comellas i Josep Quera.
Foto: Josep Verdager.

1971. Cap de Creus, sa Punta de sa Claveguera, fals far conegut com a «far vell» construït expressament l'any 1970 per a la filmació de la pel·lícula «El far de la fi del món» o «La luz del fin del mundo» protagonitzada per Kirk Douglas, Yul Brynner, Samantha Eggar i Fernando Rey. Moment en que per exigències del guió el far es incendiat. Foto: Manel Vehí Serriñana.

1968 gener, 27. Data de naufragi del MELCHUCA després d'haver topat misteriosament amb l'Illa Massa d'Or o sa Rata. Amb una important via d'aigua va encallar a Cala Montjoi i un cop de mar l'alliberà per acabar embarrancant a sa Punta d'es Bergantí. Vaixell mercant de 68 m d'eslora, 9,99 m de mànega i 5,67 m de calat. Foto: C. Casamitjana.

1969 juliol, 22. Carnet d'escafandrista autònom d'en Juli Soler Lobo, obtingut en un curs i com a soci del Club del Mar - CRIS Terrassa. El Juli Soler juntament amb Ferran Adrià van projectar «El Bulli» situat a la Cala Montjoi en un primer restaurant de referència mundial. Document: Rita Soler, El Bulli Foundation.

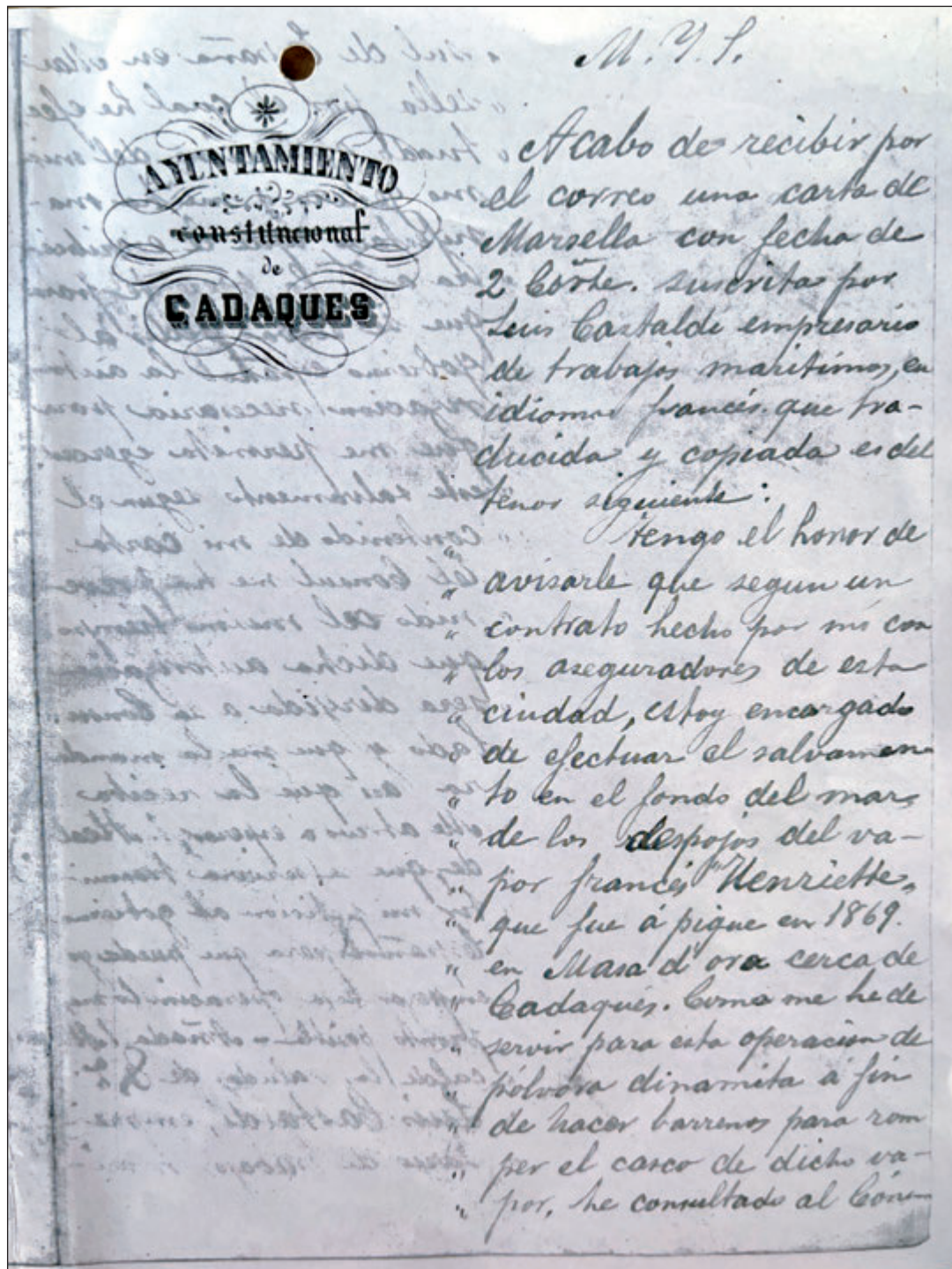
1970 juliol. Embarcació Port de Garraf a l'embarcador de Port d'Alguer a la Riba Nemesi Llorens de Cadaqués amb el grup preparat per a la sortida d'immersió. D'esquerra a dreta: Josep Verdaguer, Pere Valldaura, Antoni Herrerías, Eliseu Vila, Joaquim Garrido, Ramon Rambla, Gervasi Escayol, Joan Quera Degieux, Josep Barris, Leandre Torres, Josep Bultà, Jaume Bultà, Sebastià Mas, un acompanyant i Josep Torres. Foto: Manel Puyalto.

Placa commemorativa de l'Ajuntament de Cadaqués sobre la pel·lícula i el fals far. Autor de l'escript: Heribert Gispert.

1971. Tros de ferro (possiblement reforç de quaderna o costella) de 2 m de llargada i 70 kg de pes, procedent del desballestament del vapor francès HENRIETTE que naufragà a l'illa de la Massa d'Or l'any 1869, segons s'ha pogut determinar recentment per les còpies dels escrits sol·licitud del senyor Luis Castoldi de Marsella que l'Ajuntament de Cadaqués en data 06 d'octubre de 1873 trasllada al «Governador Civil de la Provincia» demanant l'autorització pel desballestament amb ús d'explosius per part de l'esmentat empresari de treballs marítims. Informació facilitada per l'arxiver autoanomenat «no oficial» Joan Manel Tajadura ljalba i en Pere Vehí Contos. El ferro fou recuperat a un fons de 22 m per Josep Quera, Sebastià Mas, Pere Valldaura i Jaume Bultà, i la bala de canó de 16 cm de diàmetre al mateix indret en una altra ocasió per Sebastià Mas i Josep Quera. Ambdues peces es troben dipositades a la seu social del Club del Mar. Foto: Sebastià Mas.

Còpia de la carta traduïda sol·licitant autorització del senyor Luis Castoldi de Marsella pel desballestament del vapor francès HENRIETTE naufragat a la Massa d'Or l'any 1869.

Foto: Arxiu particular d'en Joan Manuel Tajadura ljalba.

7. 9. 1869.
 "sul de España en Mar
 "sella por el cual he efec-
 "tuado operaciones del mis-
 "mo genero y me ha ma-
 "nifestado que le escribie-
 "ra a V. la presente para
 "que se sirva pedir al
 "gobierno español la auto-
 "rizacion necesaria para
 "que me permita ejercer
 "este salvamento segun el
 "contenido de mi carta.
 "El Consul me ha preve-
 "nido al mismo tiempo
 "que dicha autorizacion
 "sera dirigida a su Consu-
 "lado y que me la manda-
 "ra asi que la reciba.
 "Me atrevo a esperar, V. Alcal-
 "de, que se servira transmi-
 "tir mi peticion al gobierno
 "español para que pueda yo
 "empezar esta operacion lo mas
 "pronto posible - Añada V. el
 "calde los saludos de S.^a
 "Luis Castaldi, empre-
 "sario de trabajos mari-

Còpia del segon full de la carta traduïda sol·licitant autorització del senyor Luis Castoldi de Marsella pel
 desballestament del vapor francès HENRIETTE naufragat a la Massa d'Or l'any 1869.
 Foto: Arxiu particular d'en Joan Manuel Tajadura l'jalba.

"tinas, playa de la Bol
 "sa 14 - Marsella.
 Y como sean unos
 trabajos los que se solici-
 tan efectuar, que ningun-
 da no pueden reportar a es-
 ta localidad, antes sí un
 beneficio indirecto por la
 parte de jornales que se
 pueden proporcionar a los
 marineros que de momen-
 to carezcan de trabajo;
 me apresuro a transmi-
 tirle la demanda que
 antecede
 Viva V. V. muchos años
 Cadaqués 6. Octubre 1873.
 El A. P.
 Emilius Blau

M. J. I. Gobernador Civil de la Prov.^{na}

Còpia de la carta de suport de l'Ajuntament de Cadaqués que acompanya l'escrit de sol·licitud d'autorització de desballestament del vapor francès HENRIETTE adreçada al «Gobernador Civil de la Provincia» per a la seva aprovació. Foto: Arxiu particular d'en Joan Manuel Tajadura Ijalba.

1972 juliol 25. Cap de Creus, Cala Jugadora. L'embarcació Port de Garraf fondejada després d'una immersió. El grup a la platja amb altres companys i familiars arribats per terra per dinar conjuntament. Foto: Manel Puyalto.

1972 juliol. Josep Torres acabada una immersió a -20 m a Portaló, Cap de Creus al derelict de l'ANNUNZIATA, vaixell alemany que naufragà a causa d'un temporal el 22 de març de 1654. Foto: Pere Vehí Contos.

1979 agost. Cap de Creus, Punta de s'Alqueria Gran. Gorgònia vermella i Lluís Cloles en un fons de 35 m. Foto: Sebastià Mas.

1979 agost. Cap de Creus, Punta de s'Alqueria Gran. Corn Charonia lampas, espècie en perill d'extinció i sards en un fons de 32 m. Foto: Sebastià Mas.

1979 agost. Cap de Creus, Punta de s'Alqueria Gran. Corn Charonia lampas, espècie en perill d'extinció, i Sebastià Mas en un fons de 32 m. Foto: Lluís Cloles.

1979 setembre. Cap de Creus. Pompeu i l'Isidre Grau fondejant la Nereida II davant la Cova de s'Infern. Foto: Sebastià Mas.

1980. Pere (Peret) Fortuny vogant a la badia de Cadaqués, el port natural més gran de Catalunya i la rada més resguardada i profunda de tota la Costa Brava. Foto: Sebastià Mas.

1984. Josep Soler i Jaume (Met) Faixó a la popa de la Nereida II fondejada a la Rada de Cadaqués. Foto: Sebastià Mas.

1983. Immersió al Cap de Creus. Pere Valldaura en una aturada de descompressió a -9 m. Foto: Sebastià Mas.

1984 juny. Bar Boia de Cadaqués lloc de trobada i reunió dels components de Club del Mar - CRIS Terrassa. D'esquerra a dreta: Pompeu Peremateu Badrinas, Eduard Peremateu Badrinas, Pili Tejedor, Susanna Peremateu Cañellas i Montserrat Cañellas Espelta. Foto: Sebastià Mas.

1985 juny. Riba d'es Poal de Cadaqués, grup a la proa de la Nereida II, d'esquerra a dreta: Mònica Soler Vidal, Rosa Maria Ballester, Maria Rosa Pallarés, Luísa Bicchiarelli, Encarna Vidal, Jordi Mas Ballester, Josep Soler, Luiggi Bicchiarelli, Marisol Rua, Joaquim Garrido, Sandra Soler Vidal i Sebastià Mas. El Luiggi i la Luísa eren els constructors de les valorades custòdies de càmeres fotogràfiques submarines italianes marca BICCHIARELLI. Foto: Lluís Clois.

1986 octubre. Cap de Creus, Cala Culip a resguard del refugi de pescadors. Dia de fort temporal de mar i pluja, preparant una paella amb el grup. D'esquerra a dreta: Pere Valldaura, Ramon Torner, Sebastià Mas, Ricard Alegre, Andreu Balasch i Rafael Arguindegui. Foto: Fermí Estragués.

1987 gener. Cadaqués Platja Gran. Guillem Torres i Pere Giró Dalmau assegurant la seva barca Lluïsa després d'una llevantada. Autor: Sebastià Mas.

1987 juny 20. Cadaqués Riba d'es Poal. Rafael Àvila a bord de la Nereida II. Foto: Sebastià Mas.

1987 juny 20. Cala Jóncols. Jaume (Met) Faixò, a l'aguait de la Nereida II. Foto: Manel Puyalto.

1987 setembre. Cadaqués, Restaurant Es Trull de la Montserrat Contos. Acte de lliurament del trofeu Corall de Plata, atorgat pel Club del Mar - CRIS Terrassa en reconeixement a la col·laboració de l'Ajuntament de Cadaqués en el desenvolupament del *World Photosub Championship*. Sebastià Mas lliurant el «Corall» a l'Alcalde de Cadaqués Il·m. Senyor Miquel Figueras. Foto: Manel Puyalto.

1987 setembre. Cadaqués, Restaurant Es Trull de la Montserrat Contos. Acte de lliurament dels Coralls de Plata atorgats pel Club del Mar - CRIS Terrassa als amics i pescadors de Cadaqués que des de l'inici de la nostra activitat ens donaren suport i acompanyament amb les seves barques. D'esquerra a dreta: Jaume (Met) Faixó, Pere (Peret) Fortuny i l'Aleix (Alejo) Descamps, acompanyats d'en Ramon Torner. Foto: Manel Puyalto.

1989 agost. Cadaqués, a bord de l'embarcació Monisan d'en Josep Soler, preparats per a una sortida d'immersió al Cap de Creus, d'esquerra a dreta: Jordi Mas acompanyant, Ramon Rambla Jr, i Ramon Rambla Gil. Foto: Sebastià Mas.

1990. Bar Boia de Cadaqués. Lloc de trobada de gent de mar, pescadors, escafandristes, artistes, i turistes..., d'esquerra a dreta: Tianet Borrell «en menudetes», Jaume Faixó «en Met tita», Amadeu Casals pintor, al fons asseguts en Koyama pintor japonès i la seva filla Yasuko. Foto: Pere Vehí.

1990 setembre. Àgata Torner a bord de l'embarcació Monisan d'en Josep Soler, acabada una immersió al Cap de Creus. Foto: Sebastià Mas.

1995. Cap de Creus, recol·lectors professionals d'ostres. Al centre Alejandro Vehí amb la seva embarcació Montserrat, juntament amb l'Adrià López Sala a l'esquerra i en Jordi Riera Renter a la dreta. Foto: Pere Vehí.

1995. Cap Norfeu, Es Gat, immersió de Laureano Fernández «Lauren» a -40 m.
Foto: Joan Matas.

1996. Es moll del Far de Cala Nans. D'esquerra a dreta: Josep Torres, Alejandro Vehí, amb la seva embarcació Montserrat, i Rafael Arguindegui, acompanyats pel gos mariner «xilin».
Foto: Fermí Estragués.

1996. Fermí Estragués i Andreu Balasch a bord de l'embarcació Montserrat de l'Alejandro Vehí, amb el gos mariner «xilin».
Foto: Ramon Guinjoan.

1997 novembre, 8. Cadaqués, Riba d'es Poal. Esperant per embarcar amb destí a Portlligat d'esquerra a dreta: Ramon Guinjoan, Andreu Balasch i Pere Valldaura.
Foto: Fermí Estragués.

1997 novembre, 8. Portlligat garoinada i paella. D'esquerra a dreta: començant per la fila superior: Sebastià Mas, Jaume Bultà, Rafael Arguindegui, Josep Torres, Pere Valldaura, Ramon Rambla, Ramon Bruguera, Antoni Herrerías, Alejandro Vehí, Joan Quera, Andreu Cebrián, Manel Puyalto, Andreu Balasch i Fermí Estragués. Foto: Ramon Guinjoan.

1999. Cadaqués, Hotel Rocamar. Diada del Club, immersió i arrossada amb el grup d'assistents. Foto: Manel Puyalto.

2016 maig. Cap de Creus, Racó de sa Claveguera i s'Encalladora o Illa Grossa. Foto: Sebastià Mas.

2016 maig. Far del Cap de Creus. Foto: Sebastià Mas.

2016 maig. Cap de Creus, Punta del Cap de Creus i l'Illa Massa d'Or o Sa Rata denominada també sa Freu pels autòctons. Foto: Sebastià Mas.

2017 juliol. Empúries, Museu d'Arqueologia de Catalunya. Ànfora i peces arqueològiques diverses com el cep de plom de les àncores romanes i monedes, procedents de derelictes romans. Foto: Sebastià Mas.

Cap de Creus. Branques de corall vermell al sostre d'una petita cavitat del fons. Foto: Manel González.

Llum de posició de babord del pailebot DOUAMONT de 76 m d'eslora, a vela amb quatre pals i dos motors que naufragà a causa d'un temporal a l'Illa de s'Aranella el 29 d'octubre de 1920. El llum pertany a la col·lecció particular d'en Joan Manuel Tajadura Ijalba de Cadaqués. Foto: Sebastià Mas.

2016 maig. Portlligat. Foto: Sebastià Mas.

El LLANISHEN vaixell anglès encallat a els Caials després de ser torpedinat al Golf de Lleó per un submarí alemany U-Boot el dia 7 d'agost de 1917. El vaixell tenia 112 m d'eslora 16 m de mànega i 8,5 de calat. El torpede no va explotar, però va travessar el vaixell de banda a banda passant per la sala de màquines. Foto: Arxiu J. Vehí.

Paròdia d'una immersió del 1976. Equivalència de les inicials dels actors d'esquerra a dreta: JQ: Joan Quera; MP: Manel Puyalto; JG: Joan Guitart; JV: Jordi Valls; JT: Josep Torres; AH: Antonio Herreras; JG: Joaquim Garrido; JV: Josep Verdager; GB: Jaume Bultà «Gran Bultà»; SM: Sebastià Mas; JS: Josep Soler; RR: Ramon Rambla; FE: Fermí Estragués; PR: Pere Ros; AR: Agustí Rivas; PV: Pere Valldaura; JB: Jan Baca; RT: Ramon Torner; JQ: Josep Quera; JF: Josep Font; AL: Antonio Luque (Papi); SA: Salvador Aragü; RG: Ramon Guinjoan.

Autor: Jan Baca Pericot.

FINALIZO EL PRIMER CURSO LOCAL DE ESCAFANDRISMO

HA DURADO CUATRO MESES, ESPECIALIZANDOSE SIETE TARRASENSES

Después de un examen práctico, que tuvo lugar el pasado día 16 de junio a bordo del guardacostas «Javier Quiroga», se dio por finalizado

la natural satisfacción de haber logrado la meta propuesta.

Nuestra ciudad, cuna y cita de innumerables deportistas, cuenta en

04 CURSOS D'ESCAFANDRISME

Un momento de las pruebas de escafandrismo realizadas con final del primer curso de esta especialidad organizado en Tarrasa.

el primer curso local de escafandrismo que, a lo largo de cuatro meses, ha venido desarrollándose en nuestra ciudad.

La tradicional «suelta» de los alumnos se efectuó en aguas de Palamós el 1.º del actual. Acompañándoles los «veteranos», efectuaron una inmersión completa, que a pesar de la niebla reinante, que motivó el hundimiento del pesquero «Gavina» en las mismas aguas donde se efectuaron las pruebas, éste se desarrolló sin incidentes.

este momento con un nuevo deporte, joven aún pero lleno de alicientes que le aseguran una larga subsistencia que sin duda alguna ha de servir una vez más para que el nombre de Tarrasa sea proclamado más allá de nuestras fronteras.

Los nuevos escafandristas pertenecientes a la Federación Española de Actividades Subacuáticas y actualmente residentes en nuestra ciudad, son los siguientes:

Francisco Elías Matas, Fermín Es-

4.1. FINALITAT I ORGANITZACIÓ

Des de sempre els cursos de submarinisme amb escafandre autònom han tingut com una de les finalitats importants del Club el creixement de la massa social i aficionats a aquest esport, com a dinamitzadors de la vida social. Cada any es fan regularment cursos durant la primavera i principis d'estiu, que també serveixen com a preparació i entrenament per als submarinistes més actius del Club que actuen de manera altruista com a Instructors, Professors i Monitors dels Cursos.

Als inicis de la fundació del Club els cursos es feien conjuntament amb el CRIS Barcelona, al qual ens agrupàrem per poder disposar de la seva experiència i recursos en infraestructura tècnica mentre es posava en funcionament la pròpia. El sistema d'ensenyament i titulacions era i és actualment l'establert per la CMAS-FEDAS.

L'organització dels cursos es basa en un director de curs, professors de les diferents classes teòriques de física i medicina aplicades i material, a més d'un o varis instructors titulats, un assessor mèdic, un responsable de material i un grup suficient de monitors, depenent del nombre d'alumnes inscrits a cada curs.

Cal deixar constància que els cursos sempre s'han fet i es continuen fent sense ànim de lucre, les quotes d'inscripció es destinen íntegrament als costos d'amortització del material, manteniment del compressor per a la càrrega d'ampolles, material didàctic, inscripció social, i assegurança federativa. En cas de superàvit el diferencial passa a ingressos del Club. Totes les despeses que es generaven i es generen en desplaçaments del material i de tota l'organització com els directors, professors, instructors, assessors, etc. van a càrrec personal o sigui cada un es fa càrrec de les seves pròpies despeses per tal de no incrementar el cost de la matrícula d'inscripció, simplement per afició i passió per aquest esport.

L'equipament necessari per als alumnes, ampolles, armlles hidroestàtiques (jackets) i reguladors són propietat del Club i a més de servir per als cursos, aquells socis que s'inicien amb

aquesta activitat els poden llogar a un mòdic preu, de manera que es puguin estalviar el cost que suposa la compra de l'equip sencer fins estar segurs que continuaran amb l'activitat.

Els cursos s'inicien a la seu social amb les classes teòriques, que s'alternen amb les classes de piscina, i posteriorment amb les de mar, finalitzant amb els corresponents exàmens de teòrica i pràctica amb la supervisió i vigilància d'instructors i monitors. Superats els exàmens, en setmanes posteriors es fa normalment una primera immersió que s'anomena d'emancipació i finalitza amb un dinar de germanor.

Superats els exàmens s'atorga la titulació corresponent de la CMAS-FEDAS de Bussejador 1 estrella (B1E). Aquells que continuen tenen l'opció de fer els cursos superiors i optar a les titulacions de 2 i 3 estrelles, instructor 1 i 2 estrelles, i director.

Els nous submarinistes que continuen al Club i augmenten gradualment el seu nivell amb l'experiència que van adquirint i les titulacions superiors són els que acaben donant suport a l'organització dels cursos i a la vegada els qui van permetre en el seu moment independitzar-nos del CRIS Barcelona, continuant però una vinculació que sempre ha estat cordial i de col·laboració. Això es produí també en el moment en què el Club, podríem dir, va arribar a la «majoria d'edat» ja que a principis dels anys 80 el Club va assolir els 300 socis.

Durant un parell de dècades dels anys 1980 al 2000 el nombre d'alumnes per curs oscil·lava entre els 20 i 30 que si bé donaven molta feina també donaven molta activitat social al Club.

Encara tinc molt presents els cursos en els quals al principi vaig col·laborar com a monitor, les classes de piscina es feien a la Piscina Municipal de Terrassa, i posteriorment al dipòsit contra incendis del Centre Cultural de la Caixa de Terrassa, construït en compliment de la Normativa Contra Incendis per a aquest tipus d'equipaments. Per al seu ús comptàvem amb l'autorització del propi Centre Cultural.

Pel que fa a les classes de mar, recordo com anècdota el meu propi examen de monitor a Palamós efectuat des d'un vaixell de l'Armada per un expert instructor, que em va exigir de valent però em va aprovar. Una de les proves consistia en baixar amb apnea (pulmó lliure) a cercar l'equip d'immersió (l'escafandre) situat a 12 m de fondària, col·locar-se'l i pujar a superfície. Una altra prova a superar consistia en fer una sortida lliure sense l'escafandre des d'una fondària de 15 m, prova que posteriorment va ser eliminada per evitar els riscos d'accident de sobrepressió pulmonar que podia comportar. Personalment aquesta experiència em va servir en certa ocasió durant una immersió a Cadaqués en la que em vaig quedar sense aire a les ampolles a 35 m de profunditat, a conseqüència d'haver-se connectat la reserva en topar l'aixeta amb el sortint d'una roca dins una cavitat. En aquell temps els equips eren molt bàsics, només disposaven d'una reserva d'aire que s'activava manualment, i no portaven manòmetre.

Els cursos amb les pràctiques de mar al moll de Palamós, amb una considerable alçada fins a l'aigua que es superaven amb un salt amb tot l'equip al damunt, cosa que al primer salt impressionava. Després en acabar la pràctica pujar de nou al moll per l'escala metàl·lica muntada expressament, sempre carregats amb tot l'equip... Normalment s'havien de fer les classes pràctiques a quatre o cinc alumnes per monitor amb les seves corresponents pujades i baixades, la qual cosa feia que en acabar la jornada el físic i els timpans quedessin lleugerament «tocats».

Els cursos s'han anat efectuant amb regularitat fins el dia d'avui, si bé és cert que cada vegada hi ha menys presència d'alumnes, ja que s'estan imposant noves modalitats de titulacions com són els PADI i ACUC per exemple, que normalment atorguen els Diving Centers i

alguns Clubs situats a línia de la costa, que aprofitant vacances o caps de setmana amb pocs dies de classes i pràctiques faciliten la titulació, amb moltes menys hores lectives de classes i de pràctiques que les dels cursos CMAS-FEDAS. La diferència essencial consisteix en que els cursos dels Divings Centers i alguns Clubs han convertit l'obtenció d'aquesta titulació amb lucrativa, mentre la que practicava i continua practicant el Club del Mar és sense ànim de lucre.

Com a ex-president del Club vull manifestar el meu agraïment a tots aquells socis que durant molts anys han col·laborat en l'organització dels cursos, havent participat com a directors, instructors, professors o monitors i responsables de material, i m'agradaria nominar-los personalment a tots, cosa que faria una llista molt llarga, citaré però com a mínim aquells amb els quals he tingut ocasió de col·laborar de manera més directa i recordo per tant més bé com per exemple en Sebastià Mas, l'Enric Puig, l'Antonio Herrerías, en Frans Batalla, en Feliu Daví, en Toni Illa, en Josep Domingo, l'Enric Condal, en Pep Turull i en Joan Cerdà, en Josep Franco i l'Agustí Rivas.

Malgrat els nous sistemes de titulacions, les crisis econòmiques i les facilitats de comunicació mitjançant la telefonia mòbil, que han contribuït a reduir la massa social, desitjo que la Junta Directiva actual trobi els col·laboradors necessaris per mantenir el dinamisme que el Club sempre ha tingut com a font de bones relacions i amistat entre els que tenim aquesta afició del submarinisme.

**Lluís Cloles
i Bernaldo**

TARRASA

INFORMACIÓN

EDICIÓN: Delegación Provincial de Prensa,
Propaganda y Radio del Ministerio,
Matutino, 274 - Barcelona.
DIFUSIÓN: 19540 - 8.274018.

REDACCIÓN Y ADMINISTRACIÓN:
Avda. J. Antonio, 13 - Tel. 2971570.
TALLERES: María Díaz, 44.
DIRECTOR: Ramón María Wenzberg.

Epoca II - Año XVI - Número 3.012 — Tarrasa, sábado, 6 de julio de 1968 — Precio: 3 pesetas

FINALIZO EL PRIMER CURSO LOCAL DE ESCAFANDRISMO

HIA DURADO CUATRO MESES, ESPECIALIZÁNDOSE SIETE TARRASENSES

Después de un examen práctico, que tuvo lugar el pasado día 16 de junio a bordo del guardacostas «Javier Quiroga», se dio por finalizado

la natural satisfacción de haber logrado la meta propuesta. Nuestra ciudad, cuna y cita de innumerables deportistas, cuenta en

Un momento de las pruebas de escafandrisma realizadas con final del primer curso de esta especialidad organizado en Tarrasa.

el primer curso local de escafandrisma que, a lo largo de cuatro meses, ha venido desarrollándose en nuestra ciudad.

La tradicional «melta» de los alumnos se efectuó en aguas de Talamón el 1.º del actual. Acompañados los «sistemeros», efectuaron una inmersión completa, que a pesar de la niebla reinante, que motivó el hundimiento del «pequeño» «Clavio», en las aguas de Talamón se efectuó el reconocimiento, este se desarrolló sin ninguna dificultad dada la presencia los nuevos escafandristas de su óptima preparación emergiendo con

este momento con un nuevo deporte, joven aún pero lleno de alicientes que le aseguran una larga subsistencia que sin duda alguna las de aquí una vez más para que el nombre de Tarrasa sea proclamado más allá de nuestras fronteras.

Los nuevos escafandristas pertenecientes a la Federación Española de Actividades Subacuáticas y actualmente residentes en nuestra ciudad, son los siguientes:

Francisco Elías Matas, Fermán Estragués Ventura, Juan Quera Degieux, Pedro Valldaura Bosch, Eusebi Cima Mollet, y Miguel A. Onandia Pont.

(Pasa a la pág. siguiente)

FINALIZO EL PRIMER CURSO LOCAL DE ESCAFANDRISMO

(Véase de 1.ª página)

Además Cima Mollet, Ernesto Comellas Elgueta, y Miguel A. Onandia Pont.

Dichos señores, así como todos los pertenecientes a la gran familia del C.R.I.S., ofrecen sus servicios de ayuda desinteresada para cualquier trabajo de recuperación subacuática.

1968. Tal com detalla el diari, els primers alumnes aprovats al I Curs d'Escafandrisme organitzat pel Club del Mar - CRIS Terrassa foren: Francesc Elías Matas, Fermí Estragués Ventura, Joan Quera Degieux, Pere Valldaura Bosch, Eusebi Cima Mollet, Ernest Comellas Riquelme i Miquel Àngel Onandia Pont.

Foto: Tarrasa Informació.

1968. I Curs d'Escafandrisme organitzat pel Club del Mar - CRIS Terrassa grup d'alumnes, monitors i acompanyants en una classe de pràctiques de mar a Blanes. D'esquerra a dreta: Eusebi Cima i Miquel Àngel Onandia alumnes, Antoni Herrerías monitor, Manuel de Pablos acompanyant, Josep Quera i Gervasi Escayol monitors, Joan Quera Degieux alumne.

Foto: Josep Verdaguer.

1969 març. II Curs d'Escafandrisme del Club del Mar - CRIS Terrassa. Presentació del Curs al local Social de l'Avinguda de Jacquard 96 de Terrassa, al grup d'assistents per part del President del Club Pere Ros. Foto: Manel Puyalto.

1970 maig. III Curs d'Escafandrisme del Club del Mar - CRIS Terrassa. Preparatius del grup d'alumnes i monitors per a l'inici de pràctiques de mar a Blanes. Foto: Manel Puyalto.

1970 maig. Examen del III Curs d'Escafandrisme del Club del Mar - CRIS Terrassa. Grup d'alumnes i monitors preparats per embarcar al vaixell de l'Armada Javier Quiroga per efectuar les proves d'examen a mar. D'esquerra a dreta: els alumnes Jaume Jové, Enric Puig, Josep Castellà, Josep Torres, Leandro Torres (acompanyant), Jaume Bultà, Pere Valldaura, Antonio Herrerías (monitor) amb quatre alumnes més i acompanyants entre els quals el Josep Gómez Turu i la seva parella. Foto: Manel Puyalto.

1971 abril. IV Curs d'Escafandisme del Club del Mar - CRIS Terrassa. Pràctiques de mar a Blanes sota la pluja. D'esquerra a dreta: els monitors Pere Valldaura, i Antoni Herrerías, l'instructor Joaquim Campà, el monitor Josep Quera, Sebastià Mas amb tasques de control i paraigües, Josep Soler equipat per anar a mar. Foto: Manel Puyalto.

1971 maig. Examen del IV Curs d'Escafandisme del Club del Mar - CRIS Terrassa. A bord del vaixell Navia dragamines de l'Armada. Alumnes preparats per iniciar les proves d'examen entre els quals al centre el Fausto Labal de Bielsa, i a la dreta: el Josep Soler Carrera. Foto: Manel Puyalto.

1974 maig. VII Curs d'Escafandisme del Club del Mar - CRIS Terrassa, pràctiques de mar a Palamós. D'esquerra a dreta: els monitors Pere Valldaura, Antoni Antich, Antoni Herrerías, Cap de Curs i Josep Verdaguer, Instructor. Foto: Manel Puyalto.

1974 maig. VII Curs d'Escafandisme del Club del Mar - CRIS Terrassa, pràctiques de mar a Palamós. Ramon Rambla i Antoni Herrerías Cap de Curs amb un alumne al moment de saltar a l'aigua. Foto: Manel Puyalto.

1972 maig. Examen del V Curs d'Escafandisme del Club del Mar - CRIS Terrassa. A bord del vaixell EO dragamines de l'Armada 14 alumnes dels 15 de la promoció. D'esquerra a dreta: dempeus Andreu Lara Urpina, Francesc Martínell Jou, Núria Flo Martí, Jordi Flo Martí, Josep Sellarés Fabrès, Francesc Ibars Mundet, Josep Mogas Carreras, ajupit Salvador Requena Rodríguez, asseguts: Jordi Arnau Vilarroya, Jesús López Muñoz, Robert Torrents Padrós, Joaquina Mas Plana, recolzats a la barana: Antoni Clapés Badrinas i Ramon Torner Requesens. Foto: Manel Puyalto.

1976 maig. IX Curs d'Escafandrisme del Club del Mar - CRIS Terrassa, pràctiques de mar a Palamós. Començant pel darrera d'esquerra a dreta: els monitors Fermí Estragués, Sebastià Mas, Pere Valldaura i Ramón Torner, Marcos Piulacs, Enric Verdaguer, Agustí Rivas, Victoriano Galan, Josep Font de Grau, Pompeu Peremateu, Miquel Carretero, Francesc Mallofré, Jordi Garrido Díaz, Frederic Cos Albiñana, Martí Mallofré, Maria Carme Mallofré, Núria Verdaguer, Glòria Barris, Josep Pedrola, Antonio Luque (Papi) Ramon Rambla monitor, Josep Antoni Aguilar, Francesc Rosique, Llorenç Plà i Martí Rosique. Foto: Manel Puyalto.

1976 juny 17. Diploma atorgat a l'alumne Pere Vehí Contos del Bar Boia de Cadaqués, corresponent al VIII Curs d'Escafandrisme organitzat pel Club del Mar - CRIS Terrassa l'any 1975, signat per l'Instructor Antoni Herreras i el President del Club Ramon Torner.

1980. Cavallet de mar de bronze lliurat als monitors del XV Curs d'Escafandrisme del Club del Mar - CRIS Terrassa en reconeixement a la seva tasca desinteressada i altruista. Durant els dos anys anteriors es van fer dos Cursos per any, per aquest motiu l'any 1980 li va correspondre el XV.

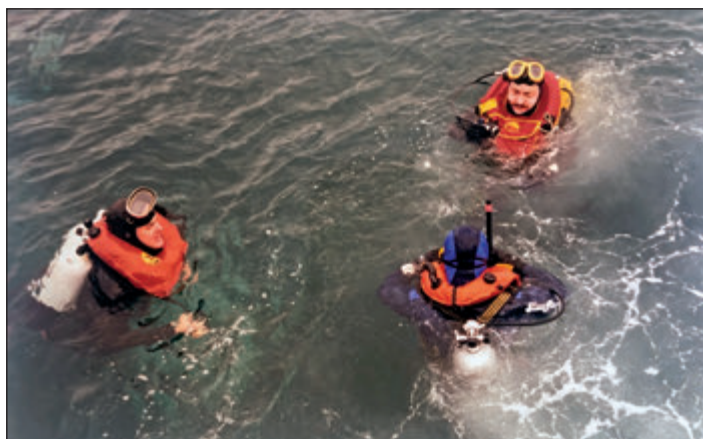
1982. Cep de plom lliurat als monitors del XVII Curs de d'Escafandrisme en reconeixement a la seva tasca desinteressada i altruista.

1984. Grup d'un Curs d'Escafandrisme del Club del Mar - CRIS Terrassa, pràctiques de piscina al dipòsit d'emergència contra-incendis del Centre Cultural de la Caixa d'Estalvis de Terrassa de 4,5 m de fondària i 350 m³ de capacitat. Foto: Manel Puyalto.

1988 maig. Curs d'Escafandrisme del Club del Mar - CRIS Terrassa a Palamós, pràctiques de mar. Monitors Pep Turull i Joan Cerdà preparats per iniciar les classes. Foto: Sebastià Mas.

1988 maig. Curs d'Escafandrisme del Club del Mar - CRIS Terrassa a Palamós, pràctiques de mar. Monitors: Domingo Pardell i Paco Cortés, d'esquena un alumne. Foto: Sebastià Mas.

1988 maig. Curs d'Escafandrisme del Club del Mar - CRIS Terrassa a Palamós, pràctiques de mar. A la dreta: el Guillem Torres controlant monitors i alumnes. Foto: Sebastià Mas.

1988 maig. Curs d'Escafandrisme del Club del Mar - CRIS Terrassa a Palamós, pràctiques de mar d'un alumne amb l'acompanyant preparant-se per a l'inici de la classe de mar.
Foto: Sebastià Mas.

1989 maig. Curs d'Escafandrisme del Club del Mar - CRIS Terrassa a Palamós, pràctiques de mar. Pere Morera monitor i Domingo Pardell assistent de monitors.
Foto: Sebastià Mas.

1989 juny. Grup de 50 escafandristes celebrant el Dia del Club a la Platja Els Caials de Cadaqués, durant la Presidència d'en Josep Franco i Sirvent. Foto: Joan Cerdà.

1990 maig. Curs d'Escafandisme del Club del Mar - CRIS Terrassa a Palamós, pràctiques de mar. Ajupit l'alumne Harald Heinhold, i dempeus el monitor Mike Kearns.
Foto: Sebastià Mas.

1992 juliol. Joan Cerdà instructor i Josep Franco monitor i President del Club, en una sortida d'emancipació dels alumnes aprovats al curs del mateix any.
Foto: Manel Puyalto.

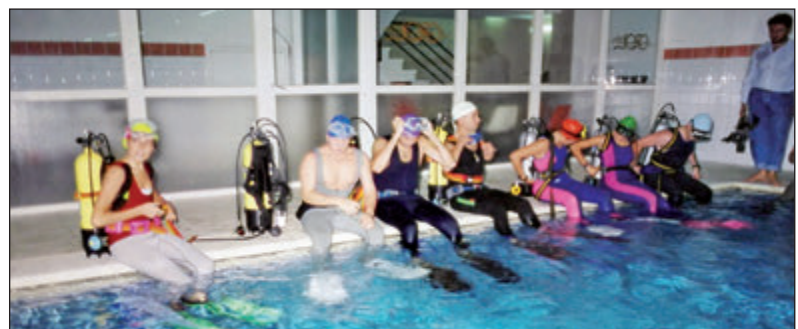

1995. Portada del programa i anunci del XXIX Curs d'Escafandisme del Club del Mar, Promoció Manel Puyalto.

1995. Curs d'Escafandisme, pràctiques a la piscina de l'Escola de Natació Crol. Grup d'alumnes i monitors, a la primera fila començant per baix: Paco Cortés, monitor; Joaquim Garrido, Director de Cursos; Neus Abad i Feliu Daví, monitors. A la segona fila: Sergi González, Enric Condal, Pep Turull, Frans Batalla propietari i Director de l'Escola de Natació Crol i Toni Hilla. Foto: Manel Puyalto.

1997. XXXI Curs d'Escafandisme del Club. Pràctiques de piscina a l'Escola de Natació Crol del Frans Batalla. A l'esquerra la monitora Neus Abad preparada per iniciar les classes amb un grup d'alumnes. Foto: Manel Puyalto.

1994. Hostal del Fum, Sopar Social del Club i lliurament de títols als nous escafandristes del Curs XXVIII del mateix any. D'esquerra a dreta: Mariona Comas, Ramon Rambla, Maria Rosa Duaso, Jan Baca, Marga Lluadó, Josep González, Montserrat Relats i Josep Quera.

Foto: Manel Puyalto.

1994. Hostal del Fum, Sopar Social del Club. Grup de monitors amb guardons de reconeixement per la seva tasca desinteressada i altruista al XXVIII Curs del mateix any. D'esquerra a dreta, dempeus: Enric Ballesteros President de la FECDAS i soci del Club, Josep Franco expresident del Club, Neus Abad, Miquel Bravo del CRIS Barcelona, Joaquim Garrido Director de Cursos d'Escafandrisme, Sergi González, Paco Cortés, Lluís Clois monitor i President del Club, Pep Turull, Maria Carme Mallofré, Mike Kearns, Pere Morera, Joan Cerdà, Joan Ramon Guinjoan i Enric Condal.

Foto: Manel Puyalto.

1999. XXXIII Curs d'Escafandrisme. Piscina de Sant Oleguer de Sabadell. Grup d'alumnes de la promoció, de dreta a esquerra començant per baix: l'Anna Ronsano Turmo (Adjunta a la Direcció de l'Escola de Natació Crol) i dempeus amb banyador Manel Albiñana i Cuadras, alumne i posterior President del Club anys 2008-2012. Cal destacar que per primera vegada les components femenines igualen als participants masculins.

Foto: Manel Puyalto.

1999. XXXIII Curs d'Escafandrisme. Piscina de Sant Oleguer de Sabadell. D'esquerra a dreta: Manel Albiñana alumne, atenent les explicacions del monitor i instructor Joan Pladeveya.
Foto: Manel Puyalto.

1999. XXXIII Curs d'Escafandrisme del Club. Pràctiques de mar a la Cala Mateua de l'Escala. A bord de l'embarcació d'assistència Joan Matas i Feliu Daví. A l'aigua grup de monitors format per Laureano (Lauren) Fernández, Toni Hilla, Pep Turull, Andreu Cebrián, Lluís Cloles, i Jordi Font juntament amb quatre alumnes.
Foto: Joan Cerdà.

2000. XXXIV Curs d'Escafandrisme del Club. Classes de piscina a l'Escola de Natació Crol. Grup d'alumnes i monitors. D'esquerra a dreta: començant per la fila inferior, Ivó Quera Comas, Lluís Cloles, Toni Hilla, Joan Ramon Guinjoan, Joan Pladeveya, Andreu Cebrián, i dempeus sisè de dreta a esquerra: Enric Puig, Antoni Herrerías instructor, Pep Turull i Frans Batalla.
Foto: Manel Puyalto.

2000. XXXIV Curs d'Escafandrisme del Club. Classes de mar a l'Escala. Grup de monitors i alumnes. D'esquerra a dreta: Antoni Herrerías, instructor; Frans Batalla, Director de Curs; Cristóbal Perez, Joan Pladeveya, Lluís Cloles, Pep Turull, Joan Ramon Guinjoan, Toni Hilla, i Ivó Quera juntament amb una dotzena d'alumnes entre els quals l'Olga Herrerías i el Sergi Cebrián.
Foto: Joan Cerdà.

2002. XXXVI Curs d'Escafandrisme del Club. Classes de piscina a l'Escola de Natació Crol. Grup de monitors i alumnes.
Foto: Manel Puyalto.

2005. Plaça del Passeig de Cadaqués. Diada del Club i dinar al Restaurant El Quijote de Cadaqués.
Foto: Sebastià Mas.

2008. Diada del Club. Dinar de celebració al Restaurant El Quijote de Cadaqués.
Foto: Manel Puyalto.

2008. Curs d'Escafandrisme del Club, pràctiques de piscina a l'Escola de Natació Crol. Al centre el «Frans» Francesc Batalla amb dos alumnes.
Foto: Manel Puyalto.

Immersió al derelict del BOREAS, Palamós a -32 m. D'esquerra a dreta: l'Anna Ronsano Turmo i el «Frans» Francesc Batalla i Castells, parella i socis escafandristes molt vinculats al Club. Durant anys han cedit les seves instal·lacions de l'Escola de Natació CROL de Terrassa per realitzar les classes de piscina dels cursos d'escafandrisme actuant a la vegada com a monitors. A més el «Frans» ha exercit diferents càrrecs a la Junta Directiva com a Secretari, Secretari en funcions de President, i President, càrrec que ostenta en l'actualitat.
Foto: Joan Cerdà.

2017. Anunci del LI Curs d'Escafandrisme del Club, iniciació 1 estrella.

Curs de SUBMARINISME

Iniciació: 1estrella ★

club del mar terrassa
més de 45 anys d'experiència !!!

Seu d'informació, al 28 d'abril de 2017
 LLOC: Club del Mar (C/Neix, 8)
 Horari: 21:00 h
 Tel. Informació:
 Cost: 93 780 55 37 De 09:00 a 21:00
 Club del Mar: 93 780 14 75 Dipos de 21:30 a 23:00 h
 E-mail: clubdelmar@clubdelmar.es
 Pàgina web: clubdelmar.es

CURS DE SUBMARINISME FEDERATIU "1 ESTRELLA"
 Bassejar fins a 25 metres de profunditat acompanyat per un bussejador de nivell superior.
 Titulació vàlida internacionalment

club del mar terrassa
més de 45 anys d'experiència !!!

4.2. FÍSICA APLICADA

Aquesta resulta per a la majoria d'alumnes dels cursos d'escafandrisme la part menys agraïda, ja que obliga a estudiar o recordar el conjunt de lleis físiques del tot **imprescindibles** per a la pràctica d'aquesta apassionant modalitat esportiva amb **seguretat**. Ignorar-les o no respectar-les són sinònim de possibles accidents que poden esdevenir greus, motiu pel qual en deixem constància de manera resumida.

El Principi d'Arquímedes diu que tot cos submergit en un fluid, en el nostre cas l'aigua del mar, rep una força ascensional igual al pes del fluid desallotjat. Resulta que totes les persones (encara que a alguns els costi de creure) suren. I si et vols submergir, això és un problema. Aquest problema el solucionem portant un llast de plom. A l'hora de pujar tenim un altre problema: que costa molt pujar i a vegades no podem. Aquest altre el solucionem inflant el jacket que portem.

La pressió. El concepte de força, més o menys intuïtivament, tothom el té. Tothom nota que per aixecar un pes s'ha de fer més força que per aixecar-ne un altre. Però la pressió és una altra cosa, és la força aplicada sobre una superfície, és la força que exerceixen els fluids (aire i aigua) a tots els cossos submergits dintre seu. La física la mesura aplicant aquesta fórmula $P=F/S$.

La pressió atmosfèrica. És la que exerceix l'aire sobre tot allò que està submergit en ell. És deguda al pes de l'aire que està per damunt de qualsevol lloc. A nivell del mar aquesta pressió és d'1.03 kg/cm². Aquesta pressió s'anomena 1 atmosfera o 1 bar. Però a mesura que ens anem elevant, com que tenim menys aire al damunt, la pressió disminueix. Com a exemple i per fer-nos una idea direm que a dalt de l'Aneto la pressió atmosfèrica és de 0.66 atmosferes.

La pressió hidrostàtica. És la que exerceix un líquid (l'aigua) sobre tot allò que està submergit en ell. Com que depèn del pes del líquid que tenim a sobre, la pressió hidrostàtica augmenta amb la profunditat. Augmenta 1 atmosfera cada 10 m de profunditat.

Fixeu-vos quina diferència hi ha entre les variacions de pressió, segons les cotes, en l'aire i en

el mar. En l'aire has d'elevarte 3.400 m (cim de l'Aneto) perquè la pressió disminueixi 0,33 atmosferes (1/3), en el mar n'hi ha prou amb fer un desnivell de 10 m perquè la pressió absoluta variï 1 atmosfera sencera. Això és degut a la gran diferència de densitat que hi ha entre l'aire i l'aigua.

Per saber a quina pressió està sotmés un submarinista (pressió absoluta) s'ha de calcular la pressió hidrostàtica (pressió relativa) segons la profunditat i afegir-li 1 atmosfera que és la pressió de l'aire que hi ha damunt el mar.

Principi de Pascal. Quan un cos està submergit en un fluid, aquest fluid exerceix una pressió sobre ell, sempre perpendicular a tots els punts de la seva superfície. Normalment estem sotmesos a la pressió de l'atmosfera, però en immersió, a l'atmosfèrica més la de l'aigua (pressió absoluta).

Llei de Boyle Mariotte. Ve a dir que l'augment de pressió comprimeix els gasos i la disminució els expandeix. Ve especificada per aquesta fórmula: $P_1.V_1=P_2.V_2$.

Per què hem de saber això? Perquè els pulmons són una càmera d'aire de parets flexibles dins l'aigua. A mida que ens submergim, la pressió augmenta i els pulmons es van comprimint, impeding la respiració. D'això es dedueix que es necessita un aparell (el regulador) que en tot moment ens subministri l'aire a la mateixa pressió ambiental.

D'altra banda quan ascendim s'ha de respirar normalment i mai aguantar la respiració. L'aire dels pulmons s'expansiona ràpidament i pot provocar el bloqueig de la glotis causant un dels accidents del submarinisme, la sobrepressió pulmonar.

Llei de Dalton o de les pressions parcials. Diu que quan una mescla gasosa està sotmesa a una determinada pressió, la pressió total és igual a la suma de la pressió de cada un dels components de la mescla si ocupessin per si sols el volum total de la mescla. L'aire és una mescla de nitrogen (79%) i oxigen (21%), (això són dades

aproximades) i la llei diu que si una determinada quantitat d'aire està a 1 atmosfera (atm) de pressió (pp) aquesta atmosfera és la suma de 0.79 atm de pp del N_2 més 0.21 atm de pp de l' O_2 . I què vol dir això? Doncs hem de saber que l'oxigen respirat a una pressió parcial d'1.7 bars és tòxic, aproximadament a uns 75 m de profunditat, i el nitrogen respirat a una pressió parcial de 4 bars, també aproximadament, té una mena de toxicitat anomenada narcosi.

Llei d'Henry. A una determinada pressió quan un gas es posa en contacte amb un líquid una certa quantitat d'aquest gas es dissol dins el líquid fins que aquest es satura, per a nosaltres aquest gas i aquest líquid seran el nitrogen i la sang. Si s'augmenta la pressió, la sang admetrà més nitrogen abans no es torni a saturar. Si disminueix la pressió, la sang es satura a un nivell més baix, li sobra nitrogen, està sobresaturada i se'n desprèn del sobrer en forma de bombolletes gasoses com les bombolletes que observem quan destapem una ampolla de cava.

Observem ara i d'una forma molt simple què passa quan respirem. L'aire està compost d'un 21% d'oxigen i 79% de nitrogen. Introduïm l'aire dins el nostre cos a través dels pulmons. Allí, en els alvèols pulmonars es posa en contacte amb la sang. Els glòbuls rojos s'apoderen de l'oxigen i el transporten a tot el cos en el procés de respiració. I el nitrogen? El nitrogen és un gas inert que no té cap funció en la respiració i es dissol en el plasma sanguini. En la nostra situació normal, en superfície, la sang està saturada de nitrogen a 1 atmosfera de pressió. Però quan fem una immersió i anem descendint, augmenta la pressió, la sang queda sots-saturada i comença a dissoldre més nitrogen. Al cap d'un temps, quan acabem la immersió, ascendim, disminueix la pressió, la sang se sobresatura de nitrogen i l'expulsa en forma de micro-bombolletes. Però vegem que passa...!!! La sang és dins el sistema circulatori, un circuit tancat on les bombolletes residents a la sang esperen arribar als pulmons per poder ser expulsades dels vasos sanguinis. Si a més seguim ascendint, anirà disminuint la pressió, apareixent més bombolletes que es faran més grans (Llei de Boyle-Mariotte), les bombolletes s'uneixen les unes amb les altres

formant una o diverses bombolles prou grans com per aturar la circulació sanguínia. Un lampista diria que s'ha desencebat la canonada i un metge que s'ha format una **embòlia gasosa**. **Gasosa** o no, una **EMBÒLIA** amb les conseqüències prou conegudes per tothom. Aquest és l'**accident de descompressió** que pot provocar l'**EMBÒLIA**, fins i tot els que no han fet mai immersió, n'han sentit a parlar.

Com es pot evitar l'accident de descompressió? Pujant molt, molt, molt lentament. Tant lentament que es fan necessàries unes parades de tant en tant. Són les parades de descompressió. Aquestes parades estaven estudiades, previstes i escrites en unes taules de descompressió que, abans, les havies de portar escrites en una tauleta penjada del coll. Ara, amb la tècnica, els submarinistes porten un ordinador de busseig que te les calcula automàticament i al moment. I si el submarinista no ha fet bé la descompressió? S'ha de portar urgentment a un hospital que disposi de càmera hiperbàrica de descompressió i el procés de recuperació és el següent: sota un estricte control mèdic, es posa l'accidentat en una càmera estanca, se'l recomprimeix durant una estona a una pressió igual o superior a la de la immersió i després se'l descomprimeix amb la lentitud i les parades que l'accident exigeixi i... i cal esperar que la maniobra doni els resultats esperats. Normalment funciona i si tot s'ha fet correctament no han de quedar seqüeles.

Llei de Charles-Gay-Lussac. Primer explicaré el concepte de temperatura absoluta. Algú es va adonar que elevar la temperatura d'un cos escalfant-lo, teòricament, es pot elevar fins a l'infinit. Però teòricament i pràctica refredar-lo, només es pot fer fins a 273°C sota zero (-273 graus Celsius), aquests que aquí a Catalunya fem servir normalment. Perquè per sota dels -273°C hi ha l'absència absoluta de calor i no hi ha temperatura. Llavors a un tal Kelvin se li va acudir començar a comptar la temperatura pels -273°C, la temperatura de fusió del gel (0°C) serien 273°K i la d'ebullició de l'aigua (100°C) serien 373°K. Llavors la temperatura absoluta es mesura en graus Kelvin i simplement se li ha d'afegir 273 al que marca un termòmetre normal dels nostres. $T(K) = t(C) + 273$.

Doncs la llei de Charles-Gay-Lussac és doble. Una relaciona els volums dels gasos amb la temperatura absoluta i l'altra la pressió dels gasos amb la temperatura absoluta. Em referiré a aquesta segona, diu així: mantenint constant el volum d'una massa gasosa, la pressió d'aquest gas és directament proporcional a la seva temperatura absoluta. S'expressa així: $P_1/P_2 = T_1/T_2$. Dit en llenguatge freqüent: Un augment de la temperatura incrementa la pressió del gas contingut en una ampolla. I per a què serveix saber això? Doncs les ampolles normals que es fan servir en immersió es carreguen a 200 atm (200 kg/cm²). Alguns espavilats que disposen de compressor propi se les carreguen a una pressió superior al límit per poder allargar la immersió i després quan s'embarquen pot passar que les ampolles quedin exposades al sol. Sabeu quants graus de temperatura, el sol d'agost li pot augmentar al ferro? Imagineu què pot passar? Si algun cop heu sentit petar el pneumàtic d'un cotxe que està inflat sobre les 2 o 3 atm (2 o 3 kg/cm²), com deu ser el pet d'una ampolla d'acer carregada a més de 200 atm? I que superi el límit de la resistència prevista per l'ampolla degut a l'increment de temperatura?

Altres accidents ocasionats per no compensar adequadament les variacions de la pressió amb la profunditat són:

Barotraumatisme de l'oïda. Durant el descens hi ha perill de perforació del timpà si no dones temps a que s'equilibrin la pressió externa de l'aigua amb la interna de l'aire pulmonar. Quan descendim i la pressió interna no s'equilibra amb l'externa s'ha de fer la maniobra de valsava, que consisteix en tapar-se el nas i la boca i forçar la sortida de l'aire. Quan ascendim, la pressió exterior pot disminuir més ràpid que la interior, el problema se soluciona fent el moviment de deglució (empassar saliva).

Barotraumatisme ocular. Es produeix quan la pressió de l'aire de dins la màscara no s'equilibra amb la pressió de l'aigua. L'efecte succió provoca un fort dolor al globus ocular. Se soluciona simplement insuflant aire pel nas dins la màscara.

Barotraumatisme dels sinus paranasals. Aquests sinus són unes cavitats que tenim en l'os frontal i els maxil·lars. Tenen un sol orifici tant per l'entrada com per la sortida de l'aire. Si aquest orifici s'obtura per la mucositat del submarinista es pot crear un desequilibri entre la pressió de l'aire interior i l'exterior de la cavitat. Quan apareix, no es pot solucionar sobre la marxa. No és perillós però sí molt dolorós i espectacular per l'hemorràgia que pot provocar. L'única manera d'evitar-lo és no fer immersió si et notes congestionat per un refredat.

Barotraumatisme dental. Aquest es produeix quan entra aire a pressió dins una cavitat dental mal obturada per l'empastament. No té solució en el moment que es produeix i no et queda més remi que aguantar-te el dolor. En tot cas, quan hakis sofert el primer barotraumatisme has d'anar al dentista i que et segelli bé la cavitat.

Òptica. Relacionats amb l'òptica tenim els fenòmens de la reflexió, refracció, absorció i difusió, que causen els efectes següents:

La reflexió és el fenomen que es produeix quan els raigs de la llum reboten en la superfície de l'aigua i no penetren dintre seu. La reflexió és mínima quan els raigs incideixen perpendicularment a la superfície i són pocs els que reboten. Això passa al migdia i és quan podem trobar més lluminositat en el fons. A l'alba i a l'ocàs els raigs incideixen molt obliquament i pocs són els que penetren dins l'aigua. Llavors es quan menys claror hi ha en el fons.

La refracció és el canvi de direcció que experimenta un raig lluminós quan passa d'un medi transparent a un altre (aire/aigua) de diferent densitat. Això provoca per un cantó que mirant des de dins el mar cap enfora, des d'un angle determinat i si la superfície del mar està en calma, aquesta actua com un mirall. I per l'altre, és la causa de les deformacions visuals: la mida dels objectes augmenten 1/3 i la seva distància a nosaltres disminueix 1/4. No us refieu massa doncs de la mida que tenia un mero quan us ho explica un submarinista ni del prop que li va passar un tauró doncs de vegades la mida i les distàncies són més cosa de la «imaginació» que de la refracció.

L'absorció. L'aigua del mar absorbeix la llum. Ho fa selectivament per colors. El primer a desaparèixer és el vermell i ho fa a partir dels 5 m. Què dieu? Que heu vist pel·lícules i fotos submarines amb un color vermell molt espectacular? Sí, d'acord, però és que aquests fotògrafs fan trampa, porten uns potents focus elèctrics. L'últim a desaparèixer és el color blau, pot arribar fins prop dels 100 m de profunditat i a partir d'aquí, l'obscuritat és permanent.

La difusió. El fons del mar està ple de partícules materials en suspensió. Cada una, al rebre un raig lluminós el reflexa cap on vol. Això fa que en immersió, la llum no té una direcció predominant. Al submarinista li ve la llum de tot arreu i no fa ombra. Això és la difusió.

Acústica. El so es transmet per l'aire a una velocitat de 340 m/seg i per l'aigua de mar a 1.500 m/seg. Això fa que els sons que es produeixen

sota l'aigua se senten molt més potents que en l'aire i els sons intensos poden arribar a ser perillosos imagineu-vos una explosió submarina prop de nosaltres. Per altra banda les nostres orelles són incapaces de distingir diferències d'intensitat en el mateix so i per tant no detecten la direcció d'on ve. En alguna ocasió hi ha hagut referències del fons marí com «el món del silenci» i certament dins qualsevol medi aquàtic el que es deixa de sentir és la remor de l'activitat humana cosa que ajuda a crear l'ambient màgic dels fons marins.

Aquests són, resumits, els principis i lleis físiques que tenen incidència en l'activitat submarina, que cal tenir sempre ben presents.

**Enric Puig
i Surrallés**

1993. Any del XXV Aniversari del Club del Mar. El professor Enric Puig impartint una classe de Física Aplicada en el curs d'escafandisme del Club del Mar. Foto: Manel Puyalto.

RUCEO DEPORTIVO SIN REBASAR LA LA CURVA DE SEGURIDAD

LIMITES DE TIEMPO SIN DESEO - GRUPO DE SALIDA - 1.ª

TABLA 1. TIEMPO EN EL FONDO											
0:1	0:2	0:3	0:4	0:5	0:6	0:7	0:8	0:9	0:10	0:11	0:12
0:13	0:14	0:15	0:16	0:17	0:18	0:19	0:20	0:21	0:22	0:23	0:24
0:25	0:26	0:27	0:28	0:29	0:30	0:31	0:32	0:33	0:34	0:35	0:36
0:37	0:38	0:39	0:40	0:41	0:42	0:43	0:44	0:45	0:46	0:47	0:48
0:49	0:50	0:51	0:52	0:53	0:54	0:55	0:56	0:57	0:58	0:59	1:00
1:01	1:02	1:03	1:04	1:05	1:06	1:07	1:08	1:09	1:10	1:11	1:12
1:13	1:14	1:15	1:16	1:17	1:18	1:19	1:20	1:21	1:22	1:23	1:24
1:25	1:26	1:27	1:28	1:29	1:30	1:31	1:32	1:33	1:34	1:35	1:36
1:37	1:38	1:39	1:40	1:41	1:42	1:43	1:44	1:45	1:46	1:47	1:48
1:49	1:50	1:51	1:52	1:53	1:54	1:55	1:56	1:57	1:58	1:59	2:00
2:01	2:02	2:03	2:04	2:05	2:06	2:07	2:08	2:09	2:10	2:11	2:12
2:13	2:14	2:15	2:16	2:17	2:18	2:19	2:20	2:21	2:22	2:23	2:24
2:25	2:26	2:27	2:28	2:29	2:30	2:31	2:32	2:33	2:34	2:35	2:36
2:37	2:38	2:39	2:40	2:41	2:42	2:43	2:44	2:45	2:46	2:47	2:48
2:49	2:50	2:51	2:52	2:53	2:54	2:55	2:56	2:57	2:58	2:59	3:00
3:01	3:02	3:03	3:04	3:05	3:06	3:07	3:08	3:09	3:10	3:11	3:12
3:13	3:14	3:15	3:16	3:17	3:18	3:19	3:20	3:21	3:22	3:23	3:24
3:25	3:26	3:27	3:28	3:29	3:30	3:31	3:32	3:33	3:34	3:35	3:36
3:37	3:38	3:39	3:40	3:41	3:42	3:43	3:44	3:45	3:46	3:47	3:48
3:49	3:50	3:51	3:52	3:53	3:54	3:55	3:56	3:57	3:58	3:59	4:00
4:01	4:02	4:03	4:04	4:05	4:06	4:07	4:08	4:09	4:10	4:11	4:12
4:13	4:14	4:15	4:16	4:17	4:18	4:19	4:20	4:21	4:22	4:23	4:24
4:25	4:26	4:27	4:28	4:29	4:30	4:31	4:32	4:33	4:34	4:35	4:36
4:37	4:38	4:39	4:40	4:41	4:42	4:43	4:44	4:45	4:46	4:47	4:48
4:49	4:50	4:51	4:52	4:53	4:54	4:55	4:56	4:57	4:58	4:59	5:00
5:01	5:02	5:03	5:04	5:05	5:06	5:07	5:08	5:09	5:10	5:11	5:12
5:13	5:14	5:15	5:16	5:17	5:18	5:19	5:20	5:21	5:22	5:23	5:24
5:25	5:26	5:27	5:28	5:29	5:30	5:31	5:32	5:33	5:34	5:35	5:36
5:37	5:38	5:39	5:40	5:41	5:42	5:43	5:44	5:45	5:46	5:47	5:48
5:49	5:50	5:51	5:52	5:53							

TABLA 2 PARA OBTENER TIEMPO NO RE SIGUAL

GRUPO ENTRENADA INICIACION SIN DESEO

PROFUNDIDADES SEGURIDAD INICIACION											
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
0:1	0:2	0:3	0:4	0:5	0:6	0:7	0:8	0:9	0:10	0:11	0:12
0:13	0:14	0:15	0:16	0:17	0:18	0:19	0:20	0:21	0:22	0:23	0:24
0:25	0:26	0:27	0:28	0:29	0:30	0:31	0:32	0:33	0:34	0:35	0:36
0:37	0:38	0:39	0:40	0:41	0:42	0:43	0:44	0:45	0:46	0:47	0:48
0:49	0:50	0:51	0:52	0:53	0:54	0:55	0:56	0:57	0:58	0:59	1:00
1:01	1:02	1:03	1:04	1:05	1:06	1:07	1:08	1:09	1:10	1:11	1:12
1:13	1:14	1:15	1:16	1:17	1:18	1:19	1:20	1:21	1:22	1:23	1:24
1:25	1:26	1:27	1:28	1:29	1:30	1:31	1:32	1:33	1:34	1:35	1:36
1:37	1:38	1:39	1:40	1:41	1:42	1:43	1:44	1:45	1:46	1:47	1:48
1:49	1:50	1:51	1:52	1:53	1:54	1:55	1:56	1:57	1:58	1:59	2:00
2:01	2:02	2:03	2:04	2:05	2:06	2:07	2:08	2:09	2:10	2:11	2:12
2:13	2:14	2:15	2:16	2:17	2:18	2:19	2:20	2:21	2:22	2:23	2:24
2:25	2:26	2:27	2:28	2:29	2:30	2:31	2:32	2:33	2:34	2:35	2:36
2:37	2:38	2:39	2:40	2:41	2:42	2:43	2:44	2:45	2:46	2:47	2:48
2:49	2:50	2:51	2:52	2:53	2:54	2:55	2:56	2:57	2:58	2:59	3:00
3:01	3:02	3:03	3:04	3:05	3:06	3:07	3:08	3:09	3:10	3:11	3:12
3:13	3:14	3:15	3:16	3:17	3:18	3:19	3:20	3:21	3:22	3:23	3:24
3:25	3:26	3:27	3:28	3:29	3:30	3:31	3:32	3:33	3:34	3:35	3:36
3:37	3:38	3:39	3:40	3:41	3:42	3:43	3:44	3:45	3:46	3:47	3:48
3:49	3:50	3:51	3:52	3:53	3:54	3:55	3:56	3:57	3:58	3:59	4:00
4:01	4:02	4:03	4:04	4:05	4:06	4:07	4:08	4:09	4:10	4:11	4:12
4:13	4:14	4:15	4:16	4:17	4:18	4:19	4:20	4:21	4:22	4:23	4:24
4:25	4:26	4:27	4:28	4:29	4:30	4:31	4:32	4:33	4:34	4:35	4:36
4:37	4:38	4:39	4:40	4:41	4:42	4:43	4:44	4:45	4:46	4:47	4:48
4:49	4:50	4:51	4:52	4:53	4:54	4:55	4:56	4:57	4:58	4:59	5:00
5:01	5:02	5:03	5:04	5:05	5:06	5:07	5:08	5:09	5:10	5:11	5:12
5:13	5:14	5:15	5:16	5:17	5:18	5:19	5:20	5:21	5:22	5:23	5:24
5:25	5:26	5:27	5:28	5:29	5:30	5:31	5:32	5:33	5:34	5:35	5:36
5:37	5:38	5:39	5:40	5:41	5:42	5:43	5:44	5:45	5:46	5:47	5:48
5:49	5:50	5:51	5:52	5:53							

Tablas válidas
desde 0 a 300 m sobre
el nivel del mar

Velocidad máxima de
ascenso
3 m/min máximo

Estas tablas sólo deben ser
utilizadas por buzoadores con la
habilitación adecuada, y por tanto,
con los conocimientos necesarios
para manejarlas correctamente y
aplicar los factores de corrección
necesarios según las condiciones
ambientales y el estado de
cuerpo buzoador.

En la tabla 1, los tiempos que están señalados en rojo son tiempos **no recomendados**, y que se encuentran fuera de la frontera de máxima seguridad.

En la tabla 1, si no se encuentra la profundidad o el tiempo de inmersión en los de formar al valor inmediatamente superior.

En la tabla 1, si no se encuentra la profundidad de la segunda inmersión de los de formar al inmediatamente inferior.

Para calcular el tiempo límite de una inmersión ascendente se ha de sumar el tiempo límite de la tabla 1, y el valor de tiempo que no sobrepase la frontera de máxima seguridad, el tiempo de la medida obtenida en la tabla 3.

FEDERACIÓN ESPAÑOLA DE ACTIVIDADES SUBACUÁTICAS

CONFEDERACIÓN MUNDIAL DE ACTIVIDADES SUBACUÁTICAS

ESCUELA NACIONAL DE RUCEO DEPORTIVO

1978. Portada de les taules de descompressió editades pel Club del Mar.

2017. Taules de descompressió homologades per CMAS - FEDAS - FECIDAS.

TABLA IV - INMERSIONES CON DESCOMPRESIÓN CON AIRE															
2017/02															
PR	T1	T2	PARADAS DECO			TTA	GR	PR	T1	T2	PARADAS DECO			TTA	GR
			15	12	9						15	12	9		
9m	371	1				0	1	2							
	380	1				5	6	2							
	620	1				22	23	2							
	680	1				42	43								
	940	1				71	72								
10.5m	232	2				0	7	2							
	240	1				6	6								
	270	1				18	20	2							
	300	1				53	54	2							
	320	1				71	72	2							
12m	380	1				68	69								
	161	2				0	2	0							
	179	1				6	6	0							
	180	1				14	16	2							
	190	1				21	23	2							
12.5m	200	1				27	29	2							
	210	1				36	41	2							
	220	1				52	54	2							
	230	1				64	66	2							
	240	1				76	77	2							
13.5m	125	2				0	2	0							
	130	1				2	4	0							
	140	1				14	16	0							
	150	1				25	27	2							
	160	1				34	36	2							
15m	170	1				41	43	2							
	180	1				50	51	2							
	190	1				58	59	2							
	200	1				65	67	2							
	210	1				72	74	2							
21m	110	1				9	10	0							
	120	1				21	23	0							
	130	1				34	36	2							
	140	1				40	47	2							
	150	1				58	58	2							
24m	160	1				76	80	2							
	No se incluyen tiempos de inmersiones excepcionales que requieren decon con aire hasta 12m y con O2 desde 9m														

TABLA III - INMERSIONES CON DESCOMPRESIÓN CON AIRE															
2017/02															
PR	T1	T2	PARADAS DECO			TTA	GR	PR	T1	T2	PARADAS DECO			TTA	GR
			15	12	9						15	12	9		
27m	30	3				0	3	1							
	35	3				6	8	2							
	40	3				14	16	1							
	45	3				23	27	3							
	50	3				31	39	3							
32m	55	3				39	45	3							
	60	3				48	55	2							
	65	3				57	67	2							
	70	3				67	87	2							
	75	3				77	9	2							
37m	80	3				87	9	2							
	85	3				97	1	2							
	90	3				107	1	2							
	95	3				116	16	1							
	100	3				126	30	3							
42m	105	3				136	30	3							
	110	3				146	30	3							
	115	3				156	30	3							
	120	3				166	30	3							
	125	3				176	30	3							
47m	130	3				186	30	3							
	135	3				196	30	3							
	140	3				206	30	3							
	145	3				216	30	3							
	150	3				226	30	3							
52m	155	3				236	30	3							
	160	3				246	30	3							
	165	3				256	30	3							
	170	3				266	30	3							
	175	3				276	30	3							
57m	180	3				286	30	3							
	185	3				296	30	3							
	190	3				306	30	3							
	195	3				316	30	3							
	200	3				326	30	3							
62m	205	3				336	30	3							
	210	3				346	30	3							
	215	3				356	30	3							
	220	3				366	30	3							
	225	3				376	30	3							
67m	230	3				386	30	3							
	235	3				396	30	3							
	240	3				406	30	3							
	245	3				416	30	3							
	250	3				426	30	3							
72m	255	3				436	30	3							
	260	3				446	30	3							
	265	3				456	30	3							
	270	3				466	30	3							
	275	3				476	30	3							
77m	280	3				486	30	3							
	285	3				496	30	3							
	290	3				506	30	3							
	295	3				516	30	3							
	300	3				526	30	3							
82m	305	3				536	30	3							
	310	3				546	30	3							
	315	3				556	30	3							
	320	3				566	30	3							
	325	3				576	30	3							
87m	330	3				586	30	3							
	335	3				596	30	3							
	340	3				606	30	3							
	345	3				616	30	3							
	350	3				626	30	3							
92m	355	3				636	30	3							
	360	3				646	30	3							
	365	3				656	30	3							
	370	3				666	30	3							
	375	3				676	30	3							
97m	380	3				686	30	3							
	No se incluyen tiempos de inmersiones excepcionales que requieren decon con aire hasta 12m y con O2 desde 9m														

2017. Taules de descompressió homologades per CMAS - FEDAS - FECIDAS.

Pos	E A N																				Pos	E A N																			
	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40																										
21	0.81	0.84	0.87	0.90	0.93	0.94	0.99	1.02	1.05	1.08	1.32	1.35	1.38	1.24	1.24																										
22	0.83	0.86	0.90	0.93	0.96	0.99	1.02	1.06	1.09	1.12	1.35	1.18	1.22	1.25	1.28																										
23	0.86	0.89	0.92	0.96	0.99	1.02	1.06	1.09	1.12	1.16	1.19	1.22	1.25	1.29	1.32																										
24	0.88	0.92	0.95	0.99	1.02	1.05	1.09	1.12	1.16	1.19	1.22	1.26	1.29	1.33	1.36																										
25	0.91	0.95	0.98	1.02	1.05	1.09	1.12	1.16	1.19	1.23	1.26	1.30	1.33	1.37	1.40																										
26	0.94	0.97	1.01	1.04	1.08	1.12	1.15	1.19	1.22	1.26	1.30	1.33	1.37	1.40	1.44																										
27	0.96	1.00	1.04	1.07	1.11	1.15	1.18	1.22	1.26	1.30	1.33	1.37	1.41	1.44	1.48																										
28	0.99	1.03	1.06	1.10	1.14	1.18	1.22	1.25	1.29	1.33	1.37	1.40	1.44	1.48	1.52																										
29	1.01	1.05	1.09	1.12	1.17	1.21	1.25	1.29	1.33	1.37	1.40	1.44	1.48	1.52	1.56																										
30	1.04	1.08	1.12	1.16	1.20	1.24	1.29	1.32	1.36	1.40	1.44	1.48	1.52	1.56	1.60																										
31	1.07	1.11	1.15	1.19	1.23	1.27	1.31	1.35	1.39	1.44	1.48	1.52	1.56	1.60	1.64																										
32	1.09	1.13	1.18	1.22	1.26	1.30	1.34	1.38	1.43	1.47	1.51	1.55	1.59	1.63	1.68																										
33	1.12	1.16	1.20	1.25	1.29	1.33	1.38	1.42	1.46	1.50	1.55	1.59	1.63	1.68	1.72																										
34	1.14	1.19	1.23	1.28	1.32	1.36	1.40	1.45	1.49	1.54	1.58	1.63	1.67	1.72	1.76																										
35	1.17	1.22	1.26	1.31	1.35	1.40	1.44	1.49	1.53	1.58	1.63	1.67	1.72	1.76	1.81																										
36	1.20	1.24	1.29	1.33	1.38	1.43	1.47	1.51	1.56	1.60	1.65	1.69	1.74	1.78	1.83																										
37	1.22	1.27	1.32	1.36	1.40	1.45	1.50	1.54	1.59	1.63	1.68	1.73	1.77	1.82	1.87																										
38	1.25	1.30	1.34	1.39	1.44	1.48	1.53	1.58	1.63	1.67	1.72	1.77	1.81	1.86	1.91																										
39	1.27	1.32	1.37	1.42	1.47	1.51	1.56	1.61	1.65	1.70	1.75	1.80	1.84	1.89	1.94																										
40	1.30	1.35	1.40	1.45	1.50	1.55	1.60	1.65	1.70	1.75	1.80	1.85	1.90	1.95	2.00																										
41	1.33	1.38	1.43	1.48	1.53	1.58	1.63	1.68	1.73	1.78	1.83	1.88	1.93	1.98	2.03																										
42	1.35	1.40	1.45	1.50	1.55	1.60	1.65	1.70	1.75	1.80	1.85	1.90	1.95	2.00	2.05																										

P.O.M. 6	Pos
Pct. Real	21
▼	33
◀ P.E.A.	1.33
▶ P.P.O.	

2017. Taules de descompressió amb NITROX homologades per CMAS - FEDAS - FECDAS.

4.3. MATERIAL

El material sempre ha estat l'element imprescindible per a la pràctica de qualsevol esport. En el cas del submarinisme i més concretament l'escafandriste és molt més que imprescindible, ja que aquest esport es desenvolupa en un medi –el submarí– en el qual l'equip ens permet gaudir de la immersió i sobreviure, d'aquí la gran importància de tot el material que configuri el nostre equip. Cal que el coneguem bé i el cuidem millor.

Amb aquesta premissa i tanmateix pel cost que suposava adquirir tot un equip sencer per iniciar una especialitat sense saber si ens acabaria agradant o si li donaríem continuïtat, el Club del Mar, des del seus inicis va considerar convenient facilitar el material pels Cursos d'Escafandriste als alumnes i també propiciar l'activitat inicial als nous escafandristes, posant a la seva disposició l'equip bàsic consistent en ampolles d'aire, reguladors, armilles hidrostàtiques (jackets), mentre que la resta de material com eren el cinturó de llast, ulleres, aletes, escarpins, vestit de neoprè, profundímetre i rellotge, era considerat equipament personal que cadascú el podria adquirir al seu gust i talla.

A la primera reunió de Junta Directiva el 31 de gener de 1968 s'anomenà doncs un cap de material, aquesta responsabilitat fou assignada a l'ANTONIO HERRERÍAS i FERNÁNDEZ, que ja portava uns anys d'experiència com a escafandrista i amb coneixements professionals suficients per desenvolupar amb garantia el manteniment i control dels equips propietat del Club i per la finalitat que ja hem comentat. Al mateix temps, com que s'havien de comprar nous equips i també un compressor d'alta pressió, s'anomenà un ajudant de cap de material, igualment expert escafandrista PERE OLIART i ROCA.

GESTIONS PER A LA COMPRA DEL MATERIAL. Les marques que en aquells anys hi havia al mercat nacional eren escasses o més ben dit gairebé només una de coneguda i que oferís garanties de qualitat dels aparells, la dels germans JOAN i PERE VILARRUBIS de Barcelona enginyers i fundadors de NEMROD, que

fabricaven i comercialitzaven els equips sencers. Cal destacar que l'aparell més apreciat era el REGULADOR BITRÀQUEA NEMROD de funcionament excel·lent, havia estat desenvolupat en part amb les aportacions i experiència durant la dècada dels anys cinquanta conjuntament amb els Fundadors del CRIS Barcelona i escafandristes, senyors CLIMENT VIDAL i SOLÀ primer president i EDUARD ADMETLLA i LÁZARO primer escafandrista del món en assolir els 100 m de profunditat amb escafandre autònom, tots dos socis fundadors del CRIS Barcelona.

ALTRES OPCIONS. Amb la millor de les intencions es van comentar, en sessió de Junta, altres alternatives i es determinà l'adquisició directament a BABCOCK & WILCOX (prestigiosa multinacional estatunidenca amb delegació a Bilbao) de 25 ampolles de 15 l de capacitat cada una i una pressió de treball de 150 bar (màxim autoritzat a l'època). D'aquestes 25, 10 ampolles serien adquirides pel Club i les altres 15 venudes a aquells socis interessats. Aparentment semblava una bona oportunitat ja que el preu era directe de fabricant i després de la mecanització pel muntatge de les aixetes amb reserva el preu resultava prou bo.

PROBLEMA. En arribar la remesa d'ampolles ens vam adonar que el seu pes en buit o sigui sense càrrega d'aire, superava el volum de desallotjament de les ampolles i efectivament en les primeres proves a mar vam poder comprovar que el seu pes era excessiu i en molt poc de temps les vam desestimar per considerar-les inadequades. Per descomptat que mai es van fer servir per als alumnes dels cursos d'escafandriste. Tenien flotabilitat negativa però molt negativa..., tant que gairebé podíem prescindir del cinturó de llast...!!!

SOLUCIÓ. Les ampolles de la BABCOCK & WILCOX van ser desestimades per a la immersió i utilitzades només com a dipòsit de reserva d'aire comprimit per a determinades ocasions. Els nous equips van ser adquirits a NEMROD inicialment a través de la FECIDAS i més endavant a través d'ESPORTS I NÀUTICA TERRASSA del FERMÍ ESTRAGUÉS i la PILAR BENITO.

EL DEPARTAMENT DE MATERIAL. Disposà de manera immediata de deu equips complets, amb les corresponents ampolles de 10 l cada una, reguladors bitràquea i armilles hidrostàtiques, tot sempre de la marca NEMROD. Tanmateix es disposava també d'un compressor marca BAUER K 14 E instal·lat al mateix Club en un lloc construït especialment per a aquesta finalitat, per a la càrrega d'aire de les ampolles. A més també es disposava dels equips particulars dels socis-monitors, normalment compostos per equips de dues ampolles de 10 l, o sigui 2x10 l a 150 bar amb una capacitat total de 3.000 l d'aire, els que actuaven d'instructor solien utilitzar equips formats per 2x15 l a 150 bar = 4.500 l d'aire per disposar de més autonomia. A més capacitat d'aire, major pes de l'equip, cosa a tenir en compte ja que els equips s'han de tragar fora l'aigua i les ampolles soles, per exemple d'un 2x10 que era el més freqüent solia pesar uns 20 kg més la resta de l'equip amb cinturó de llast inclòs en sumaven uns 12 kg més, o sigui en total uns 30 o 32 kg que es feien molt feixucs de moure fins que no podies saltar a l'aigua...

Això val la pena tenir-ho present ja que els responsables del material tot i comptar amb l'ajut d'alguns voluntaris, normalment alumnes que havien de començar a experimentar el pes dels seus equips, els responsables sempre anaven al davant de tot el moviment del material, des de la càrrega d'aire fins el transport amb cotxes o furgonetes al lloc on s'impartien les pràctiques de piscina o de mar. Aquestes tasques que es repetien setmana rere setmana, especialment en èpoques de cursos de manera totalment altruista i desinteressada, suposaven un esforç mai prou valorat.

Deixem constància de l'agraïment del Club del Mar per la dedicació i esforç que des del primer dia han tingut tots aquests socis col·laboradors

i responsables del departament de material com per exemple van ser l'ANTONI HERRERÍAS i FERNÁNDEZ, el PERE OLIART i ROCA, el JOSEP BARRIS i VEIREAVESA i tots aquells que els van anar rellevant com el SALVADOR ARAGÚ i SALAZAR, l'AGUSTÍ RIVAS i AGUSI, i més endavant en FELIU DAVÍ i ROVIRA.

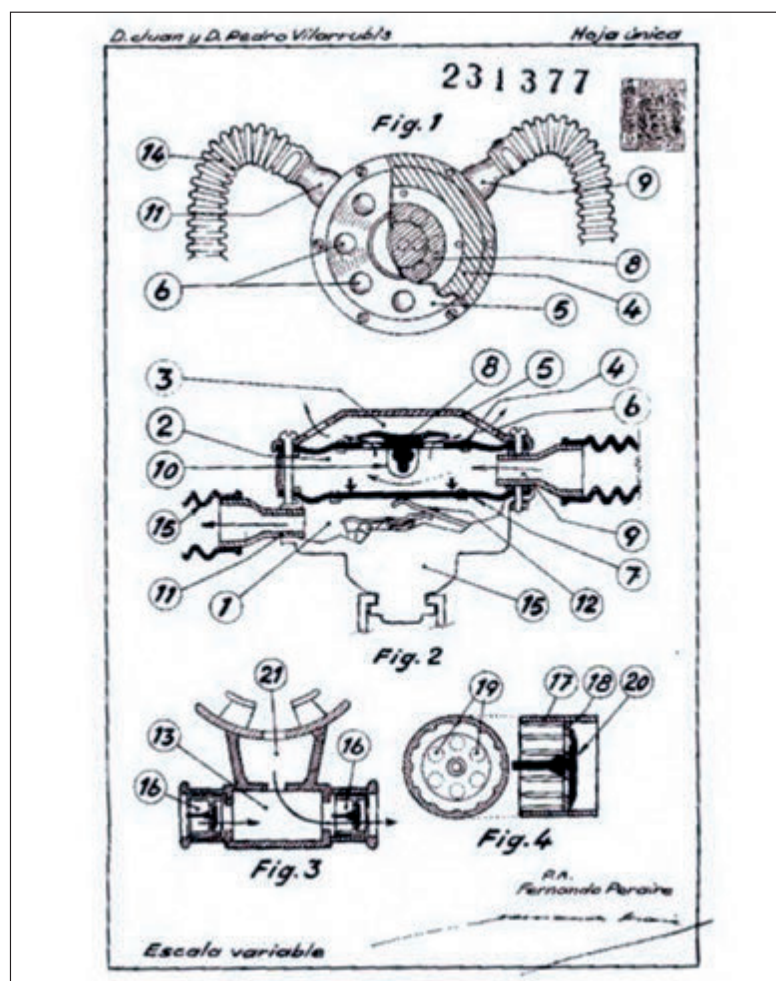
Per acabar aquesta breu referència a la importància dels equips i material per a l'escafandrisme, cal indicar que en les darreres tres dècades l'evolució del material ha estat espectacular, possiblement per l'increment de llicències Federatives CMAS-FEDAS i cursos d'altres titulacions com els PADI, ACUC, SSI, etc. tot plegat ha fet que es desenvolupés un mercat, al qual hi competeixen diverses marques d'àmbit internacional amb una perfecció d'equips i materials impensable anys enrere.

Actualment s'utilitzen diversitat d'equips, amb aire comprimit, amb Nitrox, amb Oxigen 100%, mesclades diverses amb l'Heli. Excepte l'ús de l'aire comprimit, les altres mesclades o gasos per a usos específics requereixen l'estudi i aprenentatge previ especial.

També l'evolució dels materials com profundímetres, manòmetres i descompressímetres ha estat molt evident gràcies a l'electrònica i la informàtica. A l'hora de calcular els temps de descompressió, des d'anar sota l'aigua amb profundímetre (Nemrod) un rellotge submergible, unes taules de descompressió plastificades i pissarra penjats al coll amb un cordill per als càlculs escaients, fins als actuals ordinadors subaquàtics que faciliten els resultats dels càlculs de manera automàtica amb una precisió extraordinària, hi va tot un món.

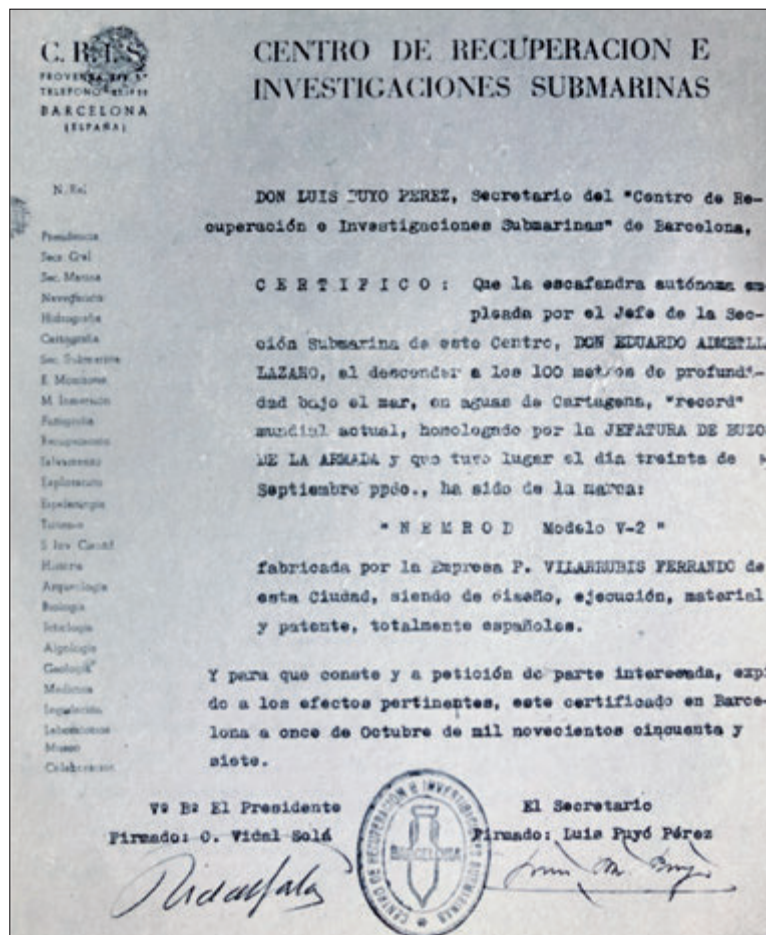
**Sebastià
Mas i Plana**

1953. Esquema del regulador bi-tràquea presentat per a la seva patent pels germans Joan i Pere Vilarrubís, posteriorment Vilarrubís i Sagué que va adquirir la fàbrica Nemrod per a la fabricació de material per al submarinisme.

1957 setembre, 30. Eduard Admetlla assoleix el rècord del món de descens amb escafandre autònom Nemrod amb aire comprimit a Cartagena -100 m.
Foto: Escuela de Buzos de la Armada.

1957 octubre, 11. Certificat del CRIS Barcelona signat pel seu President Climent Vidal Solà i el Secretari Lluís Puyó Pérez, pel qual acrediten que l'escafandre emprat per a l'obtenció del rècord mundial de l'Eduard Admetlla, ha estat la Nemrod Modelo V-2 de l'empresa P. Vilarrubís Ferrando de Barcelona.

1957. Publicitat de Vilarrubís i Sagué S.A. sobre l'escafandre autònom Nemrod V-2 marca de referència a tot l'Estat i reconeguda mundialment. A partir del 1967 canvià el nom de la societat per Nemrod Metzeler S.A. posteriorment va ser adquirida per Bayer i per Pirelli cessant l'activitat definitivament el 1999.

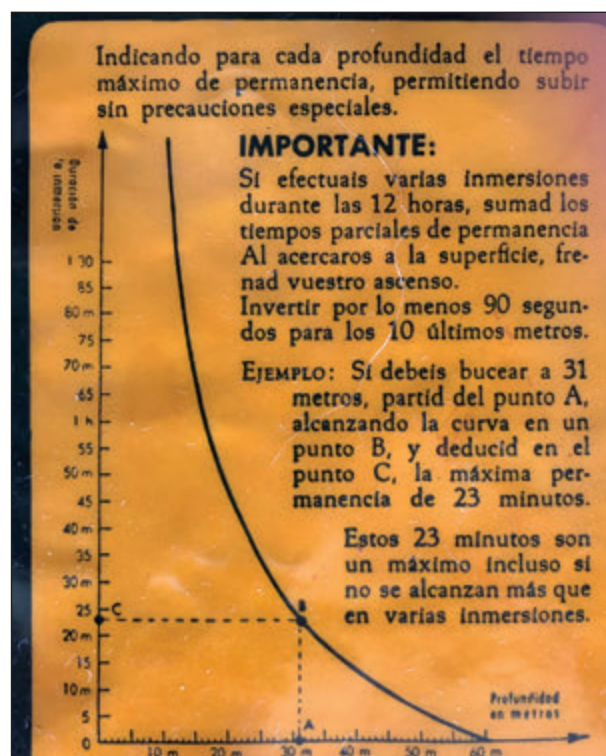

1960/1970. Regulador bitràquea Nemrod Snark III Silver evolució de l'V-2, que constituí l'element imprescindible i més apreciat pels escafandristes esportius durant aquestes dècades. Foto: Fermí Estragués.

1960/1970. Aparells analògics bàsics utilitzats per a la pràctica de l'escafandisme esportiu. D'esquerra a dreta: Profundímetre amb bany d'oli marca Nemrod. Rellotge submarí marca Pulsar resistent fins a 100 m de profunditat. A la dreta taules de descompressió Nemrod.

Foto: Sebastià Mas.

1960/1970. Corba de Seguretat de les Taules de descompressió.

1970/1990. Aparells analògics bàsics utilitzats per a la pràctica de l'escafandisme esportiu. D'esquerra a dreta: Profundímetre amb agulla de memòria de la profunditat màxima assolida durant la immersió, marca Mega Sport de fabricació italiana. Rellotge submarí d'alta resistència i fiabilitat marca Rolex resistent fins a 4000 ft = 1220 m. Taules de descompressió Rolex.

Foto: Sebastià Mas.

TABLAS DE DESCOMPRESIÓN SIMPLIFICADAS

Profundidad en metros	Tiempo de la inmersión en minutos	Tiempo máximo de permanencia en minutos	PANTANOS			Tiempo de la inmersión en minutos
			1 metro	2 metros	3 metros	
10 m.	2 horas	0:7 minutos	—	—	5	4 minutos
15 m.	1 hora	0:7 minutos	—	—	—	3 minutos
	1 h. 20 m.	0:8 +	—	—	7	8 +
	1 h. 40 m.	0:8 +	—	—	14	15 +
20 m.	2 horas	0:8 +	—	—	24	27 +
	30 minutos	1 minuto	—	—	—	1 minuto
	1 h. 10 m.	1 +	—	—	14	15 +
25 m.	1 h. 30 m.	1 +	—	—	33	34 +
	1 h. 40 m.	1 +	—	—	33	34 +
	40 minutos	1:2 minutos	—	—	—	2 minutos
30 m.	1 hora	1:2 +	—	—	17	18 +
	1 h. 20 m.	1 +	—	2	31	34 +
	1 h. 30 m.	1 +	—	7	39	47 +
35 m.	25 minutos	1:7 minutos	—	—	—	2 minutos
	40 m.	1:5 +	—	—	15	17 +
	1 hora	1:5 +	—	8	26	39 +
40 m.	1 h. 30 m.	1:2 +	3	23	57	85 +
	15 minutos	1:8 minutos	—	—	—	2 minutos
	30 m.	1:8 +	—	—	14	16 +
45 m.	30 m.	1:7 +	—	15	31	46 +
	40 m.	1:7 +	8	23	55	89 +
	1 h. 10 m.	1:5 +	—	—	—	2 minutos
50 m.	10 minutos	2:3 minutos	—	—	—	3 minutos
	25 m.	2 +	—	2	14	18 +
	40 m.	1:8 +	2	16	36	46 +
55 m.	1 hora	1:8 +	14	28	56	87 +
	3 minutos	2:7 minutos	—	—	—	3 minutos
	15 m.	2:3 +	—	1	4	8 +
60 m.	25 m.	2:3 +	—	7	20	30 +
	40 m.	2:2 +	7	28	39	72 +
	3 minutos	2 minutos	—	—	—	3 minutos
65 m.	15 minutos	2 minutos	—	—	—	3 minutos
	25 m.	2:7 +	—	3	4	12 +
	30 m.	2:5 +	3	18	24	43 +
70 m.	30 m.	2:5 +	4	17	37	53 +
	10 minutos	3 minutos	—	—	—	3 minutos
	15 m.	2:8 +	1	4	18	14 +
75 m.	25 m.	2:8 +	3	7	27	43 +
	30 m.	2:8 +	7	14	34	53 +

1960/1970. Taules de descompressió simplificades, posteriorment modificades ja que no eren del tot correctes.

1980/1990. Aparell analògic marca Mega Sport de fabricació italiana que integra Profundímetre. - Memoritzador del temps d'immersió. - Rellotge i Taules de descompressió preestablertes.
Foto: Sebastià Mas.

2000/2010. Ordinador submarí marca Uwatec model Aladin de fabricació suïssa. Analitza i processa totes les fases de la immersió, facilita i memoritza els temps de descompressió amb total precisió. Foto: Sebastià Mas.

Ordinador submarí de polsera d'última generació, facilita i memoritza tota la informació i temps de descompressió relatius a la immersió i incorpora a més brúixola.
Foto: Publicitat de la marca.

Joc de reguladors convencionals i manòmetre marca Subacqua italiana, compost per regulador convencional, regulador d'emergència amb les corresponents càmeres d'alta pressió, manòmetre indicador de la pressió de les ampolles i bossa per guardar els reguladors. Foto: Publicitat de la marca.

Regulador mono-tràquea d'última generació marca Apeks anglesa de tecnologia militar. Foto: Publicitat de la marca.

Col·lecció històrica de material d'escafandisme, fons documental i trofeus de l'Eduard Admetlla donat a la FECDAS, on es pot veure un dels primitius escafandres autònoms Nemrod. Foto: Fermí Estragués.

Equip actual complet d'escafandisme. D'esquerra a dreta: escarpins, trajo de neoprè, escafandre format per ampolla d'aire comprimit de 12 l, reguladors principal i d'emergència, manòmetres per al control del volum d'aire comprimit, armilla compensadora (Jacket), llast (ploms) integrats a l'armilla, remolcador elèctric (scooter), ampolla de 12 l de Nitrox, trajo sec, aletes, rodet amb cordill guia, llanterna de leds, ordinador d'immersió, brúixola, rodet amb cordill i globus de senyalització i ganivet (no inclòs a la foto).
Foto: Joan Cerdà.